



PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM MEĐIMURSKA ŽUPANIJA 2026.-2030.

ČAKOVEC, svibanj 2026.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. PROFIL DESTINACIJE – MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	4
3. ANALIZA STANJA TURIZMA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	5
3.1. Turistički proizvodi	5
3.2. Smještajni kapaciteti	8
3.3. Ugoditeljske usluge (Priprema i usluživanje hrane i pića)	11
3.4. Turistički posrednici (Agencije, vođenje i animacija)	14
3.5. Turistička resursno-atraksijska osnova	15
3.6. Pokazatelji turističkog prometa u 2024.-2025.	17
3.7. Profil gostiju, motivi dolaska i zadovoljstvo ponudom.....	21
3.8. Javna turistička infrastruktura (JTI)	23
3.9. Komunalna infrastruktura	25
3.10. Digitalizacija.....	29
3.11. Pristupačnost destinacije osobama s invalidnošću	31
3.12. Organiziranost i dostupnost usluga u destinaciji	32
3.13. Ljudski resursi	35
3.14. Komunikacijske aktivnosti	37
3.15. Konkurencija i benchmarking.....	39
3.16. Sustav turističkih zajednica u MŽ	42
3.17. Izvještaj o analizi stanja (Situation Analysis)	44
4. MEĐUNARODNI TRŽIŠNI TRENDOVI I INOVACIJE	46
5. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA	49
6. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE	57
7. RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA	69
7.1. SWOT ANALIZA.....	69
7.2. Opća načela turizma Međimurja do 2030.	71
7.3. Strateški okvir i prioriteti	72
7.4. Strateški ciljevi turizma Međimurske županije 2026.-2030.	74
7.5. Mjere za regenerativni turizam Međimurja 2026.-2030.....	75
7.6. Akcijski plan regenerativnog turizma MŽ 2026.–2030.....	77
8. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE TURISTIČKOG RAZVOJA	86
9. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠTAVANJE	88
10. PROJEKTI	89
11. PREGLED KARTOGRAMA, TABLICA, GRAFIKONA I KRATICA	119
12. PRILOZI	121

1. UVOD

Plan upravljanja destinacijom (PUD) ključni je strateški dokument koji definira smjernice održivog turizma Međimurske županije (MŽ). Njegova je svrha uskladiti ekonomski rast s očuvanjem prirodnih i kulturnih resursa, povećati privlačnost destinacije te osigurati konkurentnost kroz sinergiju javnog i privatnog sektora.

Zakonski i strateški okvir

Dokument je izrađen na temelju Zakona o turizmu RH, a usklađen je s nacionalnim zakonodavstvom, regulativama EU-a te globalnim ciljevima održivog razvoja. Ključni referentni okviri uključuje:

- Strategija razvoja održivog turizma RH do 2030.,
- Zakon o turizmu,
- Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma,
- Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma.

Temeljna dokumentacija

PUD se oslanja na postojeće razvojne planove Županije:

- Plan razvoja Međimurske županije do 2027.
- Prostorni plan Međimurske županije (III. izmjene 2025.).
- Master plan razvoja turizma MŽ 2016-2020. (produžen do 2024.)
- Strateški marketing plan turizma Međimurske županije 2020. (produžen do 2024.)
- Destinacijski plan kvalitete turizma MŽ 2021 – 2027.

Metodologija i proces izrade dokumenta

Izrada Plana upravljanja destinacijom (PUD) Međimurske županije tijekom 2025. godine provedena je uz strogu metodološku dosljednost, **koristeći 2024. kao stabilnu baznu godinu** za analizu trendova. Proces su predvodili Turistička zajednica Međimurske županije kroz četiri integrirane faze:

- Sveobuhvatna analiza stanja: Detaljan inventar resursa, evaluacija atrakcija i procjena tržišne spremnosti destinacije uz praćenje fizičkog prometa.
- Identifikacija sustavnih izazova: Prepoznavanje ključnih prepreka rastu i definiranje smjernica za njihovo svladavanje.
- Participativno upravljanje: Osiguran je široki konsenzus uključivanjem 35 institucionalnih dionika te gotovo 1.000 žitelja i turista kroz ankete, radionice i fokus grupe, što je rezultiralo objektivnom SWOT analizom i pokazateljima zadovoljstva.
- Strateška prioritizacija: Definiranje mjera koje balansiraju ekonomski napredak, zaštitu okoliša i dobrobit zajednice sukladno međunarodnim **GSTC¹ standardima i načelima regenerativnog turizma²**.

¹ **Global Sustainable Tourism Council** postavlja globalne standarde za održivi turizam. Kroz četiri stupa – upravljanje, socioekonomski, kulturni i ekološki utjecaj – definira kriterije za certificiranje destinacija. Cilj je zaštita resursa, dobrobit zajednice i ekonomska isplativost, čime se osigurava da turizam dugoročno čuva okoliš i lokalnu autentičnost. Hrvatski Zakon o održivom turizmu i pripadajući pravilnici izravno su usklađeni s GSTC standardima.

² **Regenerativni turizam** nadilazi održivost; on ne teži samo neutralnosti, već aktivno obnavlja i unapređuje resurse. Fokus je na stvaranju mjerljive koristi za okoliš, lokalnu kulturu i dobrobit stanovnika. Turizam postaje alat za revitalizaciju baštine i jačanje zajednice, osiguravajući da destinacija napreduje, ostavljajući prostor boljim nego prije dolaska posjetitelja.

2. PROFIL DESTINACIJE – MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

Lokacija: Sjeverozapadna Hrvatska; graniči sa Slovenijom i Mađarskom; sjedište u Čakovcu.

Prometna povezanost: Autocesta A4 (Goričan-Zagreb), državne ceste D3, D20 i D208, D209, D227, dobra povezanost sa Zagrebom i susjednim državama: SI, HU, A, najbliži aerodrom u Zagrebu 99 km. Gusta interna mreža kvalitetnih državnih, županijskih i lokalnih cesta.

Udaljenost od glavnih emitivnih tržišta: 100 km Zagreb, 190 Ljubljana, 243 Beč, 261 Budimpešta, 240 Bratislava, 551 München, 660 Krakov, 316 Trst, 690 Milano.

Geografska obilježja: Gornje Međimurje (sjeverozapadno od Čakovca): brežuljkasti vinorodni krajobraz i termalni izvor, Donje Međimurje (jugoistočno od Čakovca): ravničarski agrarni krajolik omeđen rijekama Murom i Dravom s mozačnim poljima, šumarcima i velikom gustoćom naselja. Središnji dio županije obilježava grad Čakovec, a presijeca ga autocesta.

Klimatska obilježja: Umjereno kontinentalna klima s toplim ljetima i hladnim zimama.

Broj stanovnika: 105.250 prema popisu iz 2021. godine.

Broj turista 2024.: 101.648 dolazaka, 229.802 noćenja 49,32% domaći i 50,68 % stranih turista (SI, A, S, PL).

Prosječna duljina boravka: 2,26 dana

Turistički kapaciteti: 2.441 kreveta od čega 26% u hotelima te 74% u apartmanima, obiteljskom i drugim oblicima smještaja.

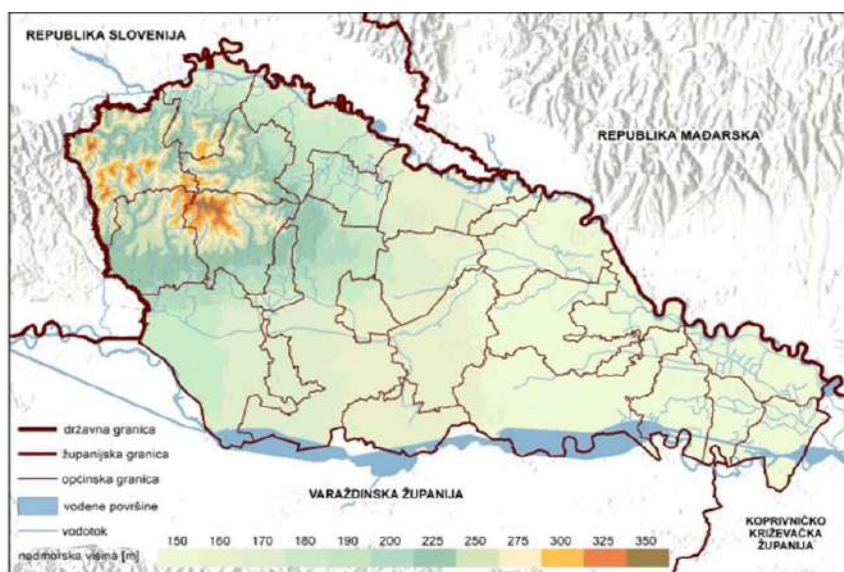
Ugostiteljski sadržaji: 20-tak restorana s tradicijskom i internacionalnom kuhinjom, vinska cesta s 14 izletišta i 12 vinotočja, mnogobrojna događanja s kulinarskom ponudom.

Glavni turistički proizvodi: wellness, aktivni odmor, MICE, kultura i tradicija, enogastro.

Prostor – turističke zone: Razvijene zona oko: Termi Sveti Martin, vinorodni dio Međimurja (Gornje Međimurje) i kulturno-povijesni lokalitet u centru Čakovca.

Turistička infrastruktura: Kontinuirana ulaganja u smještajne kapacitete, kulturne lokalitete i prateću javnu infrastrukturu osobito biciklističke i pješačke staze i rute.

Kartogram 1: Reljef i položaj Međimurske županije



Izvor: Digitalni model reljefa, Državna geodetska uprava 2021.
Izrada: Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije

3. ANALIZA STANJA TURIZMA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

U ovom poglavlju detaljno istražujemo trenutni status turizma u Međimurju kroz petnaest ključnih segmenata. Od analize smještajnih kapaciteta i atrakcijske osnove do procjene digitalne zrelosti i ljudskih potencijala, poglavlje pruža sveobuhvatan uvid u snage i izazove destinacije. Ovakva dijagnostika služi kao činjenični temelj za definiranje budućih strateških ciljeva.

3.1. Turistički proizvodi³

- **Zdravstveni turizam (Healthness)**

Zdravstveni turizam u Međimurju značajno se razvija zahvaljujući Termama Sveti Martin, jednoj od vodećih destinacija wellnessa u RH. Smještene na 27 hektara mozaičnog okoliša, Terme raspolažu sa 157 hotelskih soba i 98 apartmana, 4000 m² bazenskih površina te 1.800 m² wellness prostora. Ključna prednost je termalna voda temperature 37,5 °C, pogodna za prevenciju i rehabilitaciju. Terme bilježe stalni rast noćenja, a s prosječnom ocjenom gostiju od 8,8 svrstavaju se u gornjih 10-15 % svih termalnih hotela u široj regiji. Kao prva hrvatska destinacija s EU Ecolabel i drugim certifikatima, Terme se ističu održivosti, inovacijama i kvalitetom. Njihova ponuda kombinira zdravlje, rekreaciju i gastronomiju tijekom cijele godine u prepoznatljiv healthness brend. Terme su 2024.g. ostvarile 56 % ukupnih noćenja u MŽ, čime predstavlja „sidro“ razvoja županije kao konkurentne zdravstveno-turističke regije. Prema istraživanju Instituta za turizam Zagreb-TOMAS 2022/23, ovaj proizvod je vodeći motiv dolaska gostiju za čak 52 % posjetitelja Međimurja. U svom poslovanju Terme se suočavaju s visokim fiksnim troškovima energenata, nedostatkom kapitala za investicije u obnovu smještajnih kapaciteta i proširenje bazenskih kapacitete za prihvat „vanjskih“ gostiju, nedovoljnom lokalnom bazom radnika, te izloženost izrazito jakoj regionalnoj konkurenciji (HR, SI, HU, AU).

- **Sportsko-rekreativni turizam (Aktivni odmor)**

Međimurska županija strateški razvija sportsko-rekreacijski turizam temeljen na valorizaciji prirodnih resursa i razvijenoj infrastrukturi. Sustav obuhvaća označenih 888 km biciklističkih staza s uvedenim „Cyclist Welcome“ standardom za cikloturiste, 230 km pješačkih ruta (10 lokalnih kružnih i dionica nacionalne Camino rute s poveznicom na međunarodnu u Sloveniji), primarnu upotrebu potencijala rijeka Mure i Drave (ribolov, plovidba čamcima). Tijekom cijele godine održavaju se mnogobrojna sportska događanja od lokalnog do međunarodnog značaja. Ključni sportski objekti poput: SRC Mladost Čakovec, Termi Sveti Martin i DG Sport Prelog, uz popratnu mrežu od stotinjak terena i sportskih dvorana za preko 30 različitih sportova čine odličnu osnovu proizvoda. Status „Europske regije sporta 2022.“ potvrđuje kvalitetu modela koja se odlikuje visokim stupnjem sinergije s lokalnom zajednicom: infrastruktura je multifunkcionalna i dostupna stanovništvu, što osigurava društvenu inkluziju. Diversifikacija ponude kroz adrenalinski turizam i team-building programe (Accredo Zasadbreg) omogućuje privlačenje specifičnih segmenata, dok panoramski letovi balonima u području Preloga otvaraju prostor za razvoj aktivnog iskustvenog doživljaja. U TOMAS 2022/23 istraživanju, gosti su ocijenili proizvod s 7 od 10. U destinaciji ne djeluje DMC koji bi snažnije radio na komercijalizaciji infrastrukture i povećanju potrošnje, te integraciji postojećih biciklističkih,

³ Izvori: Izvješće o radu TZMŽ za 2024.g., Destinacijski plan kvalitete turizma MŽ (2021. – 2027.) IztZg, TOMAS 2022/23 IztZg

pješačkih staza ili ribolovnih revira u komercijalne pakete koji uključuju specijalizirane vođene ture, a nedostatna je i mogućnost najma premium opreme i „zelenih“ servisa, kako bi se povećala izvanpansionska potrošnja.

- **Sportske pripreme (Profesionalni sport)**

Županija je postala prepoznatljiva destinacija za sportske pripreme zahvaljujući modernoj sportskoj infrastrukturi: DG Sport u Prelogu (rukomet i sportaši s invaliditetom), SRC Mladost (atletika, nogomet, bazeni), Gimnastički centar Sport Hub u Nedelišću (vrhunski gimnastički uvjeti) te Terme Sveti Martin koje kombiniraju smještaj i wellness sa sportskom infrastrukturom. Cijela regija obiluje rutama pogodnima za kondicijske pripreme, a mirno okruženje i kvalitetna prehrana čine Međimurje zanimljivim za profesionalne timove. Proizvod je relativno dobro etabliran na domaćem i u dijelu inozemnih tržišta. Ključni izazovi: standardizacija „performance“ ekosustava (sama sportska infrastruktura više nije konkurentna prednost po sebi) potrebno je uvezivanje smještaja sa specijaliziranom uslugama, sportskom prehranom te naprednim uslugama sportske medicine i dijagnostike kako bi se privukli profesionalni timovi najvišeg ranga.

- **Kulturni turizam**

Središnja atrakcija kulturnog turizma je Stari grad Zrinskih u Čakovcu s Muzejom Međimurja i multimedijalnim postavom „Riznica Međimurja“. Od 30-ak crkava baroknog i neogotičkog stila turistički su valorizirane crkva sv. Jeronima u Štrigovi te u manjoj mjeri crkva sv. Jakova u Prelogu. Nematerijalna baština uključuje UNESCO-om zaštićenu Međimursku popevku te još 17 zaštićenih dobara interpretiranih kroz lokalitete Ekomuzeja Međimurje. Ovaj inovativni koncept povezuje 10-ak baštinskih lokaliteta u jedinstveni interpretacijski sustav. Djelovanje Centra dr. Rudolfa Steinera pridonosi edukativnoj dimenziji ponude. Iako je kulturni turizam još u fazi razvoja i predstavlja sekundarni motiv dolaska, u TOMAS 2022/23 istraživanju *ocijenjen je s vrlo visokih 8 od 10*. Uređenje kaštela Feštetić i Palače međimurske popevke u Donjoj Dubravi (2026.) dodatno će ojačati ovaj proizvod. Utvrđeni ključni izazov su: transformacija iz "sekundarnog" u "primarni" motiv dolaska (iako gosti izuzetno cijene kulturnu baštinu, ona još uvijek rijetko predstavlja glavni razlog putovanja u MŽ). Glavni izazov je nepostojanje organizacije (DMC ili slično) koja profesionalno kontinuirano radi na fizičkom i digitalnom uvezivanju disperziranih lokacija Ekomuzeja u integralnu tržišnu ponudu koja goste motivira na dolazak zbog kulture, pretvarajući baštinu u nositelja destinacijskog brenda.

- **Eno gastronomija**

Enogastronomija Međimurja predstavlja važan tržišni adut regije. Autentičnost ponude potvrđuju prestižna međunarodna priznanja poput Michelinovih preporuka i Gault Millau vodećim restoranima. Kulinarski identitet snažno je definiran zaštićenim mesom 'z tiblice, međimurskom gibanicom te upotrebom tradicionalnih namirnica poput bučinog ulja i hajdinske kaše. Regija ima relativno moćnu prerađivačku industriju no ključni izazov ostaje snažnije povezivanje restorana s lokalnim proizvođačima radi smanjenja ovisnosti o velikim distributerima. Vinski segment, predvođen zaštićenom sortom Pušipel, dosegnuo je vrhunsku razinu s brojnim Decanter medaljama. Međimurska vinska cesta uspješno spaja panoramske atrakcije poput Mađerkinog brega s „boutique“ proizvodnjom 26 obiteljskih vinarija. Uz vina glavne atrakcije Međimurske vinske ceste su krajolik i vidikovac Mađerka. 80,7 % gostiju izjavilo je zadovoljstvo gastronomskom ponudom u TOMAS 2022/23 što je vrlo visoka ocjena.

- **Poslovni turizam (MICE)**

Glavni kapacitet za poslovni turizam čine Terme Sveti Martin s kongresnim dvoranama kapaciteta do 500 osoba. Hotel Castellum u Čakovcu nudi prostore za manje skupove (do 80 sudionika), dok je Hotel Panorama u Prelogu krajem 2025. godine proširio kapacitete dvoranom za 250 osoba, Hotel Park u Čakovcu ima kapacitete do 100 osoba. Kao pomoćni kapaciteti služe dvorane Centra znanja (TIC, Metalska jezgra do 100 osoba) te centri za kulturu u Čakovcu (500), Prelogu, Murskom Središću i Štrigovi (do 250). Spoj poslovne funkcionalnosti i komplementarnih sadržaja poput vinske ceste i adrenalinskih parkova etablirao je Međimurje kao kvalitetnu destinaciju za manja i srednja poslovna događanja. Ključni izazovi proizvoda su: pozicioniranje u „Boutique MICE“ segmentu (s obzirom da Međimurje nema infrastrukturu za velike kongrese, izazov je brendirati regiju kao ekskluzivnu destinaciju za manje, visokokvalitetne poslovne skupove).

- **Tranzit**

Strateški položaj Međimurja kao „Sjevernih vrata Hrvatske“ temeljen je na autocesti A4 (koridor Vb), najbržom poveznicom Istočne Europe s Jadranom. Ova infrastruktura omogućuje godišnji protok od preko 6 milijuna putnika. Međimurje pretvara tranzit u mjerljiv turistički učinak ostvarujući do 10 % od ukupnih godišnjih noćenja, većinom od gostiju iz Poljske, Mađarske i Češke koji koriste Međimurje kao odmorišnu točku na put do i povratku iz obalnih destinacija s trendom produženja boravka radi obilaska destinacije ili kupanja u Termama Sv. Martin. Trenutno se zahvaća tek kritično mali postotak ukupnog bazena od 6 milijuna putnika. Ključni izazovi su: niska vidljivost izlaza na autocesti (Međimurje se percipira kao „točka prolaza“, a ne kao „točka interesa“. Povećanje "stope konverzije" iz prolaznika u posjetitelja (trenutni boravak tranzitnih gostiju uglavnom je sveden na jedno do dva noćenja radi odmora od puta). Izazov je kreirati specifične „detour“ motive–kratke, ali atraktivne sadržaje uz autocestu ili u njezinoj neposrednoj blizini–koji će tranzitnog gosta motivirati da produži boravak na barem tri dana.

Tablica 1: Matrica sistemskih izazova turističkih proizvoda

Turistički proizvod	Ključni sistemski izazovi	Regenerativni imperativ
Healthness (Terme)	Terme funkcioniraju kao "oaza". Energija i hrana još nisu potpuno integrirani s lokalnom zajednicom.	Postizanje energetske održivosti Terma Sv. Martin. Uvesti 90% lokalni ekološko-biodinamički meni.
Sport i rekreacija	Postoji infrastruktura (hardver), ali nema sustava podrške koji zadržava vrijednost (softver /DMC).	DMC i fond svaki prijeđeni kilometar staze kroz aplikaciju donira sredstva za očuvanje Regionalnog parka Mura-Drava.
Sportske pripreme	Sama infrastruktura više nije dovoljna bez sportske nutricionistike, medicine i dijagnostike.	Integracija vrhunske dijagnostike i personalizirane sportske prehrane s ekoloških OPG-ova.

Turistički proizvod	Ključni sistemski izazovi	Regenerativni imperativ
Eno gastronomija	Bolest loze („žutica“) i mali udio certificirane ekološke proizvodnje.	Prijelaz na ekološku i biodinamičku proizvodnju i nulta stopa otpada od hrane (<i>Zero Waste</i>)
Kulturni turizam	Kultura se većinom konzumira kao „proizvod“ (razgledavanje), a ne kao „iskustvo“ (sudjelovanje).	Turist kao sukreator baštine čime se osigurava prijenos znanja na mlade.
Boutique MICE	Pokušaj natjecanja s velikim dvoranama umjesto brendiranja „ekskluzivne izolacije“ i transformacijskog rada.	Fokus na skupove visokog utjecaja (High-impact) koji koriste kurije i vinske podrumne, uz obvezan društveni doprinos zajednici.
Tranzit	Veliki protok uz nultu ekološku i minimalnu ekonomsku korist za lokalnu zajednicu.	Pretvaranje odmorišta u „prozore Međimurja“ – mjesta gdje se puni e-auto i kupuje isključivo lokalno.

Međimurje se trenutačno nalazi u „zoni zrelosti“ održivog turizma, ali i sustavnim izazovima koji koč prelazak u regenerativnu fazu. Ključni uvid je da destinacija posjeduje izvrsne resurse (geotermalni izvori, biodinamika, kultura), ali ti resursi djeluju kao izolirani otoci (silosi), a ne kao povezani živi sustav. Međimurje ima potencijal postati prva prava regenerativna regija u Hrvatskoj. Proizvodi poput „Healthnessa“ i „Kulture“ su motori, ali „Tranzit“ je sidro koja ga vuče prema konvencionalnoj zoni.

3.2. Smještajni kapaciteti

Međimurski turistički sektor u 2024. godini postavio je čvrste temelje s **247 objekata i 2.441 ležajem**. Struktura je bila jasno profilirana: dok je segment visoke kvalitete (4 zvjezdice) činio okosnicu ponude s 999 ležajeva u 66 objekata, autentični ruralni smještaj na OPG-ovima (kategorije „Sunca“) održavao je bazu od 15 objekata sa 118 ležajeva. Standardni smještaj s 3 zvjezdice nudio je najveću disperziju s čak 107 objekata, dok je luksuzni segment (5*) bio tek u začetku s 8 kreveta.

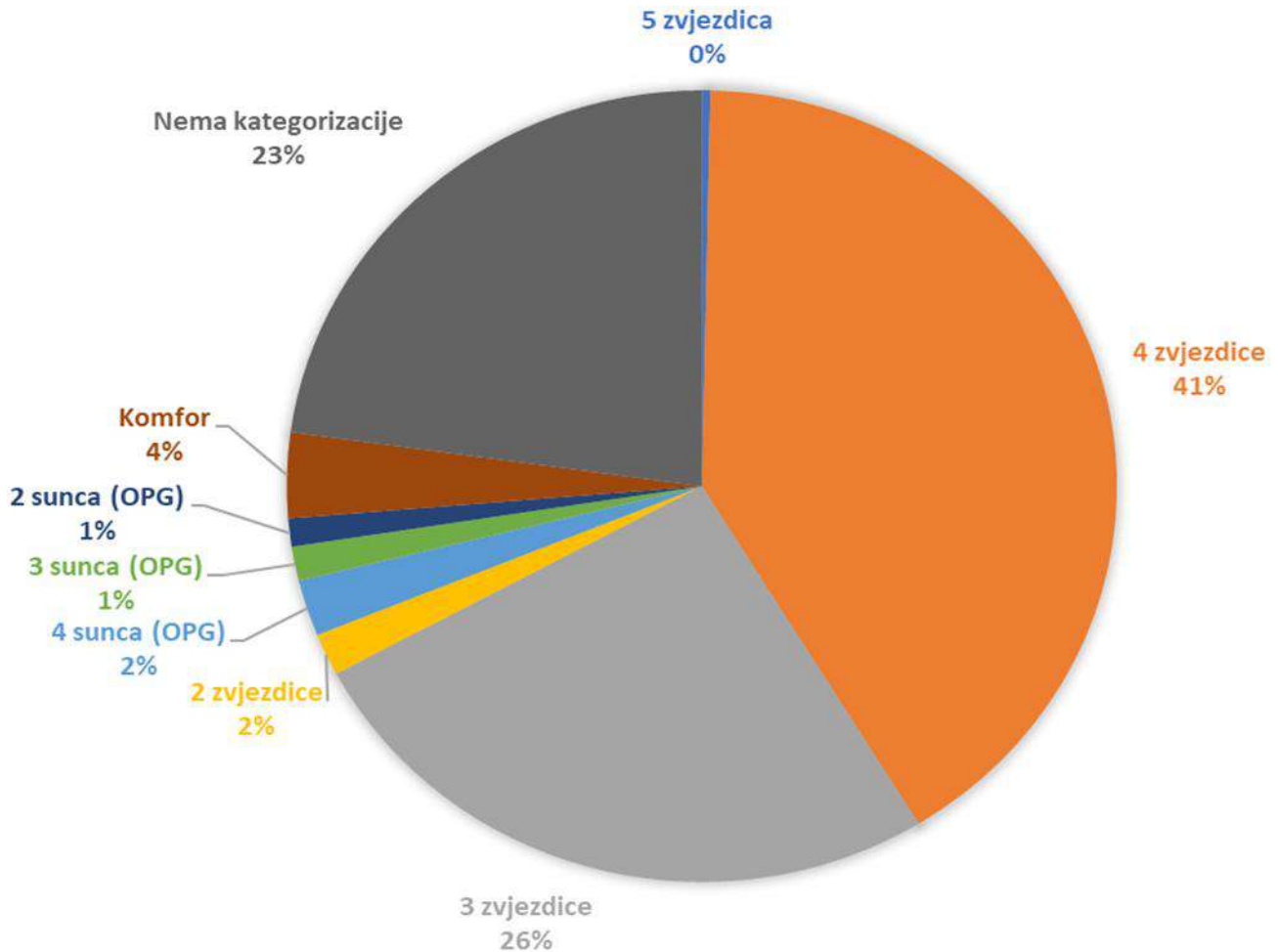
Tijekom 2025. godine uslijedio je značajan kvantitativni i kvalitativni pomak. Ukupan broj objekata porastao je na 255, dok je kapacitet ležajeva narastao na 2.552, što predstavlja rast od približno 4,5 %. Ova ekspanzija nije bila linearna, već usmjerena na specifične tržišne niše koje redefinišu kontinentalni turizam. Najznačajnija relativna promjena dogodila se u segmentu 5 zvjezdica, gdje je broj kreveta porastao s 8 na 22. Ovaj skok ukazuje na snažan ulazak premium investicija koje privlače goste veće platežne moći, transformirajući Međimurje iz tranzitne u "high-end" destinaciju. Snažan rast kategorije „Kuća za odmor“, koje su s 265 kreveta u 2024. narasle na 319 kreveta u 2025., potvrđuje da gosti primarno traže izolaciju, mir i izravan kontakt s ruralnim pejzažom. Ovaj trend "bijega u prirodu" prati i povećana potražnja za objektima koji omogućuju potpunu autonomiju boravka uz visoku razinu estetike i komfora. Unatoč ukupnom rastu, kapaciteti na OPG-ovima zadržali su se na razini od 118 kreveta. Iz regenerativne perspektive, ovo je kritična točka; dok komercijalni

smještaj raste, autentični nositelji lokalne ekonomije stagniraju. To ukazuje na barijere u prijenosu vrijednosti s velikih sustava na mala obiteljska gospodarstva. Porast nekategoriziranog smještaja s 557 na 597 kreveta ukazuje na povećanje "sive zone" ili privremenih objekata. Bez jasne formalizacije, ovaj segment predstavlja rizik za cjelovito upravljanje ekološkim otiskom destinacije. Međimurje se izdvaja s **22 % kreveta obuhvaćenih certifikatima održivosti** (*EcoLabel, Green Key, Good Travel Seal*). Ovaj podatak nije samo ekološki, već i tržišni indikator koji destinaciju pozicionira kao predvodnika u zelenoj tranziciji na nacionalnoj razini. Kvaliteta usluge ocijenjena je najvišim ocjenama kroz dva ključna kanala. Online reputacija na Booking.com od 9,4/10 svrstava Međimurje u sam vrh kontinentalne ponude po pitanju gostoljubivosti. Paralelno, istraživanje TOMAS 2022/23 pokazuje indeks zadovoljstva od **6,1/7**, što potvrđuje povjerenje posjetitelja u destinacijski brend. Unatoč ovim uspjesima, operativna slika pokazuje značajnu polarizaciju u iskorištenosti kapaciteta, gdje premium i certificirani objekti ostvaruju znatno veći broj noćenja po ležaju u odnosu na tradicionalne jedinice.

Tablica 2: Broj kreveta prema kategoriji i vrsti smještajnih jedinica 31.12.2024.

Kategorija objekta	Vrsta smještajne jedinice	Broj objekata (kat.)	Broj ležajeva
5 zvjezdica	Kuća za odmor	2	8
4 zvjezdice	Soba, Apartman, Kuća za odmor, Glamping, Studio, Suite	66	999
3 zvjezdice	Apartman, Soba, Kuća za odmor, Depandansa, Studio	107	632
2 zvjezdice	Soba, Kuća za odmor, Studio, Apartman	11	42
4 sunca (OPG)	Kamp parcela, Soba, Ruralna kuća	3	56
3 sunca (OPG)	Ruralna kuća, Soba, Apartman, Kuća za odmor	6	34
2 sunca (OPG)	Soba, Ruralna kuća, Kuća za odmor	6	28
Komfor	Soba	2	85
Nema kategorizacije	Soba, Spavaonica, Kuća, Kabina, Robinzonski, Stan	44	557
UKUPNO		247	2.441

Figure 1: Struktura ležajeva prema kategorizaciji 31.12.2024. izvor eVisitor



Tablica 3: Matrica strukturnih izazova smještaja

Strateško područje	Ključni sistemski izazov	Regenerativni imperative
1. Struktura i kategorizacija	Dominacija privatnog smještaja: Udio apartmana od 74% u ukupnim kapacitetima ukazuje na potrebu za snažnijom diverzifikacijom prema hotelskim i premium objektima.	Premiumizacija kroz autentičnost: Transformacija obiteljskog smještaja u baštinske objekte i "raspršene hotele" koji kroz personaliziranu uslugu podižu vrijednost noćenja i zadržavaju dobit u zajednici.
2. Sezonalnost i iskoristivost	Neiskorišteni potencijal kapaciteta: Iako je godišnja popunjenost od 22,4% iznad prosjeka kontinentalne Hrvatske, postoji značajan prostor za optimizaciju resursa izvan vršnih perioda.	Cjelogodišnja operativna učinkovitost: Fokus na popunjavanje perioda slabije potražnje specifičnim nišama (npr. digitalni nomadi), čime se fiksni troškovi energije i održavanja raspoređuju na veći broj noćenja.

Strateško područje	Ključni sistemski izazov	Regenerativni imperative
3. Geografska distribucija	Koncentracija turističkog prometa: Visoka usmjerenost prometa na Sveti Martin na Muri (65 %) otvara priliku za ravnomjernije uključivanje ostalih dijelova županije u turističke tokove.	Destinacijska difuzija: Strateško poticanje razvoja smještaja u manje zastupljenim ruralnim područjima kroz obnovu tradicijske arhitekture, čime se postiže skladan razvoj cijelog Međimurja.
4. Kvaliteta i certifikacija	Prostor za zelenu certifikaciju: Trenutačna niska razina posjedovanja ekoloških certifikata u općem smještaju predstavlja priliku za jačanje tržišne prepoznatljivosti na emitivnim tržištima.	Sustavna eko-certifikacija: Uvođenje županijskog modela podrške za stjecanje certifikata (poput EU Ecolabel, Green Key), čime smještajni objekti postaju aktivni partneri u očuvanju okoliša i prirodne ravnoteže.
5. Digitalizacija i prodaja	Ovisnost o vanjskim kanalima prodaje: Naglašena uloga globalnih platformi u bukingu sugerira potrebu za jačanjem izravnih kanala prodaje i digitalne neovisnosti iznajmljivača.	Digitalna suverenost: Razvoj integriranog sustava za izravne rezervacije na razini županije koji smanjuje odljev kapitala kroz provizije i omogućuje reinvestiranje u kvalitetu i lokalni razvoj.

Ocjene zadovoljstva gostiju smještajem (6,1/7) govore o tendenciji prelaska smještaja prema premium kvaliteti. No stagnacija OPG smještaja ugrožava autentičnost, a visok udio nekategoriziranih objekata otežava ekološki monitoring. Iako 22 % certificiranih kreveta i izvrsna reputacija pozicioniraju regiju kao zelenu predvodnicu, ključni izazov ostaje integracija malih iznajmljivača. Bez širenja održivih standarda na cijeli sustav, postoji rizik od erozije lokalnog identiteta u korist generičkog luksuza i izoliranog rasta.

3.3. Ugostiteljske usluge (Priprema i usluživanje hrane i pića)

Gastronomija Međimurja temeljena je na dubokoj povijesnoj tradiciji (Kuharica čakovečkog dvora Zrinskih iz 17. st.) i velikoj raznovrsnosti primarnih prehrambenih proizvoda. Prema podacima Upravnog odjela za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam MŽ za 2024. godinu, ugostiteljstvo u segmentu ponude hrane i pića broji **414** aktivnih objekata.

Tablica 4: Struktura ugostiteljskih objekata prema skupinama 31.12.202.

Skupina objekata	Broj objekata	Udio u strukturi (%)
Barovi (Caffe barovi, kavane, noćni klubovi i sl.)	288	69,57%
Restorani (restorani, pizzerije, bistroi, fast food)	98	23,67%

Skupina objekata	Broj objekata	Udio u strukturi (%)
Objekti jednostavnih usluga (kiosci i sl.)	25	6,04%
Catering objekti (pripremaonica obroka)	3	0,72%
UKUPNO	414	100%

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam MŽ

Tržišna percepcija je da Međimurje prodaje otkriće i iskrenost. Turist u Međimurju se osjeća kao gost, a ne kao broj, što je velika prednost kod modernih "slow-travel" putnika koji bježe od masovnog turizma. Ocjena enogastronomske ponude u TOMAS istraživanju 2022/23 iznosila je visokih 80% zadovoljnih gostiju. Prepoznatljivost kvalitete međimurske kulinarske ponude potvrđena je kroz nekoliko objekata s međunarodnim i nacionalnim oznakama kvalitete poput: Mala hiža (Michelinova preporuka) Terbotz (Gault Millau) te nacionalnog brenda „Okusi tradicije Međimurja“ (šest objekata). Kulinarski identitet regije gradi se na jelima kao što su: meso z tiblice (nacionalna oznaka za geografsko podrijetlo), pretepenoj juhi, trgancima, prilogu „hajdinska“ kaša, sir turoš te nacionalno prepoznatljivom desertu-Međimurska gibanica. Neke od prepoznatljivih lokalnih tradicionalnih namirnica su: krumpir, bučino ulje, jabuke, sir s vrhnjem i dr. Međimurje ima snažnu poljoprivredno-prerađivačka industriju s raznovrsnim finaliziranim namirnicama taj se potencijal najčešće ne očituje dovoljno kroz lokalne namirnice u restoranima već se znatan dio namirnica nabavlja putem velikih grosista. Gastronomija je sastavni dio gotovo svakog događanja tijekom cijele godine, a najpoznatiji kulinarski tematski događaji su: Urbanovo gurman tjedan, Dani ljuka u Donjoj Dubravi, Tjedan okusa Međimurja, Festival bakinih kolača u Čakovcu, Festival hladetine u Nedelišću, Gulašijada u Sv. Martinu na Muri, Dani dravske ribe Sv. Marija i dr.

Međimurska vinska cesta (MVC) se etablirala kao jedna od najkvalitetnijih vinsko-turistički proizvoda kontinentalne Hrvatske. Obuhvaća 26 obiteljskih vinarija s oko 600 hektara vinograda, s naglaskom na „boutique“ proizvodnju (30.000 – 350.000 litara). Kvaliteta vina je međunarodno stručno potvrđena s velikim brojem Decanter medalja u posljednjem desetljeću. Ključne poluge razvoja MVC su: autohtonost-zaštita sorte Pušipel, doživljaj - integracija kulture i panoramske atrakcija (Mađerkin breg) kao i Centar za posjetitelje Pušipel u Štrigovi. Strukturiranje potražnje definirano je u četiri ključna festivala (Vincekovo, Urbanovo, Mlado, Martinje). Eno proizvod MVC je prepoznat na hrvatskom tržištu kao kvalitetan i dok je na stranom tržištu zastupljen djelomično (Slovenija). Ugostiteljski kapaciteti MVC su tek djelomično iskorišteni u vidu 14 objekata koji su registrirani kao izletišta ili druge vrste ugostiteljskih objekata. Ostali vinari (12) degustacije nude kao dio prodaje vina. Mali je udjel ekoloških proizvođača (samo vinarija Lovrec Sv. Urban). Velika većina profesionalnih vinara udružena je u Udrugu vinogradara i vinara Hortus Croatia koja ima visok rejting u RH. Veliki pritisak na vinogradarstvo u MŽ predstavlja bolest vinove loze tzv. „žutica“ koja predstavlja prijetnju opstanku cijelog sektora ako se problemu ne pristupi brzo i s odlučnim mjerama.

Tablica 5: Matrica strukturnih izazova eno gastronomske ponude

Strateško područje	Ključni sistemski izazovi	Regenerativni imperativ
1. Lokalna ekonomija i opskrbeni lanci	Logistički prekid: Iako Međimurje ima snažnu poljoprivrednu bazu, restorani se većinom opskrbljuju preko velikih grosista. Lokalna namirnica (krumpir, jabuka, bučino ulje) gubi se u masovnoj distribuciji.	Sustav "0 kilometara": Uspostava izravne digitalne i logističke platforme koja povezuje lokalne OPG-ove s kuhinjama restorana i hotela, osiguravajući da 80% namirnica bude lokalnog podrijetla.
2. Struktura i autentičnost ponude	Dominacija barova: U strukturi objekata barovi čine 70 %, dok restorani tek 24 %. Vinske degustacije su često svedene na prodaju "na pragu" bez dubljeg ugostiteljskog doživljaja.	Transformacijski doživljaj: Pretvaranje vinskih podruma u boutique centre doživljaja i širenje brenda "Slow food" na sve restorane kroz standardizaciju "signature" jela (npr. meso 'z tiblice, turoš).
3. Ekološka otpornost (Vinarstvo)	Biološka ugroženost: Bolest "zlatna žutica" prijeti opstanku vinograda i sorte Pušipel. Izuzetno mali broj ekološki certificiranih vinarija (trenutačno samo jedna).	Eko-vinarstvo: Kolektivna sanacija žutice kroz regenerativnu poljoprivredu, 20 % certificiranih ekoloških ili biodinamičkih vinograda do 2030. godine.
4. Ljudski i društveni kapital	Gubitak znanja: Tradicionalne tehnike (pretepena juha, trganci) ovise o starijim generacijama, dok sektor pati od nedostatka specijaliziranog kadra za premium enogastronomiju.	Kulinarska akademija: Uspostava Međimurske kulinarske akademije za prijenos znanja (recepti Zrinskih) na mlade kuhare i sommeliere, uz sustav mentorstva lokalnih "baka" i chefova.
5. Kružna ekonomija i otpad	Linearna potrošnja: Veliki udio ambalažnog otpada i bacanje viškova hrane u ugostiteljstvu. Nusproizvodi vinarstva (komina) se ne koriste sustavno.	Zero Waste regija: Implementacija "Slow food" standarda u restoranima. Korištenje ostataka iz vinske proizvodnje za kozmetiku ili kompost te uvođenje biorazgradive ambalaže na manifestacijama.
6. Institucionalno povezivanje	Sektorska izolacija: Poljoprivreda, turizam i kultura još uvijek nisu dovoljno povezani unatoč djelovanju udruga poput Hortus Croatia, Centra R. Steiner i LAG-ova.	Sektorska simbioza: Integracija MVC i restorana u jedinstveni digitalni sustav upravljanja (DMC) koji uvezuje vinske ture s kulturnim točkama u jedinstvenu prodajnu ponudu.

Enogastronomija Međimurja vrhunski je proizvod (Decanter, Michelin) temeljen na „slow-travel“ filozofiji i tradiciji Zrinskih. Ipak, sustav pati od logističkog jaza jer se restorani nedovoljno opskrbljuju od lokalnih OPG-ova, dok vinarstvu prijeti „zlatna žutica“.

Regenerativni imperativ do 2030. nalaže transformaciju u „Eko-regiju okusa“ kroz sustav „0 kilometara“, masovnu ekološku certifikaciju i uspostavu kulinarske akademije, čime bi se osigurala dugoročna otpornost i autentičnost identiteta.

3.4. Turistički posrednici (Agencije, vođenje i animacija)

Na području Međimurske županije djeluje 10 putničkih agencija. Agencije su u najvećoj mjeri orijentirane na organiziranje i posredovanje putovanja izvan Međimurja (outgoing). Dvije do tri agencije kreiranju incoming pakete i zainteresirane su za djelovanje na principima DMC no suočavaju se s nedostatkom kapitala za ulaganje u razvoj i promociju proizvoda. Nedostatak kapacitiranog DMC-a je značajan izazov za ukupnu destinaciju jer je otežano pozicioniranje destinacije i kreiranje integrirane ponude. Procjenjujemo da je 20-ak trenutačno aktivnih turističkih vodiča aktivno na tržištu i raspoloživo za vođenje po MŽ. Evidentan je nedostatak profesionalnih animatora za npr. living history programe i prezentaciju tradicije. Turistički vodiči djeluju kroz Udrugu vodiča MŽ koja organizira edukacije i druge projekte unapređenja turističkog vođenja.

Tablica 6: Matrica strukturnih izazova posrednika

Strateško područje	Ključni sistemski izazovi	Regenerativni imperativ
1. Destinacijski menadžment (DMC)	Outgoing orijentacija: Većina od 10 agencija fokusirana je na odlazna putovanja. Nedostatak kapitala sprječava razvoj snažnog <i>incoming</i> DMC-a koji bi uvezivao rascjepkanu ponudu u tržišne pakete.	DMC kao čuvar (Steward): Transformacija agencija u kreatore održivih doživljaja koji reinvestiraju u lokalne resurse. Osnivanje županijskog DMC-a koji upravlja regenerativnim proizvodima (npr. biodinamika, ekomuzej).
2. Interpretacija i vođenje	Pasivna konzumacija: Postojećih 15-ak vodiča pruža klasične informacije, ali nedostaje "performance" vođenje koje aktivno uključuje gosta u priču o identitetu i očuvanju destinacije.	Vodiči kao storytellers: Edukacija vodiča za dubinsku interpretaciju baštine gdje gost postaje partner u očuvanju, a ne samo promatrač. Fokus na emocionalno povezivanje s prostorom.
3. Animacija i "Living history"	Nedostatak stručnog kadra: Kritičan deficit profesionalnih animatora za oživljenu povijest. Tradicija se prezentira statično, čime se propušta prilika za transformacijski doživljaj gosta.	Aktivna baština: Razvoj programa u kojima gosti sudjeluju u "oživljenoj tradiciji", čime se osigurava prijenos znanja na mlade generacije i dionike.

Turističko posredništvo u Međimurju trenutačno pati od institucionalnog vakuuma i rascjepkanosti. Dominacija odlaznog turizma i nedostatak kapitaliziranog DMC-a onemogućuju pretvaranje resursa u visokovrijedne proizvode. Bez sustavne transformacije vodiča u interpretatore identiteta i uvođenja profesionalne animacije oživljene povijesti, destinacija ostaje poligon za pasivnu konzumaciju. Ključni regenerativni iskorak do 2030. je

razvoj posrednika kao "čuvara autentičnosti" koji ekonomsku vrijednost zadržavaju unutar lokalne zajednice.

3.5. Turistička resursno-atraksijska osnova

Resursno-atraksijska osnova turizma predstavlja skup prirodnih, kulturnih, društvenih i infrastrukturnih elemenata područja koji imaju potencijal da privuku i zadrže turiste. TZMŽ je 2016. godine uspostavila **Digitalni registar resursno-atraksijske osnove** koji je ažuriran i dostupan na www.tzm.hr/statistika s detaljnim podacima o svakom lokalitetu i baštinskoj vrijednosti. Resursno-atraksijska osnova destinacije obuhvaća ukupno **203 lokaliteta i baštinske vrijednosti**, čime čini izuzetno raznolik i bogat temelj za turistički razvoj. U strukturi resursa kvantitativno dominiraju sakralni objekti i spomenici (38), tradicionalna događanja (36) te razgranata mreža turističkih staza, putova i cesta (34). Međunarodni i nacionalni značaja nosi ukupno 110 resursa (54%), što potvrđuje potencijal destinacije na globalnom tržištu. Promatrajući ove podatke kroz GSTC kriterije održivosti, vidljiva je visoka razina funkcionalne spremnosti, s obzirom na to da je čak 197 (97%) resursa već spremno za tržišnu eksploataciju. Međutim, detaljna analiza otkriva značajne izazove u domeni inkluzivnosti. Pristupačnost za osobe s invaliditetom (OSI) predstavlja kritičnu točku napretka, jer je čak 47 lokaliteta potpuno nedostupno (23%), a 45 je djelomično dostupno (22%). Kulturna održivost snažno je poduprta bazom zaštićene nematerijalne baštine (19 resursa), od kojih su **tri pod UNESCO zaštitom** (popevka, licitari, drvebe igrčke). Poseban razvojni potencijal, ali i potrebu za ulaganjem, pokazuje ruralna graditeljska baština, gdje je 21 od 24 objekta još uvijek tržišno nespremno. Sustavno usmjeravanje investicija u zaštitu i univerzalnu pristupačnost ovih resursa ključno je za postizanje potpune održivosti i autentičnosti destinacije.

Tablica 7: Sažeti prikaz resursno-atraksijske osnove turizma MŽ 31.12.2025.

R b	Vrsta resursa/atrakcije	Broj lok.	Značaj za destinaciju	Tržišna spremnost	Razina zaštite	Dostupnost za OSI
1	Sakralni objekti i spomenici	38	1 međunarodni 37 regionalni	Spremno	Kulturno dobro	37 dostupno, 1 nedostupno
2	Kulturne ustanove	6	Regionalni	Spremno	n/p = nije primjenjivo	dostupno
3	Ruralna graditeljska baština	24	1 međunarodni, 23 regionalni	2 spremno, 1 poluspreman 21 nespreman	Nema	3 djelom, 21 nedostupno
4	Zaštićena nematerijalna kulturna baština	19	4 međunarodni, 15 nacionalnih	spremno	4 UNESCO, 15 kult. Dobro	1 nedostupno 18 dostupno
5	Ostala kultura života i rada	4	1 nacionalni, 3 regionalna	Spremno	Nema	Dostupno

R b	Vrsta resursa/atrakcije	Broj lok.	Značaj za destinaciju	Tržišna spremnost	Razina zaštite	Dostupnost za OSI
6	Centri za posjetitelje i interpretaciju	8	1 međunarodni 2 nacionalni, 5 regionalni	Spremno	n/p	1 nedost., 3 djelom., 3 dostupno
7	Tradicionalna događanja	36	8 međun., 8 nacionalno, 18 regio., 2 lokalna	Spremno	n/p	6 djelom., 30 dostupno
8	Zdravstveni i sportski objekti	16	6 međun., 9 reg., 1 lokalni	Spremno	n/p	2 nedost., 5 djelom., 9 dost.
9	Zračne luke i letjelišta	3	2 nacionalna, 1 regionalni	Spremno	n/p	djelomično dostupno
10	Trkališta za moto sportove	2	Međunarodni	Spremno	n/p	1 djelom., 1 dostupno
11	Turističke staze, putovi i ceste	34	Međunarodni	Spremno	n/p	djelomično dostupno
12	Vidikovci i panoramske točke	4	1 međunarodni, 3 lokalna	1 spremno, 3 poluspremna	n/p	1 dostupno, 3 djelomično
13	Proizvodi s oznakom geogr. podrijetla	2	Međunarodni	Spremno	oznaka geogr. Podrijetla	Dostupno
14	Transportna sredstva	2	Regionalni	Spremno	n/p	nedostupno
15	Jahališta i farme sa životinjama	5	Regionalni	Spremno	n/p	djelomično dostupno

Izvor: www.tzm.hr

Tablica 8: Matrica strukturnih izazova resursno-atraksijske osnove

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Prirodna baština (UNESCO)	Potreba za aktivacijom zaštite: UNESCO status pruža izvrsnu osnovu, ali postoji prostor za dublju integraciju Rezervata biosfere u	Biodiverzitetški turizam: Transformacija iz promatranja prirode u aktivno učenje. Uvođenje programa u kojima posjetitelji postaju

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
	svakodnevni turistički doživljaj kako bi se izbjegla isključivo pasivna uloga prirode.	partneri u monitoringu i očuvanju ekosustava Mure i Drave.
2. Kulturna i tehnička baština	Potencijal za interaktivnost: Postojeći sustav Ekomuzeja nudi bogatu građu koju je moguće dodatno dinamizirati kako bi se osigurala snažnija povezanost između disperziranih lokacija i suvremenih potreba gostiju.	Mreža živog sjećanja: Digitalno i narativno povezivanje svih točaka Ekomuzeja. Uvođenje interaktivnih elemenata koji potiču istraživanje i kretanje posjetitelja kroz cijelu destinaciju.
3. Holistička i inovativna baština	Prilika za integraciju: Centar dr. Rudolfa Steinera i biodinamika predstavljaju jedinstvenu nišu koju treba snažnije uvezati s općom ponudom destinacije kako bi njihove vrijednosti postale dostupnije širem krugu posjetitelja.	Transformacijski centar: Pozicioniranje Međimurja kao predvodnika primijenjene biodinamike. Proširenje Steinerovih principa na smještaj, gastronomiju i wellness usluge cijelog Međimurja.
4. Upravljanje atrakcijama	Usklađivanje posjećenosti: Izrazita popularnost ključnih točaka (poput Mađerkinog brega) nalaže strateško usmjeravanje tokova posjetitelja kako bi se osigurala dugoročna kvaliteta doživljaja i zaštita resursa.	Disperzija doživljaja: Primjena pametnih rješenja za usmjeravanje gostiju prema manje istraženim, a visokovrijednim resursima, čime se postiže uravnotežen razvoj i čuva autentičnost najposjećenijih lokacija.

Atrakcijska osnova Međimurja odlikuje se iznimnom raznolikošću i visokom kvalitetom resursa, no njezina daljnja evolucija ovisi o snažnijem sustavnom povezivanju. Trenutačni model, iako uspješan, nudi priliku za prelazak s informativne interpretacije na dublje uključivanje posjetitelja u autentičnu priču destinacije. Glavni razvojni fokus do 2030. godine usmjeren je na stvaranje sinergije između prirodne baštine pod zaštitom UNESCO MAB⁴ i inovativnih koncepata poput biodinamike i Ekomuzeja. Cilj je da svaka atrakcija prestane biti izolirana točka i postane dio jedinstvenog regenerativnog puta. Time bi se osiguralo da posjetitelji iz Međimurja odlaze s novim znanjima i emocionalnom povezanošću, dok destinacija istovremeno jača svoju ekološku i društvenu otpornost.

3.6. Pokazatelji turističkog prometa u 2024.-2025.

U 2024. godini Međimurje je potvrdilo status jedne od najpropulzivnijih kontinentalnih destinacija u Hrvatskoj, ostvarivši **101.648 dolazaka** i **229.802 noćenja**. Uz stabilnu prosječnu dužinu boravka od **2,26 dana**, destinacija pokazuje otpornost i sposobnost zadržavanja gostiju, što je primarni indikator kvalitete ponude u zdravstvenom, wellness i aktivnom turizmu. Ukupni indeks noćenja od **104** u odnosu na prethodnu godinu jasno pokazuje da rast nije

⁴ MAB program naglašava spoj prirodnog i društvenog. Ljudi koji djeluju u prostoru i doprinose očuvanju prostora putem tradicijskih aktivnosti.

slučajan, već rezultat sustavnog nadmašivanja pretpandemijskih razina; naime, u usporedbi s 2019. godinom, ostvareno je gotovo 30.000 noćenja više. Operativni limiti i investicijski zaokret: Iako je četverogodišnja stopa rasta od 15,11% (2021. – 2024.) sugerirala iznimnu privlačnost, usporavanje rasta noćenja na 3,72% u 2024. bilo je izravna posljedica infrastrukturnog zasićenja, budući da je broj kreveta tada porastao za zanemarivih 0,95%. Međutim, podaci za 2025. godinu ukazuju na prijeko potreban investicijski oporavak: broj ležajeva porastao je za 4%. Ovaj porast kapaciteta djelovao je kao izravni katalizator razvoja, omogućivši destinaciji da "prodiše" i adekvatno odgovori na pritisak potražnje koji je u prethodnoj godini bio prigušen nedostatkom slobodnih jedinica. Polarizacija prometa: Dominantna središta vs. Destinacije u usponu - distribucija noćenja otkriva zanimljivu dinamiku između etabliranih centara i novih turističkih točaka:

Općina Sveti Martin na Muri: Sa 148.731 noćenjem, ostaje "lokomotiva" međimurskog turizma (65% udjela). Blagi rast u 2024. (indeks 101) potvrđuje da su Terme Sveti Martin radile na rubu punog kapaciteta, što dodatno opravdava potrebu za novim ležajevima kvalitete četiri zvjezdice na razini županije.

Čakovec: Drži stabilnih 14% udjela (32.383 noćenja), dok Štrigova (indeks 125) i Prelog (indeks 118) bilježe snažan uzlet zahvaljujući ciljanim ulaganjima u eno-gastronomiju i sportsku rekreaciju.

Pokazatelji 2025. i stabilnost tržišta: Podaci za 2025. godinu pokazuju daljnji uspon na ukupno **243.149** noćenja. Ovaj rast od približno **5,8%** u odnosu na 2024. godinu korelira s povećanjem broja ležajeva, što dokazuje da tržište trenutno apsorbira svaku novu investiciju u smještaj.

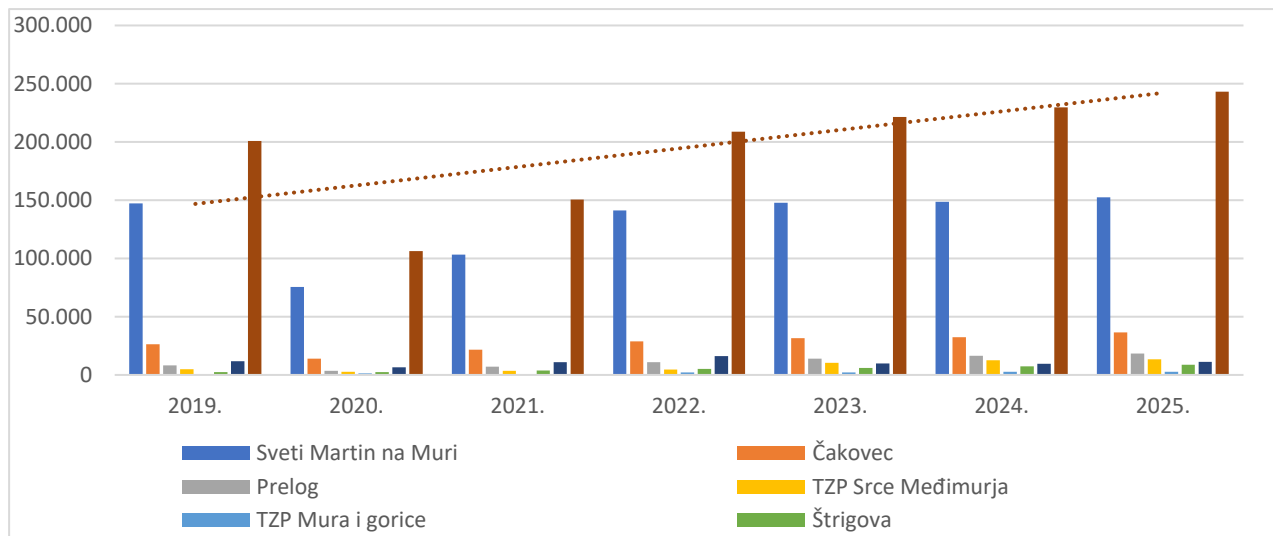
Činjenica da noćenja u 2025. rastu brže (5,8%) od broja kreveta (4%) ukazuje na to da se povećava i iskoristivost (okupacija) kapaciteta, što je iznimno pozitivan indikator za privatne investitore.

Tablica 9: Broj noćenja 2019-2025. prema TZ-ima

Turistička zajednica (LTZ)	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	% udio (2024.)	2025.
Sveti Martin na Muri	147.380	75.410	103.370	141.189	147.675	148.731	65%	152.340
Čakovec	26.309	14.069	21.670	28.757	31.585	32.383	14%	36.510
Prelog	8.131	3.622	7.054	10.984	13.908	16.401	7%	18.357
TZP Srce Međimurja	4.881	2.571	3.554	4.705	10.412	12.615	6%	13.365
Štrigova	2.384	2.343	3.689	5.183	5.989	7.475	3%	8.703
TZP Mura i gorice	62	1.405	377	2.014	2.130	2.584	1%	2.750
Općine bez TZ-a	11.782	6.518	10.959	16.044	9.869	9.613	4%	11.124
UKUPNO ŽUPANIJA	200.929	106.204	150.672	208.876	221.568	229.802	100%	243.149

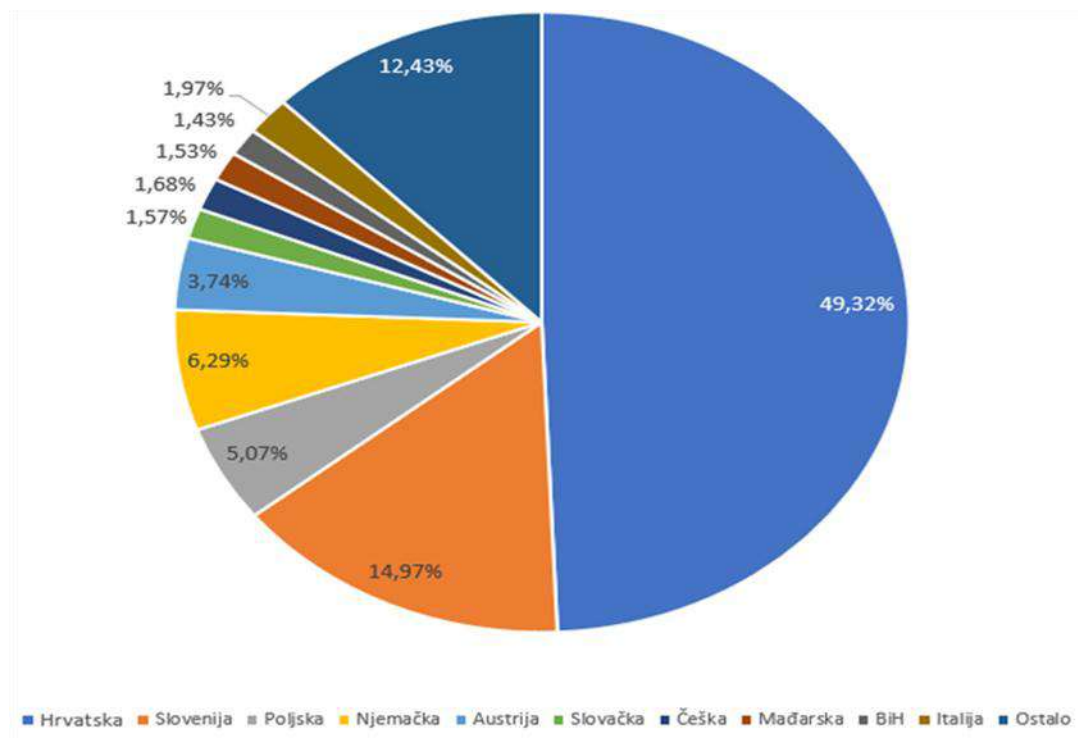
Izvor: eVisitor

Figure 2: Trend broja noćenja prema TZ -ima 2019.-2025.



Izvor: eVisitor

Figure 3: Struktura noćenja gostiju prema zemlji porijekla 31.12.2024.



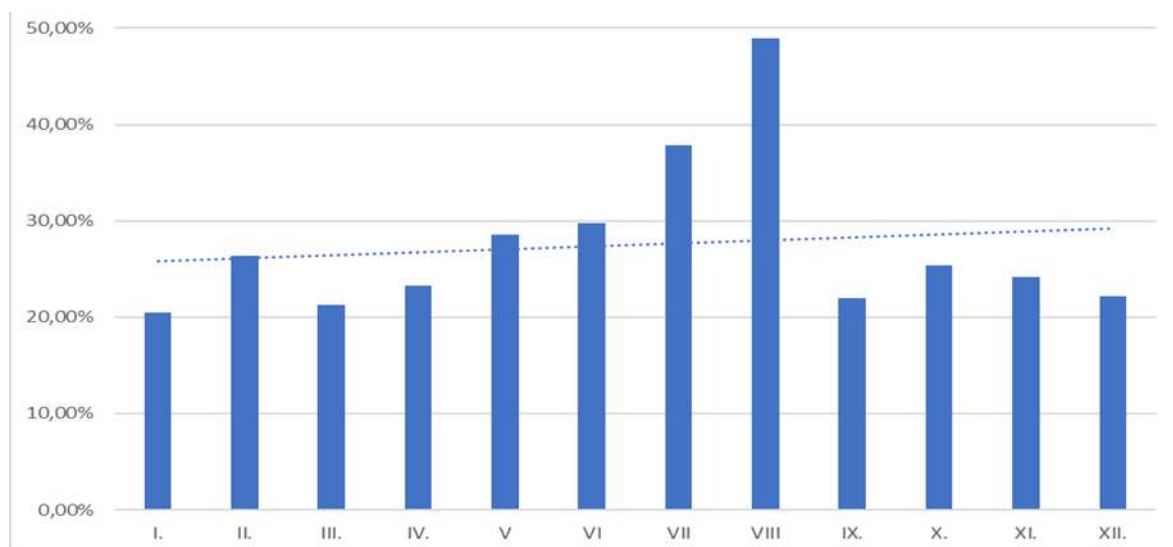
Izvor: eVisitor

Struktura gostiju 2024.g. ukazuje na izrazito stabilnu, ali i specifičnu poziciju Međimurja na turističkoj karti:

- Dominacija domaćeg gosta: Gotovo polovicu ukupnog prometa (49,32 %) čine domaći gosti. Ovo je izvrstan pokazatelj otpornosti destinacije na globalne krize, jer se Međimurje profilira kao „top“ vikend-destinacija za kontinentalnu Hrvatsku.
- Slovenija kao ključno strano tržište: Sa skoro 15 % udjela, Slovenci su uvjerljivo najbrojniji strani turisti. To je logičan rezultat blizine granice, ali i sličnog mentaliteta te interesa za eno-gastronomiju i wellness sadržaje (posebice u Svetom Martinu na Muri).
- Srednjoeuropski krug: Njemačka, Poljska i Austrija zajedno čine oko 15 % tržišta. Ovi gosti obično traže visoku kvalitetu usluge i aktivni odmor (biciklizam, pješačenje), što se podudara s resursima poput 34 turističke staze i puta koji su međunarodnog značaja.
- Potencijal susjednih tržišta: Zanimljivo je da su Mađarska i Italija na relativno niskim postocima (ispod 2 %). S obzirom na to da Međimurje ima 41 resurs međunarodnog značaja, ovdje postoji značajan prostor za marketinški iskorak.
- Poveznica s atrakcijama: Visok udio stranih gostiju (ukupno preko 50 %) opravdan je bogatom ponudom – destinacija nudi čak 19 zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara (od kojih su 4 pod UNESCO zaštitom) i 36 tradicionalnih događanja, što su ključni motivi dolaska za zahtjevnija europska tržišta.

Kada razmatramo pojavu sezonalnosti u destinaciji vidljivo je odskakanje broja noćenja srpanj-kolovozu u odnosu na ostatak turističke godine. Mjesec s najmanjim brojem noćenja 2024. godine bio je siječanj s 13.635, a mjesec s najvećim brojem noćenja kolovoz 36.700. S obzirom na to da je u kolovozu ukupna popunjenost svih kapaciteta iznosila 48,96 % konstatiramo da postoji značajan prostor i potreba rast broja dolazaka i noćenja u destinaciju čak i u vršnim mjesecima da bi se osigurala bolja iskoristivost kapaciteta. Unatoč ljetnom vrhuncu, destinacija održava solidnu bazu popunjenosti iznad 20 % tijekom cijele godine. Nakon ljetne špice u kolovozu, u rujnu dolazi do naglog pada popunjenosti na otprilike 22 %. Najniža popunjenost zabilježena je u siječnju, kada iznosi nešto više od 20 %. Linija trenda pokazuje blagi, ali stabilan uzlazni trend prosječne popunjenosti tijekom godine, krećući se od početnih 26 % prema 29 % na kraju promatranog razdoblja.

Figure 4: Postotak popunjenosti smještajnih kapaciteta I-XII 2024.



Tablica 10: Matrica strukturnih izazova turističkog prometa

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Dinamika popunjenosti	Prilika za produljenje sezone: Iako promet pokazuje stabilnost, postoji prostor za snažnije aktiviranje razdoblja izvan glavnih sezonskih vrhunaca kako bi se osigurala cjelogodišnja održivost.	Cjelogodišnja destinacija: Razvoj specifičnih "off-season" proizvoda koji motiviraju dolazak tijekom cijele godine, osiguravajući stabilne prihode i stalnu zaposlenost lokalnog stanovništva.
2. Struktura noćenja	Potencijal za duljinu boravka: Trenutačni prosjek boravka pruža osnovu koju je moguće nadograditi sadržajima koji potiču goste na višednevno istraživanje cijele županije.	Strategija "Boravak +1": Implementacija paketa doživljaja koji produljuju zadržavanje gosta, smanjujući pritom ekološki pritisak čestih izmjena i povećavajući lokalnu potrošnju.
3. Tržišna diverzifikacija	Proširenje emitivnih tržišta: Ovisnost o nekoliko ključnih tržišta predstavlja priliku za sustavno privlačenje novih segmenata gostiju visoke ekološke i društvene svijesti.	Svjesni putnici: Ciljano pozicioniranje prema tržištima koja vrednuju održivost i biodinamiku, čime se privlače gosti veće platežne moći i manjeg utjecaja na okoliš.
4. Geografska disperzija	Uravnoteženje prometa: Koncentracija prometa u određenim centrima otvara mogućnost za jače brendiranje manje posjećenih ruralnih dijelova županije.	Integralni razvoj: Poticanje turističkih tokova prema ruralnim područjima kroz mrežu Ekomuzeja i OPG-ova, čime se osigurava ravnomjerna raspodjela ekonomske koristi.

Analiza turističkog prometa u razdoblju 2024/25. ukazuje na stabilnu i zrelu bazu na kojoj Međimurje može graditi svoju premium održivu budućnost. Trenutačni pokazatelji potvrđuju da destinacija ima vjerne goste, ali i značajan prostor za kvalitativni iskorak. Glavni fokus u idućem razdoblju bit će na optimizaciji, a ne samo na rastu volumena. Naglasak se stavlja na produljenje boravka i povećanje potrošnje po gostu kroz razvoj autentičnih doživljaja izvan glavnih turističkih žarišta. Ovakav pristup omogućuje destinaciji da raste unutar svojih ekoloških i društvenih kapaciteta, pretvarajući turistički promet u motor općeg razvoja županije, uz istovremeno očuvanje mira i kvalitete života lokalne zajednice.

3.7. Profil gostiju, motivi dolaska i zadovoljstvo ponudom

U okviru nacionalnog istraživanja TOMAS HRVATSKA 2022/2023. Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, Institut za turizma Zagreb proveo je za potrebe TZMŽ istraživanje za MŽ koje pokazuje:

- Profil i motivi:

Prosječni posjetitelj Međimurja je osoba zrele dobi (45 godina), visokoobrazovana i ekonomski stabilna. Destinaciju primarno posjećuju parovi (44 %) i obitelji s djecom (30 %). Glavni magnet

je wellness i spa sadržaj (52,2 %), dok su mir, opuštanje i boravak u prirodi ključni sekundarni motivi. Gosti se informiraju putem interneta i društvenih mreža, ali izrazito visoku ulogu igraju ponovni dolasci i osobne preporuke, što svjedoči o snažnoj emocionalnoj vezi s destinacijom.

- **Analiza potrošnje:**

Prosječna dnevna potrošnja turista u Međimurju iznosi 145,59 €, što je značajno više od prosjeka Kontinentalne Hrvatske (135,62 €) te Sjeverne Hrvatske (130,17 €). Iako su ove brojke ekonomski pozitivne, struktura izdataka otkriva duboke regenerativne izazove: Dominacija smještaja: Gotovo polovica iznosa, 72,01 € (49,5 %), troši se na uslugu smještaja (koja često uključuje hranu u okviru polupansiona/pansiona). Ugostiteljstvo i trgovina: Na hranu i piće u restoranima i barovima troši se 29,26 € (20,1 %), dok kupnja (shopping) iznosi 26,43 € (18,2 %). Kulturni i izletnički deficit: Najkritičnija točka je zanemariva potrošnja na kulturu i zabavu (0,51 €) te izlete (0,16 €).

- **Usporedba s Kontinentalnom Hrvatskom**

Usporedba s prosjekom Kontinentalne Hrvatske jasno ocrta profil Međimurja kao „wellness enklave“: Ukupna potrošnja: Međimurje prednjači (145 € vs. 135 €), što je rezultat visoke kvalitete hotelskog smještaja.

- **Zadovoljstvo i smetnje**

Gosti su iznimno zadovoljni osobnom sigurnošću (90,9 %) te ljepotom mjesta i prirode. Međutim, niska potrošnja na izlete i kulturu korelira s činjenicom da gosti rijetko napuštaju resort. Glavni regenerativni izazov nije niska potrošnja, već njezina koncentracija.

Tablica 11: Matrica strukturnih izazova strukture i zadovoljstva gostiju

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Struktura i lojalnost	Dominacija domaćeg gosta: Domaći posjetitelji čine gotovo polovicu prometa (49,32 %), što je temelj stabilnosti, ali otvara prostor za jačanje prisutnosti na stranim tržištima izvan Slovenije.	Ambasadori destinacije: Iskorištavanje visoke stope spremnosti na preporuku (NPS 72 %) za pretvaranje lojalnih gostiju u aktivne promotore koji privlače nove segmente “svjesnih putnika”.
2. Motivi dolaska	Primarna uloga wellnessa: Healthness proizvod je vodeći motiv za 52 % gostiju. Izazov je ostale proizvode (kulturu, enogastro) podići na razinu primarnog motiva.	Integrirani itinerari: Kreiranje paketa koji wellness spajaju s edukativnim i regenerativnim iskustvima, čime se motiv dolaska diversificira i potiče dublje istraživanje destinacije.
3. Zadovoljstvo ponudom	Održavanje izvrsnosti: Visoka stopa zadovoljstva (89%) i prosjek boravka od 2,26 dana pružaju bazu za daljnji kvalitativni rast.	Transformacija iskustva: Pomak s pukog zadovoljstva uslugom na emocionalnu transformaciju gosta kroz “Međimursko etičko obećanje” i aktivno sudjelovanje u očuvanju lokalnih resursa.

Profil gostiju Međimurja otkriva destinaciju koja uživa iznimno povjerenje i lojalnost domaćeg i regionalnog tržišta. Status „vikend-oaze“ s iznimno visokom stopom zadovoljstva boravkom (89 %) pruža savršen temelj za uvođenje premium, regenerativnih sadržaja. Glavna strateška prilika leži u produljenju boravka kroz diversifikaciju motiva dolaska – nadograđujući snažni wellness segment inovativnom kulturnom i prirodnim ponudom.

3.8. Javna turistička infrastruktura (JTI)

Poglavlje sadrži zbirni pregled JTI po vrstama, lokaciji i vlasništvu odnosno upravljačkim ovlastima, trenutno stanju obzirom na kriterije: funkcionalnosti, održavanja, fizičke i informacijske dostupnosti. Detaljan pregled JTI dostupan je na službenim stranicama TZMŽ: www.tzm.hr/statistika.

Tablica 12: Pregled javne turističke infrastrukture 31.12.2024.

Vrsta resursa	Naziv i lokalitet	Upravljanje / Vlasništvo	Trenutačno stanje
Biciklističke rute	Mreža „Međimurje Cyclist Welcome“ (888 km); međunarodne rute: EV 13, R1 Drava, R2 Mura, R3 Cyclist network, Happy bike (15 km) te 10 lokalnih ruta.	TZMŽ, LTZ, JLS-i	Potrebna obnova znakova i odmorišta.
Pješačke staze	Mreža „S cipelcugom“ i Camino (11 staza, 230 km).	PD Bundek M. Središće, TZMŽ	Zadovoljavajuće
Dvorci i kurije	Stari grad Čakovec; Kaštel Feštetić (Pribislavec); Palača Hischeler (Donja Dubrava).	MMČ; MŽ; Općina Donja Dubrava	Čakovec zadovoljavajuće, ostalo u rekonstrukciji
Vidikovci	Vidikovac Mađerkin breg.	Općina Štrigova – JP Štrikom	Zadovoljavajuće (osim regulacije prometa)
Centri za posjetitelje	Ekomuzej Međimurje (Čakovec); Med dvema vodama (Križovec); Centar dr. Rudolf Steiner (D. Kraljevec).	TZMŽ; JU Međimurska priroda; Ustanova dr. R. Steiner	Zadovoljavajuće - osim Centar R.Steiner zahtijeva opremanje i parking
Interpretacijski centri	Centar Pušipel; Mlin na Muri i Mlinarska hiža; Skelarska kuća; Željeznička stanica Dunjkovec; Spomen dom rudarstva „Cimper“; Rudarska hiža.	TZO Štrigova; Grad M. Središće; Općine Sv. Martin i Nedelišće	Zadovoljavajuće -osim IC Cimper - toalet, dostupnost OSI
Turistička signalizacija	1504 cestovna putokaza; 10 info tabli; 14 pozdravnih tabli.	TZMŽ; LTZ	Potrebna analiza i obnova po fazama

Vrsta resursa	Naziv i lokalitet	Upravljanje / Vlasništvo	Trenutačno stanje
Plovila	Riječne skele na Muri: Sv. Martin, Žabnik, M. Središće, Križovec, Podturen, Novakovec	JLS	Zadovoljavajuće
Arheološka nalazišta	Nekropola pod tumulima Goričan (starije željezno doba).	Općina Goričan	Potrebna izgradnja IC
Parkirališta	MMČ (Čakovec); Mlin na Muri (Žabnik); Marina Prelog.	MMČ; Grad Prelog; Općina Sv. Martin	Zadovoljavajuće
Sanitarni čvorovi	Javni sanitarni čvorovi: Štrigova (kod CZK); M. Središće (šetnica); Marina Prelog.	Općina Štrigova; Gradovi M. Središće i Prelog	Zadovoljavajuće
Sportski objekti	SRC Mladost Čakovec; SRC Gornji Mihaljevec, Kotoriba	JGP Čakom općine G. Mihaljevec, Kot.	Zadovoljavajuće
Rodne kuće	Rodna kuća dr. Rudolfa Steinera (Donji Kraljevec).	Ustanova dr. R. Steiner	Potrebna obnova fasade

Tablica 13: Matrica strukturnih izazova javne turističke infrastrukture

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Aktivna mobilnost i staze	Integracija sustava: Iako postoji impresivnih 888 km biciklističkih i 230 km pješačkih ruta, postoji prostor za snažnije povezivanje tih staza s lokalnim OPG-ovima i manje poznatim kulturnim točkama.	Eko-kapilarni sustav: Razvoj inteligentne mreže staza koja usmjerava posjetitelje prema lokalnim proizvođačima, pretvarajući kretanje u izravnu ekonomsku potporu ruralnim zajednicama.
2. Interpretacijski centri	Povezanost narativa: Vrhunski centri (Riznica, Pušipel, Med dvema vodama) funkcioniraju kao izvrsne pojedinačne točke; izazov je stvoriti jedinstveni "digitalni i fizički prsten" koji ih povezuje u cjelovitu priču o Međimurju.	Digitalni kustos destinacije: Implementacija jedinstvene platforme koja kroz proširenu stvarnost (AR) vodi gosta iz jednog centra u drugi, stvarajući neprekinuti doživljaj baštine i prirode.
3. Prometna dostupnost	Zelena tranzicija: Izrazita cestovna povezanost (594 km cesta) predstavlja bazu koju je poželjno nadograditi sustavima koji smanjuju ovisnost o klasičnim	Destinacija nulte emisije: Širenje mreže e-punionica i uvođenje solarnih odmorišta te promicanje intermodalnog prijevoza (vlak + bicikl)

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
	vozilima unutar zaštićenih područja.	kao standarda za dolazak i kretanje regijom.
4. Vidikovci i javni prostori	Upravljanje popularnošću: Atrakcije poput vidikovca na Mađerkinom bregu privlače velik broj posjetitelja, što otvara priliku za primjenu modela pametnog upravljanja tokovima radi očuvanja mira i ambijenta.	Prostorna harmonija: Korištenje biomimetičkog dizajna u opremanju javnih prostora i uvođenje sustava za praćenje opterećenja u realnom vremenu, čime se osigurava premium iskustvo bez narušavanja ekosustava.
5. Urbana i periurbana bioraznolikost	Fragmentacija staništa: Intenziviranje turističke i stambene gradnje u rubnim zonama naselja (periurbani pojas) stvara rizik od izolacije zelenih otoka i degradacije autohtonih ekosustava unutar urbanih jezgri (npr. Čakovec, Prelog, M. Središće).	Plavo-zelena integracija: Transformacija parkovnih i javnih površina u "funkcionalne ekosustave" uvođenjem autohtonih medonosnih vrsta, urbanih šuma i sustava za retenciju kišnice. Cilj je stvoriti neprekinute biološke koridore koji povezuju urbanu jezgru s prirodnim zaleđem.

Javna turistička infrastruktura Međimurske županije predstavlja zreli resursni sustav koji je spreman za regenerativnu nadogradnju. Umjesto ekstenzivnog širenja, fokus se prebacuje na „inteligentnu“ infrastrukturu koja spaja digitalizaciju, zelenu energiju i dubinsku interpretaciju baštine, čineći prostor ne samo prohodnim, već i inspirativnim za suvremenog, odgovornog putnika.

3.9. Komunalna infrastruktura⁵

Komunalna infrastruktura (voda, otpad, energija...) temelj je održivosti. Učinkovito upravljanje resursima minimizira ekološki otisak, dok kvalitetne prometnice i digitalna mreža osiguravaju kvalitetan suživot lokalne zajednice i turista. Ona sprječava preopterećenje sustava i jamči dugoročnu stabilnost destinacije.

- **Gospodarenje otpadom**

Međimurska županija ostvaruje najvišu stopu odvajanja otpada u Hrvatskoj – 57,2 %, dok je stopa recikliranja 45 %. Time daleko nadilazi nacionalni prosjek od 49 % oporabe i 37 % recikliranja. Sustav uključuje prikupljanje, prijevoz, razvrstavanje i nadzor nad otpadom.. Ključna javna poduzeća: Čakom, Prekom i Murs-ekom svojom djelatnošću pokrivaju cijelo područje MŽ. Sustav je usklađen s važećim zakonodavstvom i programima sanacije, dok se nadzorne aktivnosti provode kontinuirano. Regionalni centar za gospodarenje otpadom Piškornica u Koprivničko-križevačkoj županiji (RCGO) bit će od 2027. okosnica kružne

⁵ Izvori: Prostorni plan MŽ (III dopune 2025.), Izvješće o stanju u prosturu MŽ 2014-2021. , izvješća na web stranicama javnih poduzeća,

ekonomije za cijelu sjeverozapadnu Hrvatsku. Za Međimurje, ovaj sustav osigurava sigurnu tranziciju prema „Zero Waste“ konceptu. Učinkovitost cijelog procesa jamče lokalni operateri koji kroz visoku stopu primarne selekcije osiguravaju da u regionalni centar na odlaganje odlazi samo minimalna količina neiskoristivog otpada.

- **Odvodnja**

Sustav javne odvodnje pokriva 47 naselja i oko 33.000 priključaka (67 % kućanstava), odnosno 58% priključenosti u obuhvaćenim područjima. Organiziran je kroz sedam aglomeracija, među kojima su Čakovec i Novo Selo na Dravi u potpunosti izgrađeni. Ostale aglomeracije djelomično su funkcionalne, dok su u gornjem Međimurju radovi u tijeku na aglomeracijom Toplice Sv. Martin-Bogdanovec. Ova mreža u relativno visokom stupnju omogućuje učinkovito prikupljanje i obradu otpadnih voda te štiti vodne resurse. Poseban naglasak stavljen je na zaštitu podzemnih i površinskih voda, osobito u osjetljivim krajobrazima uz Muru i Dravu. Modernizacija sustava se provodi kroz EU projekte, a dodatni prioriteti su izgradnja pročištača i širenje mreže. Sustav odvodnje ima ključnu ulogu u zaštiti zdravlja lokalne zajednice i kvalitete okoliša, čime se podupire održivost turističke infrastrukture.

- **Vodoopskrba**

Međimurski vodoopskrbni sustav obuhvaća 131 (99 %) naselja postotak priključenosti je 84 %, a opskrbljuje sve gospodarske subjekte. Glavni izvori su crpilišta Nedelišće i Prelog, dok Sveti Marija služi kao pričuvni izvor. Godišnje se koristi 8,5 % dostupnih obnovljivih zaliha, uz aktivnu zaštitu izvorišta – uključujući otkup zemljišta i pošumljavanje u I. zoni zaštite. Kvaliteta vode je visoka, zahtijeva samo dezinfekciju, a kontrolu provodi akreditirani laboratorij. Planirana je modernizacija mreže: zamjena dotrajalih cijevi, smanjenje gubitaka vode ispod 20 %, i proširenje nadzorno-upravljačkog sustava. Rast potrošnje zahtijeva dugoročnu kontrolu, osobito u turizmu. Uspješno očuvanje količine i kvalitete vode ključno je za održive oblike turizma – posebno wellness, prirodni i zdravstveni turizam – koji ovise o sigurnim i čistim vodoopskrbnim sustavima.

- **Električna mreža**

Elektrifikacija u MŽ je započela u Čakovcu još 1893. godine, što je tradicija duža od 130 godina. HEP ODS Elektra Čakovec opskrbljuje oko 49.500 kućanstava i 4.500 gospodarskih korisnika električnom energijom preko stabilne i izgrađene mreže što znači 100 % pokrivenosti područja MŽ. Održivost sustava povećava se korištenjem obnovljivih izvora: hidroelektrane Čakovec i Dubrava (160 MW) i solarna elektrana kod Svete Marije osiguravaju regionalnu pokrivenost zelenom energijom. Svi turistički objekti u MŽ već sada imaju pristup električnoj energiji iz obnovljivih izvora što je rijetkost u Europi. Sustav podržava daljnji razvoj održivog smještaja, osobito u kontekstu eko-certificiranih objekata i smanjenja emisija CO₂. Uvođenje naprednih mreža, lokalne proizvodnje i skladištenja energije može dodatno poboljšati otpornost destinacije.

- **Plinoopskrba**

Međimurska županija ima najrazvijeniju plinsku mrežu u Hrvatskoj – s najvećim brojem priključaka (31.500) i modernom infrastrukturom. Glavni dovodi dolaze iz pravca Varaždina i Koprivnice, a mreža pokriva većinu naselja i industrijskih zona. Sustav osigurava stabilnu i sigurnu distribuciju plina za kućanstva, poduzetnike i turističke objekte. Iako plin kao fosilno gorivo nije u potpunosti usklađen s klimatskim ciljevima, njegova učinkovitija i čišća primjena u odnosu na lož ulje ili ugljen čini relativno održivim prijelaznim rješenjem.

- **Geotermalna energija**

Međimurje raspolaže značajnim geotermalnim potencijalima, potvrđenima istražnim bušotinama Vučkovec-2 i Draškovec-1. Iako se geotermalna energija zasad ne koristi za

električnu ili toplinsku energiju, u Prostornom planu MŽ predviđena je izgradnja elektrane do 20 MW u Draškovcu. Projekt je u pripremljivoj fazi, što predstavlja ključnu stratešku priliku za razvoj MŽ kao niskouglične destinacije. Investicija je nadležnosti privatnog sektora te trenutno stagnira što predstavlja ogroman, u ovom trenutku, neiskorišteni energetska i turistički resurs.

- **Monitoring stanja okoliša**

Međimurska županija provodi sustavni nadzor okoliša putem Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO), obuhvaćajući zrak, vode, tlo i otpad. Godine 2024. provedena su mjerenja emisija i sanacije odlagališta – sanirano je 59 lokacija, a na 33 traju radovi. Naglasak je na monitoringu nitrata u ranjivim područjima (42,8 % županije). Također se prati nelegalno ispuštanje tekućeg otpada, na što se promptno reagira inspekcijama. Sustav nadzora omogućuje ranu identifikaciju problema i planiranje sanacijskih mjera koje su važne za turizam temeljen na prirodi i kvaliteti okoliša. Fokus za iduće razdoblje je poboljšanje kvalitete zraka i vode, posebno u zaštićenim područjima. Monitoring osigurava transparentnost, jača povjerenje lokalnog stanovništva i posjetitelja, te je temelj za odlučivanje o održivom kapacitetu turističkog razvoja.

- **Svjetlosno onečišćenje**

Međimurska županija pojačava kontrolu svjetlosnog zagađenja u skladu s prostornim planovima i ekološkim prioritetima. Posebna pažnja posvećuje se zonama osjetljivima na faunu – poput staništa ptica i šišmiša – gdje se uvode mjere za minimiziranje svjetlosnih emisija. Mjerenja intenziteta svjetla i analiza utjecaja na okoliš ne provodi se sustavno.

- **Zagađenje bukom**

Zagađenje bukom prati se u okviru Programa zaštite okoliša 2022.–2025., posebno uz prometnice i gradska čvorišta poput autoceste A4. Mjerenja pokazuju povišene razine buke u urbanim zonama, što je potaknulo uvođenje mjera – smanjenje brzine, zaštitne barijere i prostorno planiranje. Predviđa se dodatno umrežavanje mjernih točaka i edukacija stanovništva o učincima buke.

- **Cestovni promet**

Međimurska županija ima strateški prometni položaj – graniči s Mađarskom i Slovenijom te je presijecana autocestom A4 (Zagreb–Goričan), što je ključna veza sjeveroistočne Europe s Jadranom. Na području županije nalaze se važni čvorovi Čakovec i Goričan. Cestovna mreža duga je 594 km, pretežno suvremenog kolnika i omogućuje učinkovito povezivanje unutar županije te sa susjednim regijama. Kvaliteta mreže svrstava se u gornji nacionalni prosjek, što osigurava visoku vanjsku dostupnost. Međutim, unutarnja povezanost još ima izazove: slab javni prijevoz, nedovoljna mreža između manjih naselja i lošije održavanje dijela lokalnih cesta u nadležnosti JLS-a.

- **Željeznice**

Područjem Međimurske županije prolaze tri željezničke pruge: M501 (međunarodni promet), R201 (regionalni) i L101 (lokalni), koje povezuju Čakovec s Mađarskom, Slovenijom i hrvatskim centrima. Čakovec i Kotoriba su stalni međunarodni željeznički granični prijelazi, dok stanica u Čakovcu ima važnu funkciju u regionalnom sustavu. Unatoč strateškom položaju, lokalna zajednica izražava nezadovoljstvo brojem putničkih linija, niskom dnevnom frekvencijom i nedovoljnom povezanošću s većim centrima u RH i susjednim državama. Modernizacija pruge M501 završena je 2024., povećavajući brzinu i udobnost putovanja, a planovi uključuju

elektrifikaciju i obnovu lokalnih pruga te integraciju u šire europske prometne koridore. Željeznički sustav ima stratešku važnost za daljnji održivi i regenerativni turistički razvoj Međimurske županije.

- **Zračni i riječni promet**

Međimurska županija nema međunarodnu zračnu luku, ali posjeduje zračno pristanište u Pribislavcu za opću i povremenu zrakoplovnu upotrebu, koje se planira unaprijediti u tercijarnu (2C) kategoriju. Glavno zračno središte za regiju je Zračna luka Franjo Tuđman u Zagrebu, udaljena 99 km od Čakovca, s kojom županija ima kvalitetnu povezanost autocestom. Time je osigurana dostupnost međunarodnim gostima, no nedostaje intermodalni javni promet (aerodrom – vlak/bus) s destinacijom.

Rijeke Drava i Mura nisu klasificirane kao plovne prema EU standardima; plovidba je ograničena na čamce, što isključuje teretni i redovni prijevoz. Međutim, ove rijeke imaju potencijal za rekreativni i turistički riječki promet niskog intenziteta s obzirom na to da se radi o područjima međunarodnog rezervata biosfere i regionalnog parka.

Tablica 14: Matrica strukturnih izazova javne komunalne infrastrukture

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperative
1. Vodoopskrba i odvodnja	Visoka pokrivenost i zaštita voda: Sustav vodoopskrbe je izvrsno razvijen, dok odvodnja prati visoke standarde zaštite podzemnih voda, što je temelj za razvoj bazenskih i wellness kompleksa.	Kružno korištenje voda: Implementacija sustava za recikliranje "sive vode" u velikim turističkim objektima i korištenje kišnice za navodnjavanje zelenih površina, čime se čuva dragocjeni resurs pitke vode.
2. Gospodarenje otpadom	Učinkovitost odvojenog prikupljanja: Međimurje je nacionalni lider u odvajanju otpada, što pruža izvrsnu bazu za smanjenje ekološkog otiska turističkog sektora.	Zero Waste destinacija: Poticanje turističkih subjekata na postizanje "Zero Waste" certifikata kroz eliminaciju jednokratne plastike i sustavno kompostiranje organskog otpada iz restorana.
3. Energetska infrastruktura	Potencijal obnovljivih izvora: Stabilna mreža pruža sigurnost, no postoji značajan prostor za veću upotrebu solarne i geotermalne energije (Draškovec)	Energetska neovisnost zona: Razvoj turističkih naselja kao "energetskih plus" zona koje proizvode više energije nego što troše, koristeći krovne solarne panele i dizalice topline.
4. Svjetlosno onečišćenje	Očuvanje noćnog krajobraza: Širenje javne rasvjete u turističkim područjima zahtijeva balansiranje sigurnosti i zaštite prirodnog ambijenta noćnog neba.	Parkovi tamnog neba: Uvođenje pametne, ekološke LED rasvjete koja smanjuje emisiju nepotrebnog svjetla, otvarajući mogućnost za razvoj "astroturizma" kao specifičnog doživljaja.

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperative
5. Prometna infrastruktura i mobilnost	Tranzitni pritisak i interna nepovezanost: Visoka opterećenost pravca A4 (Goričan-Zagreb) stvara buku i emisije, dok slaba mreža javnog prijevoza između manjih naselja prisiljava turiste i lokalce na isključivo korištenje automobila.	Zaokret prema intermodalnom transportu (e bike sharing sustava, hop on hop off e bus, željeznica) čime se značajno smanjuje pritisak na tešku ruralnu infrastrukturu.

Kad sagledavamo dolje navedene pokazatelje komunalne infrastrukture možemo konstatirati da se MŽ u EU okvirima više ne može promatrati kao „regija u razvoju“, već kao regija predvodnica (Frontrunner) u digitalnoj i zelenoj tranziciji.

Tablica 15: Pokazatelji komunalne infrastrukture

Indikator	MŽ	EU Prosjek	Status MŽ
Optički internet (pokrivenost)	95%	56%	Lider (Elite)
Obnovljiva struja (proizvodnja)	~100%	44%	Lider (Top)
Stopa recikliranja otpada	45%	49%	U rangu prosjeka
Gubici vode u mreži	22,8%	~25%	Bolje od prosjeka

Komunalna infrastruktura Međimurja predstavlja stabilnu kralježnicu destinacije. Njezina daljnja nadogradnja u smjeru kružnog gospodarstva i energetske neovisnosti izravno podupire strateški cilj transformacije u najnapredniju zelenu regiju. Ovakva "nevidljiva" kvaliteta sustava ključna je za dugoročni mir lokalne zajednice i vrhunski doživljaj ekološki svjesnog gosta.

3.10. Digitalizacija⁶

Digitalna transformacija Međimurske županije ne tretira se kao izolirani tehnološki cilj, već kao integralni alat za postizanje standarda održivosti. Sustavnim ulaganjem u infrastrukturu, inovacije i edukaciju, županija izravno odgovara na zahtjeve suvremenog tržišta uz istovremeno poštivanje socio-ekonomskih i ekoloških načela. Infrastrukturni temelji i prostorna inkluzivnost: Osnova svake digitalne tranzicije je fizička dostupnost mreže. Završetkom projekata razvoja širokopojasne infrastrukture (PRŠI) u općinama Nedelišće, Pribislavec te na području Gornjeg Međimurja, županija je dosegla impresivnu razinu od **95% pokrivenosti optičkom mrežom**. U kontekstu GSTC kriterija A9 (Prostorno planiranje), ovo postignuće eliminira digitalni jaz između urbanih i ruralnih sredina. Visoka propusnost podataka u ruralnim dijelovima izravno podupire razvoj ruralnog turizma i digitalnog nomadstva, omogućujući disperziju gostiju izvan glavnih centara bez gubitka kvalitete digitalne usluge. Pametne tehnologije u službi očuvanja resursa : Inovacijski centar Metalska

⁶ Izvori: web stranice Hrvatskog tlecoma, MŽ, TICM, Metalska jezgra.

jezgra pozicionirao je Međimurje na kartu „Smart Agriculture“ rješenja. Primjena IoT (Internet of Things) senzora za praćenje mikroklimatskih uvjeta u vinogradima predstavlja napredan oblik zaštite prirodnih resursa i podrške enogastronomiji. Ova tehnologija omogućuje precizno praćenje vlage, temperature i stanja tla, što smanjuje potrebu za tretiranjem resursa i optimizira prinose. Prema GSTC kriteriju D1 (Zaštita resursa), ovakav znanstveni pristup osigurava dugovječnost autohtonih sorti (poput Pušipela) i jača otpornost vinogradarstva na klimatske promjene, čineći ga stabilnim turističkim proizvodom. Pametna mobilnost i digitalna dostupnost: Digitalizacija transportnog sustava ključna je za smanjenje ugljičnog otiska destinacije. Integracija sustava e-punionica u centralnu aplikaciju Destinacijskog informacijskog sustava (DIS) omogućuje turistima uvid u zauzetost punjača u realnom vremenu. Ovaj zahvat izravno podupire kriterij C1 (Dostupnost), jer olakšava kretanje posjetiteljima koji koriste električna vozila i e-bicikle. Povezivanjem digitalnih informacija s fizičkom infrastrukturom, Međimurje smanjuje barijere za ekološki osviještene putnike i potiče niskougljičnu mobilnost unutar županije. Jačanje ljudskog kapitala i digitalna zrelost MSP-ova: Digitalna tranzicija nije potpuna bez edukacije onih koji je provode. TICM-ov program "Digitalna transformacija MSP-ova" fokusiran je na osposobljavanje malih i srednjih poduzetnika za korištenje umjetne inteligencije (AI) u turističkom marketingu i operacijama. Edukacije su usmjerene na povećanje ekonomske učinkovitosti lokalnih subjekata, što je u skladu s kriterijem B1 (Ekonomski doprinos). Osnaživanjem lokalnih iznajmljivača i ugostitelja da koriste AI alate za personalizaciju ponude, povećava se njihova konkurentnost na globalnom tržištu, dok se istovremeno zadržava autentičnost lokalnog doživljaj.

Tablica 16: Matrica strukturnih izazova digitalne transformacije

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Digitalna prisutnost dionika	Potencijal za ujednačavanje: Dok veliki sustavi (npr. Terme) koriste napredne alate, kod malih iznajmljivača i OPG-ova postoji prostor za snažniju primjenu sustava za izravnu prodaju i online vidljivost.	Digitalna inkluzija: Osiguravanje pristupa jednostavnim i zajedničkim alatima za digitalni marketing i prodaju svim dionicima, čime se jača njihova tržišna otpornost i vidljivost.
2. Pametno upravljanje podacima	Integracija informacija: Podaci o gostima i prometu prikupljaju se u više sustava; izazov je njihova potpuna integracija u jedinstvenu "nadzornu ploču" destinacije radi bržeg strateškog odlučivanja.	Big Data za održivost: Korištenje analitike podataka u realnom vremenu za praćenje ekološkog otiska i opterećenja atrakcija, omogućujući proaktivno upravljanje tokovima posjetitelja.
3. Digitalni doživljaj gosta	Interaktivnost na terenu: Postoji izvrsna osnovna informiranost, ali se nudi prilika za širu primjenu proširene stvarnosti (AR) i gamifikacije kako bi se baština	Phygital destinacija: Spajanje fizičkog i digitalnog svijeta kroz inovativne aplikacije koje gosta vode kroz priču o Međimurju, nudeći personalizirane preporuke temeljene na njegovim interesima i održivim preferencijama.

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
	"oživjela" kroz mobilne uređaje gosta.	
4. Tehnološka infrastruktura	Pokrivenost i standardi: Visoka razina osnovne pokrivenosti internetskom mrežom pruža bazu za razvoj naprednih rješenja poput pametne rasvjete ili digitalnih info-točaka u ruralnim područjima.	Smart Green Županija: Implementacija IoT (Internet of Things) rješenja koja optimiziraju potrošnju energije i vode u turističkim zonama, izravno pridonoseći statusu najnaprednije zelene regije.

Digitalizacija u Međimurskoj županiji predstavlja snažan polazni temelj koji je spreman za prelazak u fazu "Smart & Green". Umjesto izoliranih digitalnih projekata, fokus do 2030. godine treba biti na stvaranju integriranog ekosustava koji dionicima olakšava poslovanje, a gostima pruža dublji, personalizirani uvid u srž Međimurja, istovremeno štiteći resurse kroz precizno upravljanje podacima.

3.11. Pristupačnost destinacije osobama s invalidnošću ⁷

Analiza pristupačnosti turizma u Međimurskoj županiji ukazuje na značajan potencijal, ali i na potrebu za sustavnim unapređenjem kako bi se zadovoljili GSTC kriteriji održivosti i inkluzivnosti. U Međimurju je 2024. živjelo 16.689 osoba s invaliditetom (OSI), što čini **15,9 % ukupnog stanovništva**, s prevalencijom u dječjoj i radnoaktivnoj dobi koja je iznad prosjeka RH. Unatoč brojnosti ove populacije, dubinska analiza pokazuje da je tek **45 %** turističkih atrakcija u cijelosti dostupno, što ukazuje na ozbiljne infrastrukturne i komunikacijske barijere. Stanje na terenu je polarizirano između izvrsnih pojedinačnih primjera i općeg nedostatka standardizacije. **Hotel Panorama Prelog** s 30 adaptiranih soba predstavlja lidera u inkluzivnosti i regionalni centar za paraolimpijce. Riznica Međimurja u Čakovcu vrhunski je primjer kulturne institucije koja koristi taktilne tragove i zvučne vodiče. Terme Sveti Martin imaju premali broj soba za prilagođen smještaj, a ni bazenski kompleks nije dostupan OSI. Ruralni turizam (vinske ceste, OPG-ovi, vidikovci) i objekti Ekomuzeja Međimurje uglavnom su neprilagođeni zbog strmih pristupa i nedostatka rukohvata. Mobilnost: Javni prijevoz u ruralnim područjima nije standardiziran, što otežava kretanje posjetiteljima s invaliditetom. Digitalni kanali su u fazi prilagodbe. Web stranice TZ-a su djelomično usklađene s WCAG standardima (nedostatak alt-tekstova i loša navigacija). Pozitivan iskorak je projekt CE Spaces4All, koji razvija digitalne alate za mapiranje barijera u ruralnim regijama, potičući transparentnost informacija. Najveći deficit vidljiv je u edukaciji osoblja i strateškom vođenju. Ne postoji strukturirani program obuke za rad s OSI, a svijest o specifičnim potrebama gostiju je niska. Dosadašnje inicijative bile su fragmentirane i temeljene na projektima, a ne na integralnoj strategiji destinacije. Analiza pristupačnosti Međimurja otkriva destinaciju na prekretnici. Dok postoji pokazuju duboki infrastrukturni jaz, izolirani „otoci izvrsnosti“ dokazuju da regija ima znanje za transformaciju u inkluzivnog lidera kontinentalne Hrvatske.

⁷ Izvori: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj HZJZ, Registar resursosno-atraksijske osnove TZMŽ,

Tablica 17: Matrica strukturnih izazova pristupačnosti i inkluzivni turizam

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Fizička pristupačnost atrakcija	Djelomična prilagođenost: Većina novih interpretacijskih centara i javnih objekata prati visoke standarde, no kod povijesne baštine i specifičnih prirodnih lokaliteta postoji prostor za znatan napredak i inovativna rješenja prilagodbe.	Univerzalni dizajn: Implementacija rješenja koja omogućuju neometan pristup svim ključnim atrakcijama bez narušavanja njihove autentičnosti, osiguravajući da Međimurje bude destinacija bez barijera.
2. Informacijska pristupačnost	Dostupnost specifičnih informacija: Gosti s invalidnošću često se suočavaju s nedostatkom preciznih informacija o razini pristupačnosti pojedinih objekata na digitalnim kanalima prije samog dolaska.	Digitalni vodič bez barijera: Razvoj specijalizirane interaktivne karte s "verified" informacijama o pristupačnosti smještaja, restorana i staza, omogućujući gostima sigurno i samostalno planiranje putovanja.
3. Senzorna i kognitivna inkluzija	Potencijal za multisenzornu interpretaciju: Trenutačni fokus je primarno na motoričkoj pristupačnosti; otvara se prilika za razvoj sadržaja prilagođenih osobama s oštećenjem vida, sluha ili kognitivnim poteškoćama.	Destinacija svih osjetila: Uvođenje taktilnih modela, audio-deskripcija i "easy-to-read" materijala u sve dionike ekomuzeja i centre, čime se stvara bogato iskustvo za sve kategorije posjetitelja.
4. Ljudski resursi i edukacija	Potreba za specifičnim vještinama: Pružatelji usluga (konobari, vodiči, recepcionari) imaju visoku razinu gostoljubivosti, koju je potrebno nadograditi specifičnim znanjima o komunikaciji i podršci gostima s invalidnošću.	Inkluzivna gostoljubivost: Sustavna edukacija dionika o standardima pristupačnosti, čime Međimurje postaje prepoznatljivo ne samo po infrastrukturi, već i po visokoj razini empatije i stručnosti kadra.

Pristupačnost u Međimurskoj županiji predstavlja stratešku prednost koja izravno podupire viziju regenerativnog turizma. Fokus do 2030. godine treba biti na uklanjanju preostalih informacijskih i senzornih barijera, pretvarajući destinaciju u prostor gdje je svatko dobrodošao i gdje svatko može doživjeti srž Međimurja bez ograničenja.

3.12. Organiziranost i dostupnost usluga u destinaciji⁸

- **Usluge zdravstvene zaštite**

Županijska bolnica i Dom zdravlja Čakovec ključne su javnozdravstvene ustanove s najširim spektrom usluga. Zdravstvena mreža Međimurske županije odlično je teritorijalno

⁸ Izvori: web stranice pružatelja javnih usluga

raspoređena te uključuje 54 ordinacije obiteljske medicine i 50 ordinacija dentalne medicine. Za najsloženije zahvate tercijarne medicine županija se oslanja na kliničke bolnice u Zagrebu. 30-ak ljekarni dobro je raspoređeno po cijelom teritoriju MŽ. Na području županije nije organizirana posebna turistička ambulanta. U slučaju potrebe za neodložnom medicinskom pomoći, turisti ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu pod jednakim uvjetima kao hrvatski osiguranici, uz uvjet da imaju važeću europsku karticu zdravstvenog osiguranja (EKZO). Domaći turisti zdravstvenu zaštitu ostvaruju na temelju važeće iskaznice HZZO-a. Takav sustav odgovara zahtjevima GSTC kriterija B5 (sigurnost posjetitelja) i B6 (zdravlje i dobrobit), čime se podiže razina ukupne spremnosti destinacije na odgovorno i održivo upravljanje.

- **Poštanske i telekom usluge**

Hrvatska pošta s 20 poslovnica i tri glavna teleoperatera (A1, HT, Telemach) čine osnovu komunikacijske i logističke infrastrukture županije. Poštanski uredi nude usluge dostave pisama, paketa, računa i financijskih transakcija, a sve više se koristi dostava putem paketomata. Telekom mreže pokrivaju sve gradove i ruralna naselja te nude 5G i širokopolasni pristup internetu. EU projekti dodatno ubrzavaju digitalnu povezanost. Ove usluge ključne su za komunikaciju turista, digitalnu interpretaciju sadržaja, e-prodaju i sigurnost. Time Međimurje ispunjava zahtjeve GSTC kriterija A6 (informacije za posjetitelje) i A9 (pristup informacijama i tehnologiji), osiguravajući ravnotežu između funkcionalnosti, pristupačnosti i održivosti destinacije.

- **Platni promet**

Platni sustavi u Međimurskoj županiji uključuju visoku pokrivenost bankomatima, poslovnicama banaka i poštanskim uredima. Uvođenje eura pojednostavilo je novčano poslovanje, dok konverzija stranih valuta ostaje dostupna u bankama i pošti. Digitalna plaćanja, mobilno bankarstvo i aplikacije široko su prihvaćeni, čime se povećava brzina, sigurnost i transparentnost transakcija. Mreža podržava lokalno stanovništvo i posjetitelje te omogućuje lakše korištenje usluga tijekom boravka. Kvalitetan financijski servis povećava razinu zadovoljstva posjetitelja i ispunjava GSTC kriterij B1, koji naglašava dostupnost osnovnih usluga u destinaciji.

- **Obrazovne i sportske ustanove**

Županija ima razvijenu mrežu škola i vrtića, a mnoge osnovne škole će uskoro prijeći na jednosmjensku nastavu. U Prelogu djeluje Srednja škola Prelog, a u Čakovcu ekonomska i trgovačka škola koje školuju turistički i ekonomski kadar, dok Međimursko veleučilište obrazuje stručnjake u sportu i turizmu. Sportska infrastruktura dostupna je i u urbanim i ruralnim sredinama, uključujući dvorane, bazene, staze i igrališta. Županija nosi titulu Europske regije sporta, što potvrđuje strateško usmjerenje prema zdravom načinu života i turizmu. Ove usluge podržavaju GSTC kriterije B3 (lokalni razvoj) i B6 (dobrobit zajednice i zdravlje).

- **Sigurnost**

Policijska uprava međimurska osigurava visoku razinu sigurnosti u županiji. Generalno Međimurska županija spada u red najsigurnijih regija u RH. Statistički podaci pokazuju vrlo nisku učestalost kaznenih djela među turistima. Na terenu djeluje pet policijskih postaja koje provode preventivne i edukativne aktivnosti, posebno u suradnji s lokalnim institucijama. PUM se prilagođava novim sigurnosnim izazovima poput kibernetičkog kriminala i migracijskih pritisaka. Ocjena zadovoljstva osnovnom sigurnosti gostiju prema TOMAS istraživanju bilo je 9,1 od 10 što je izuzetno visoko. Za turizam je ključna brza reakcija i prepoznatljivost policije,

što pozitivno utječe na osjećaj sigurnosti posjetitelja. Sustav pridonosi ukupnom dojmu destinacije kao sigurne i pouzdane, što je u skladu s GSTC kriterijem B5 koji zahtijeva mjere za zaštitu turista, lokalnog stanovništva i imovine.

- **Vatrogastvo i spašavanje**

Sustav zaštite od požara u Međimurju temelji se na suradnji Javne vatrogasne postrojbe Čakovec i mreže dobrovoljnih vatrogasnih društava (DVD). JVP Čakovec opremljena je suvremenom tehnikom i osigurava 24-satnu pripravnost. Sustav je funkcionalan i prostorno ravnomjerno raspoređen. Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS) stanica Čakovec ima sve veću ulogu zbog rasta aktivnog turizma i sigurnosti u prirodi. Novi operativni centar HGSS-a dodatno osnažuje kapacitete za hitne intervencije. Sustav reagira brzo i stručno, što povećava povjerenje posjetitelja i zajednice. Požarni incidenti i potreba spašavanja turista u destinaciji su do sada bili izrazito rijetki. Funkcionalnost i pripravnost ove službe ispunjavaju zahtjeve GSTC kriterija B5 (sigurnost) i D2 (upravljanje na prirodnim lokalitetima).

- **Vjerske usluge**

Međimurje je većinski katolička, ali otvorena i tolerantna sredina. Vjerski objekti dostupni su i turistima, a najposjećenije su crkve u Štrigovi, Čakovcu i Maloj Subotici. Vjerske zajednice redovito organiziraju mise, kulturne i duhovne događaje otvorene posjetiteljima. Duhovna komponenta i kulturna vrijednost sakralnih objekata predstavljaju važan dio identiteta destinacije. Ovi sadržaji upotpunjuju kulturnu i emocionalnu dimenziju turističkog doživljaja. Aktivna vjerska infrastruktura doprinosi inkluziji i multikulturalnosti, u skladu s GSTC kriterijem C1 koji naglašava važnost očuvanja lokalnih vrijednosti, običaja i kulturne raznolikosti u turizmu.

- **Javne površine i čistoća**

Međimurska naselja sustavno ulažu u održavanje i uređenje javnih prostora: trgova, parkova, šetnica i biciklističkih staza. Čistoća i hortikultura prepoznatljive su značajke regije, a javni prostori doprinose estetici i kvaliteti boravka. Uređenost i dostupnost prostora podržava rekreaciju, boravak na otvorenom i cjelokupni dojam destinacije. Takva briga o prostoru odgovara GSTC kriterijima D1 (očuvanje krajolika) i A5 (praćenje iskustva posjetitelja). Kroz vizualni red, čistoću i zelene površine, Međimurje jača svoju prepoznatljivost kao uredna, kvalitetno upravljana i održiva destinacija.

- **Trgovine i prometna opskrba**

Trgovine mješovite robe i specijalizirane prodavaonice dostupne su u svim gradovima i većini općinskih središta, što osigurava opskrbu lokalnog stanovništva i posjetitelja. Trgovački centri nalaze se u Čakovcu, Prelogu i Murskom Središću. Mreža benzinskih crpki dobro je razvijena i većina radi 24/7. Sustav punionica za električna vozila i e-bicikle u razvoju je, no zadovoljava sadašnje potrebe. Trgovine nedjeljom rade prema unaprijed određenom rasporedu. Ova funkcionalna infrastruktura osigurava pouzdanu svakodnevnu dostupnost roba i usluga, u skladu s GSTC kriterijima B1 (osnovne usluge) i D2 (pristupačnost).

Tablica 18: Matrica strukturnih izazova javnih usluga

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Zdravlje i sigurnost	Dostupnost sustava: Zdravstvena i sigurnosna mreža (policija, vatrogastvo, HGSS) je na iznimno	Destinacija povjerenja: Integracija zdravstvenih i sigurnosnih protokola u jedinstvenu digitalnu mapu

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
	visokoj razini (ocjena 9,1/10), no postoji prostor za još specifičniju prilagodbu potrebama turista (npr. turističke ambulante).	pristupačnosti, čime se jača osjećaj sigurnosti "svjesnog putnika" i ispunjavaju najviši GSTC standardi.
2. Logistika i platni promet	Digitalna tranzicija: Odlična pokrivenost telekom uslugama (5G) i bankomatima pruža bazu koju je moguće dodatno iskoristiti za bezgotovinsko plaćanje i podršku malim lokalnim proizvođačima.	Transparentna ekonomija: Razvoj rješenja koja gostima olakšavaju izravno digitalno plaćanje lokalnih usluga i proizvoda, smanjujući transakcijske troškove i povećavajući dobit lokalne zajednice.
3. Obrazovanje i sport	Sinergija s turizmom: Razvijena mreža obrazovnih ustanova (MEV, Srednja škola Prelog) nudi solidnu bazu, no otvara se prilika za još snažnije povezivanje obrazovanja s potrebama regenerativnog turizma.	Inovacijski inkubator: Transformacija obrazovnih ustanova u centre izvrsnosti za održivost i biodinamiku, gdje učenici i studenti postaju sukreatori novih turističkih proizvoda visoke vrijednosti.
4. Javne površine i čistoća	Uređenost kao identitet: Međimurje je prepoznato po hortikulturnoj urednosti i čistoći, što je veliki kapital. Izazov je te dekorativne prostore pretvoriti u funkcionalne, edukativne pejzaže.	Edukativni pejzaži: Transformacija javnih parkova i trgova u prostore koji kroz interaktivnu interpretaciju educiraju o lokalnoj prirodi, biodinamici i povijesti, pružajući gostu dublji smisao boravka.

Organiziranost i dostupnost usluga u Međimurju predstavljaju „nevidljivu snagu“ destinacije. Status najsigurnije i najurednije regije u Hrvatskoj izvrsna je platforma za privlačenje premium gostiju koji traže pouzdanost i autentičnost. Nastavak ulaganja u pametna rješenja i međusektorsku suradnju osigurat će da ove usluge ostanu jamac dugoročne održivosti i konkurentnosti županije.

3.13. Ljudski resursi⁹

Trenutačno stanje ljudskih resursa u turizmu Međimurske županije obilježeno je snažnim kontrastom između rastućeg gospodarskog značaja sektora i dubokih strukturnih izazova. Međimurje ima **jednu od najnižih stopa nezaposlenosti u RH**, što paradoksalno otežava potragu za radnicima u turizmu. Ključni ograničavajući faktor danas je dostupnost kvalificirane lokalne radne snage, ugrožena demografskim padom i kontinuiranim emigriranjem radno sposobnih, prvenstveno mladih osoba. Evidentna je neusklađenost obrazovnog sustava sa stvarnim potrebama tržišta. U 2024. godini registrirana je 2.061 nezaposlena osoba. Istodobno, udio nezaposlenih sa srednjom ili višom spremom od 55,9 % najniži je u zemlji, što

⁹ Izvori: Izvještaji: Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), Državni zavod za statistiku (DSZ) Min. znanosti, obrazovanja i mladih RH

ukazuje na nisku obrazovnu razinu trenutačno dostupnog kadra. Iako bilježimo opći porast zaposlenosti od 9,5 %, turistički sektor pati od akutnog manjka radne snage, posebno u niže plaćenim operativnim zanimanjima poput kuhara, konobara, sobarica i sl. Obrazovna infrastruktura nudi solidnu bazu jer je 14,5 % srednjoškolaca u turističkim programima, a Međimursko veleučilište producira menadžerski kadar. Međutim, tržište je danas prezasićeno općim profilima, dok je nedostatak specijalista za gastronomiju, wellness, animaciju i interpretaciju baštine kritičan. Programi cjeloživotnog učenja trenutačno služe kao jedini brzi kanal za nužne prekvalifikacije i usavršavanja. Pozitivna specifičnost trenutačnog stanja je niska sezonalnost; većina radnih mjesta, posebno u wellness segmentu, nudi stabilno cjelogodišnje zaposlenje. Ipak, taj se potencijal gubi zbog niskih primanja. Prosječna neto plaća u MŽ od 1.217 € destimulira radnike, a situacija je najteža u djelatnosti usluživanja hrane i pića gdje su primanja okvirno 23 % niža od županijskog prosjeka.

Tablica 19: Matrica strukturnih izazova ljudskih resursa u turizmu

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Integracija ranjivih skupina (R)	Sustavna nevidljivost i barijere: Osobe s invalidnošću, umirovljenici i teško zapošljivi dionici često su izvan fokusa tržišta rada zbog nedostatka prilagođenih modela angažmana, čime se gubi dragocjen društveni i iskustveni kapital.	Inkluzivni ekosustav rada: Razvoj specifičnih uloga (npr. umirovljenici kao „mentori baštine“, osobe s invalidnošću u segmentu digitalne podrške) kojima se osigurava ekonomsko dostojanstvo i aktivan doprinos zajednici.
2. Dostupnost i zadržavanje kadra	Strukturni deficit i emigracija: Niska stopa nezaposlenosti u županiji otežava potragu za radnicima, dok demografski pad i odlazak mladih stručnjaka ugrožavaju stabilnost operativnih i menadžerskih funkcija.	Turizam kao karijerni izbor: Pozicioniranje sektora kao stabilnog polja za profesionalni rast kroz cjelogodišnja radna mjesta, stimulativna primanja i programe privlačenja mladih talenata natrag u lokalnu zajednicu.
3. Kvalifikacije i specijalizacija	Jaz specifičnih vještina: Postojeći obrazovni sustav primarno producira opće profile, dok postoji kritična potreba za specijalistima u visokovrijednim nišama (biodinamika, wellness, storytelling, interpretacija baštine).	Akademija regeneracije: Razvoj programa cjeloživotnog učenja i certifikacije koji operativne radnike transformiraju u visoko stručne ambasadore destinacije, sposobne prenijeti dubinsku vrijednost Međimurja svakom gostu.
4. Ekonomska dostojanstvenost	Disproporcija primanja: Jaz u plaćama u uslužnim djelatnostima (oko 23% niže od prosjeka županije) destimulira radnike i stvara percepciju turizma kao manje poželjnog sektora za rad.	Vrijednost rada kroz kvalitetu: Povećanje profitabilnosti kroz razvoj premium proizvoda, što omogućuje pravednije nagrađivanje rada i transformaciju

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
		turizma u granu koja nudi visoku kvalitetu života zaposlenicima.
5. Obrazovna vertikala i mentorstvo	Usklađenost s potrebama tržišta: Postoji potreba za još tješnjom suradnjom obrazovnih institucija i realnog sektora kako bi kurikulumi izravno odgovarali na brze promjene u tehnologiji i zahtjevima održivosti.	Sustav prijenosa znanja: Uspostava formalnih mentorskih mreža gdje iskusni dionici i stručnjaci izravno obučavaju mlade kadrove, čuvajući "institucionalno pamćenje" i autentičnost destinacijskih procesa.

Analiza tržišta rada u Međimurju ukazuje na potrebu za jačanjem sinergije između obrazovnog sustava i realnog sektora. Postojeći „jaz od 23 %“ u primanjima predstavljaju stratešku priliku za redefiniranje turizma iz „uslužne djelatnosti“ u „platformu za osobni i profesionalni razvoj“. Iako županija posjeduje izvrsnu obrazovnu vertikalu (SŠ Prelog, ETŠ, MEV), ključni izazov ostaje zadržavanje specijaliziranog kadra. Odljev stručnjaka nije samo ekonomski gubitak, već rizik za gubitak „institucionalnog pamćenja“ i autentičnosti destinacije. Regenerativni zaokret podrazumijeva transformaciju radne snage iz operativnih izvršitelja u ambasadore i čuvare baštine. Povećanje ekonomske dostojanstvenosti i usmjeravanje mladih prema visokovrijednim nišama (wellness specijalisti, interpretatori) osigurat će da Međimurje ostane „živa destinacija“ u kojoj lokalno stanovništvo ne samo da radi, već aktivno sudjeluje u kreiranju i uživanju plodova turističkog razvoja.

3.14. Komunikacijske aktivnosti¹⁰

U Međimurju se provodi integrirani model komunikacije koji obuhvaća: Digitalne komunikacije: Upravljanje mrežom portala (centralni visitmedimurje.com i 4 specijalizirana), e-marketing, upravljanje društvenim mrežama (8 platformi) i razvoj Destinacijskog informacijskog sustava (DIS). Fizičko informiranje: Rad šest Turističko informacijskih centra (TIC) pokriva ključne točke turističkih kretanja u županiji. TZG Prelog treba uspostaviti ured TIC-a. Offline komunikacije: Produkcija tiskanih materijala (brošure, karte i dr.) na FSC papiru, materijali na Brailleovom pismu te eko-poklon program. PR i prodajne aktivnosti: Organizacija tiskovnih konferencija, newsletteri, nastupi na sajmovima, B2B radionice, studijska putovanja novinara i agenata. Upravljanje informacijama: Kontinuirano prikupljanje podataka o prometu, ponudi i zadovoljstvu gostiju (TOMAS istraživanja) te njihova distribucija kroz DIS. Strateški branding: Razvoj i konzistentna primjena brend konstanti (Brandbook), certificiranje destinacije (Green Destinations) i upravljanje reputacijom. Međunarodna suradnja: Sudjelovanje u EU projektima (Interreg), članstva u svjetskim organizacijama (UNWTO, FIJET) i EDEN mreži. Međimurje se profilira kao jedna od najnaprednijih regija u segmentu digitalizacije upravljanja destinacijom. Sustav nije postavljen samo kao promocija, već kao alat za održivi razvoj. Tehnološka naprednost (DIS): Centralizirana baza podataka (DIS) koja u realnom vremenu „hrani“ info-zaslone na ključnim točkama (Mađerkin breg, Terme Sv. Martin, Mlin na Muri, TIC Mursko Središće) omogućuje vrhunsko upravljanje tokovima posjetitelja (GSTC A10). Nagrađivana digitalna prisutnost: Portal visitmedimurje.com osvojio

¹⁰ Izvor: Izvješća o radu TZMŽ, web stranice TZMŽ i LTZ, TOMAS 2022/23 IztZg

je A' Design Award, što potvrđuje kvalitetu informiranja. Landing page na korejskom jeziku i podstranice za specifične interese (bike, walk, poslovne, ekomuzej) osiguravaju precizno targetiranje. Socijalna inkluzija: Međimurje je rijedak primjer destinacije koja sustavno uvodi materijale na Brailleovom pismu i surađuje s ustanovama za osobe s invaliditetom na izradi promo materijala. Reputacijski kapital: Status prve certificirane Green Destinations regije u RH sa srebrnim znakom i tri EDEN nagrade pružaju destinaciji ogroman kredibilitet na međunarodnom tržištu.

Tablica 20: Matrica strukturnih izazova komunikacijskih aktivnosti

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Brendiranje i identitet	Potreba za snažnijom krovnom pričom: Međimurje ima vrhunske proizvode, ali postoji prostor za još jasnije uvezivanje svih segmenata (wellness, vino, UNESCO priroda) pod jedinstveni brend "najzelenije regije".	Vrijednosno komuniciranje: Pomak s oglašavanja "što nudimo" na " kako živimo ". Brendiranje Međimurja kao mjesta duboke autentičnosti gdje gost sudjeluje u regeneraciji prostora.
2. Digitalni komunikacijski kanali	Dinamika interakcije: Web stranice i društvene mreže su informativne; izazov je pretvoriti ih u platforme za dvosmjernu, personaliziranu komunikaciju s gostom u realnom vremenu.	Pametna personalizacija: Korištenje automatizacije i umjetne inteligencije za pružanje relevantnih informacija gostu prije, tijekom i nakon boravka, čime se stvara kontinuirani digitalni odnos.
3. Promocija i PR	Doseg na stranim tržištima: Snažna prisutnost na domaćem tržištu pruža stabilnost, no postoji prilika za ciljanu PR promociju prema premium segmentima "svjesnih putnika" u Europi.	Storytelling ambasadori: Fokus na utjecajne PR priče i suradnju s kreatorima sadržaja koji dijele vrijednosti održivosti, čime se postiže veći kredibilitet i emocionalni doseg kod publike.
4. Interna komunikacija	Usklađenost poruka dionika: Svaki dionik (restorani, OPG-ovi, muzeji) komunicira neovisno; izazov je sinkronizirati poruke kako bi gost svuda dobio isti dojam destinacijske izvrsnosti.	Mreža glasnika destinacije: Edukacija lokalnih dionika za zajedničko komuniciranje ključnih vrijednosti Međimurja, čime svaki kontakt s gostom postaje marketinški alat za cijelu regiju.

Komunikacijske aktivnosti Međimurja uspješno su pozicionirale regiju kao zelenu oazu, no budući rast zahtijeva prijelaz s informativnog oglašavanja na vrijednosni storytelling. Analiza ukazuje na potrebu za integracijom digitalnih kanala u jedinstven sustav koji nudi personalizirano iskustvo, spajajući wellness, biodinamiku i UNESCO baštinu u koherentnu priču. Glavni iskorak do 2030. godine je transformacija lokalnih dionika u ambasadore identiteta. Kroz autentičnu komunikaciju stvarnog života zajednice i ciljani PR prema "svjesnim putnicima", Međimurje gradi kredibilitet premium destinacije. Cilj je digitalna suverenost koja izravno povezuje gosta s dušom međimurskog kraja, smanjujući ovisnost o globalnim posrednicima.

3.15. Konkurencija i benchmarking¹¹

Analizom temeljenom na podacima strateških dokumenata i izvještaja o radu promatranih destinacija, sagledana je konkurentna pozicija Međimurske županije u odnosu na susjedne četiri županije i usporedive regije u Sloveniji, Austriji, Belgiji i Italiji.

- **Sjeverna Hrvatska**

Susjedna **Varaždinska županija** strategiju gradi na feudalnim dvorcima (Trakošćan, Stari grad Varaždin), baroknoj baštini i manifestacijama poput Špancirfesta i Adventa u Varaždinu. Posebno su uspješni u razvoju autentičnog privatnog smještaja kroz projekt "Kuće s pričom", što im omogućuje stabilan rast u segmentu odmorišnog turizma, tu je i veliki potencijal Varaždinskih Toplica s termalnim izvorom koji je trenutačno pretežito u funkciji zdravstvenog sustava.

Krapinsko-zagorska županija se s najvećim brojem noćenja u regiji pozicionirala kao predvodnik u wellness i zdravstvenom turizmu. Njihova strategija temelji se na masivnim investicijama (preko 30 milijuna € u 2024/25. godini) i snažnim brendovima poput Termi Tuhelj i Krapinskih Toplica. Osim toplica, ključni aduti su kulturna baština (dvorci, Muzej krapinskih neandertalaca) i vjerski turizam (Marija Bistrica).

Koprivničko-križevačka županija je trenutačno s najmanjim brojem noćenja zbog malog smještajnog kapaciteta i relativno slabije prometne povezanosti. Ova županija nudi visoko specifične proizvode poput naivne umjetnosti (Hlebine) i Renesansnog festivala. Njihova prednost leži u prirodi Regionalnog parka Mura-Drava i relativno nižim cijenama. **Zagrebačka županija** zahvaljujući blizini zračne luke i Zagreba ostvaruje snažnu konkurentsku prednost u pristupu međunarodnim tržištima. Fokus je na tranzitu, poslovnim gostima i vikend-turizmu. Ističu se vrhunskom eno-gastronomskom scenom (uključujući Michelinovu zvjezdicu) i jakim vinskim cestama koje služe kao produžena ruka zagrebačke ponude.

- **Slovenija**

Regije Prekmurje, Podravje i Gorenjsko provode održivi turizam putem nacionalnog programa **Slovenia Green**, koji služi kao krovni certifikacijski sustav. Prekmurje i Podravje, geografski najrodniji Međimurju, uspjeh temelje na uravnoteženoj strukturi smještaja gdje hoteli čine oko 50 % kapaciteta, dok ostatak čine visokokvalitetni agroturizmi i „turistične kmetije“. Ova diversifikacija sprječava preopterećenje infrastrukture, a strogo prostorno planiranje onemogućuje stihijsku apartmanizaciju koja bi narušila ruralni vizualni identitet.

Posebna vrijednost sustava su obvezni ekološki certifikati (**EU Ecolabel, Green Key**) koji nisu samo marketinški alat, već jamstvo operativne učinkovitosti i ušteda. U Gorenjskoj se ističe model kratkih lanaca opskrbe putem brenda „**Dedek in Babica**“. Ovaj sustav nadilazi puku prodaju; on stvara emocionalnu vezu s gostom i jamči porijeklo, povezujući male proizvođače izravno s javnim ustanovama i ugostiteljima. Time se postiže da turistička potrošnja ostaje u lokalnoj zajednici, potičući mlade poljoprivrednike na ostanak i inovacije unutar tradicionalnih sektora.

- **Austrija**

Destinacije Štajerska, Wachau i Gradišće realiziraju model visoke profesionalizacije u kojem čak **73 % ležajeva čine komercijalni objekti**, uz izrazitu dominaciju hotela s 4 i 5 zvjezdica. Ovakva struktura omogućuje visoke cijene usluga, što je preduvjet za konkurentne plaće i

¹¹ Izvori: izvještaji i radu TZŽ-a, destinacijske web stranice

zadržavanje vrhunskog kadra. U Štajerskoj i dolini Wachau uspjeh se temelji na rigoroznoj kategorizaciji i stalnom nadzoru kvalitete, čime je siva ekonomija gotovo iskorijenjena, a standard usluge ujednačen. Gastronomija je ovdje strateški stup razvoja, a ne tek popratna ponuda. Brend **Kulinarium Steiermark** osigurava autentičnost kroz "kilometar nula" pristup, dok Gradišće kroz sustav zadrugarstva i EU projekte stvara inovativne lokalne suvenire i proizvode. Taj model zadrugarstva omogućuje malim iznajmljivačima da nastupaju zajednički, dijeleći troškove marketinga i nabave, dok istovremeno nude jedinstven, personaliziran doživljaj. Visoka dodana vrijednost koju generiraju ovi sustavi omogućuje Austriji da ostane nedostižna po pitanju privlačenja radne snage iz cijele regije, pretvarajući turizam u stabilan motor cjelokupnog ruralnog razvoja.

- **Belgija**

Flandrija predstavlja globalni vrh u **regenerativnom turizmu** kroz viziju „Putovanje prema sutra“ (*Travel to Tomorrow*). Umjesto pukog mjerenja broja dolazaka, fokus je na „procvatu“ destinacije kroz četiri ključna stupa: posjetitelje, poduzetnike, stanovnike i sam duh mjesta. Njihov model temelji se na edukaciji lokalnih dionika da postanu pripovjedači (interpretatori) koji povezuju goste s lokalnom baštinom. Posebno su jaki u cikloturizmu; inovacije poput "Bicikliranja kroz vodu" pretvorile su običnu infrastrukturu u svjetsku atrakciju. Digitalizacija se koristi za pametno usmjeravanje tokova turista, dok se radna snaga ne tretira kao trošak, već kao ključni **socijalni kapital** koji podiže kvalitetu života cijele zajednice. Poseban naglasak stavlja se na transformaciju uloge turističkog radnika iz pružatelja usluge u "**domaćina-kustosa**". Flandrija koristi napredne sustave mjerenja emocionalnog utjecaja turizma na stanovnike, čime osigurava da razvoj sektora podiže, a ne narušava kvalitetu života. Kroz projekt „Turizam za budućnost“, potiču suradnju poljoprivrednika, umjetnika i ugostitelja, stvarajući **hibridna zanimanja** koja su otpornija na tržišne promjene i sezonalnost. Takav holistički pristup izravno motivira mlade na ostanak jer turizam vide kao alat za očuvanje vlastitog identiteta i ponosa. Njihova strategija digitalnog *storytellinga* omogućuje malim obiteljskim poduzećima globalnu vidljivost oslanjajući se na autentičnost koju pružaju visoko educirani i zadovoljni zaposlenici, čime se svaki kontakt s turistom pretvara u vrijednu ljudsku razmjenu.

- **Italija**

Italija nudi dva komplementarna modela. Regije **Cilento** i **Valle Camonica** majstori su koncepta *albergo diffuso* (raštrkani hotel), gdje se napuštene ruralne kuće pretvaraju u smještajne kapacitete, čime se čuva arhitektura bez nove gradnje. To je neraskidivo vezano uz **Slow Food** pokret koji štiti autohtone namirnice i osigurava pravedne cijene lokalnim proizvođačima. S druge strane, **Južni Tirol (Alto Adige)** predstavlja apsolutni benchmark za Međimurje u segmentu **wellnessa i planinskog turizma**. Oni su dokazali da se vrhunska usluga temelji na izuzetno plaćenom i usko specijaliziranom kadru. Južni Tirol ulaže masovna sredstva u strukovno obrazovanje, stvarajući stručnjake za somelijerstvo, wellness terapeute i menadžere destinacije. Njihov model rješava problem niskih primanja kroz visoku dodanu vrijednost usluge – turisti su spremni platiti više za autentičnost i vrhunsku stručnost, što omogućuje plaće koje zadržavaju lokalno stanovništvo u regiji.

Tablica 21: Matrica sistemskih izazova konkurentnosti i benchmarkinga

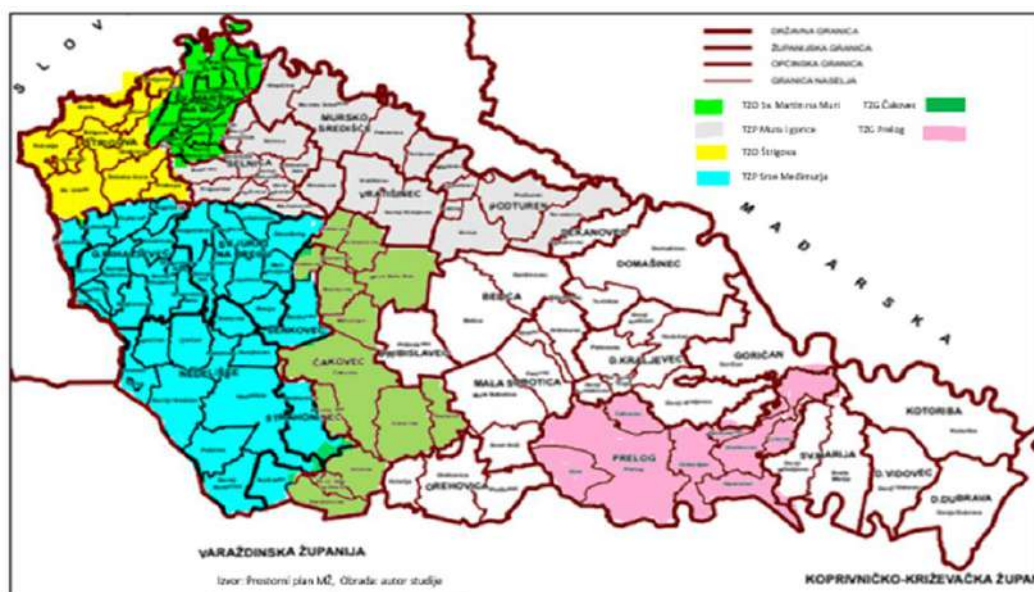
Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Pozicioniranje u regiji	Snažna susjedna konkurencija: Regije poput Pomurja (SLO) ili Južne Mađarske imaju razvijen termalni turizam. Izazov je istaknuti se kroz specifičnosti koje drugi nemaju.	USP kroz biodinamiku: Pozicioniranje Međimurja kao "Regije dr. Rudolfa Steinera" i centra biodinamike, što stvara jedinstvenu nišu koju konkurenti trenutačno ne pokrivaju na taj način.
2. Benchmarking standarda	Usklađivanje kvalitete: Iako Međimurje prati trendove, postoji prostor za bržu implementaciju premium standarda usluge kakve nalazimo u sličnim austrijskim regijama (npr. Štajerska).	Izvrsnost bez kopiranja: Primjena austrijskih modela organizacije i kvalitete, ali uz strogo zadržavanje lokalnog identiteta, mirisa i okusa Međimurja (tzv. "Međimurski štih").
3. Tržišna prepoznatljivost	Vidljivost na "dalekim" tržištima: Konkurentne regije često nastupaju agresivnije na stranim tržištima. Izazov je povećati prepoznatljivost izvan radijusa od 300 km.	Zajednički nastup (Co-branding): Razvoj prekograničnih tura s regijama iz Slovenije i Austrije (UNESCO biosfera), čime se konkurenti pretvaraju u partnere za privlačenje globalnih putnika.
4. Inovacije u proizvodu	Ujednačenost ponude: Slične regije nude sličan wellness i gastro koncept. Izazov je stalna inovacija kako bi se izbjegla "komoditizacija" (utapanje u prosjeku).	Regenerativna inovacija: Razvoj proizvoda koji izravno poboljšavaju okoliš ili zajednicu (npr. "posadi svoje stablo", digitalni detoks u vinogradu), što postaje ključni faktor diferencijacije.

Benchmarking analiza potvrđuje da se Međimurje uspješno transformira iz pratitelja u regionalnog lidera autentičnosti. Iako susjedne regije u Sloveniji i Austriji imaju razvijeniju termalnu infrastrukturu, Međimurje gradi prednost kroz specifičnu nišu biodinamike i „iskrenog“ doživljaja. Glavni izazov ostaje povećanje vidljivosti na dalekim tržištima i dostizanje premium standarda usluge bez gubitka lokalnog identiteta. Regenerativni imperativ do 2030. nalaže promjenu paradigme: umjesto izravnog natjecanja u brojkama, Međimurje s konkurentima treba razvijati prekogranične proizvode (poput UNESCO biosfere). Diferencijacijom kroz održive inovacije, destinacija prestaje biti tek jedna od opcija te postaje jedinstven model suživota prirode, baštine i turizma.

3.16. Sustav turističkih zajednica u MŽ¹²

Sustav turističkih zajednica u Međimurju krajem 2025. godine temeljio na: regionalnoj TZ Međimurske županije, gradskim TZ Prelog i Čakovec, područnim TZ: Srce Međimurja i Mura i gorice, te općinskim TZ: Štrigova i Sveti Martin na Muri. U sustavu je bilo ukupno 16 zaposlenih djelatnika (TZMŽ (4), Čakovec (4), Prelog (1), Srce Međimurja (2), Mura i Gorice (1,5), Sveti Martin na Muri (1), Štrigova (2) pri čemu sei imaju imenovane direktore. Postoji I projektno udruživanje „Dravsko blago“ TZ Preloga i četiri općina (D. Vidvoec, Sv. Marija, D. Dubrava, Kotoriba). 2025. G. 12 JLS-ova nije bilo obuhvaćeno sustavom TZ-a. Financijski potencijal ukupnog sustava za 2024.g. iznosio je 3,5 miijna eura, no raspodjela je izrazito polarizirana: TZMŽ (32%) i TZG Čakovec (33 %) dok ostale TZ raspolažu znatno skromnijim sredstvima. Tržišno su se uz Sveti Martin na Muri (Terme) kao mikro-destinacije profilirale Čakovec (dvorac) i Štrigova (Vinska cesta) dok ostale tek trebaju stvoriti prepoznatljiv motive dolaska i brend (Prelog –baloni). Operativno, LTZ-i su izrazito fokusirani na organizaciju manifestacija, a samo dijelom na razvoj proizvoda, destinacijski menadžment, istraživanja i razvoj, a velika većina promocijskih aktivnosti vezano je za manifestacije. Kada promatramo djelovanje same **TZMŽ** vidimo da se Proračun za 2024. godinu oslanjao na potpore županije (44%) i Fonda za nerazvijene (30 %), dok su rashodi strateški usmjereni na promociju (50 %) i razvoj proizvoda (20%). Ovakva struktura rashoda TZMŽ-a odražava model „marketinške ofenzive“ u kojem se visoka ulaganja u promociju i razvoj proizvoda oslanjaju na stručnu administraciju, ali uz deficit u financiranju kontinuirane dubinske analitike i istraživanja tržišta. Operativna izvrsnost rezultirala je rastom noćenja od 5,81 % u 2025. godini te hrvatskim presedanom — 60 % kapaciteta nosi ekološku certifikaciju (Green Destination). Ključni uspjesi TZMŽ uključuju: Učinkovito financiranje mreže interpretacijskih centara i projekta „Ekomuzej Međimurje malo“. Emocionalno pozicioniranje kroz UNESCO-vu „Međimursku popevku“ i autohtonu gastronomiju. Ciljane radionice za privatne iznajmljivače koje podižu kvalitetu usluge za niže visoke platežne moći. Ovakvim djelovanjem, TZMŽ služi kao ogledni model profesionalnog upravljanja destinacijom koji maksimalno valorizira kulturnu i prirodnu baštinu.

Kartogram 2 Pokrivenost JLS lokalnim turističkim zajednicama 31.12.2025



¹² Izvještaji o radu TZMŽ i LTZ za 2024.g. destinacijske web stranice

Tablica 22: Matrica sistemskih izazova institucionalnog i organizacijskog okvira

Strateško područje	Ključni razvojni izazovi	Regenerativni imperativ
1. Institucionalna pokrivenost	Sustavni jaz (12 JLS-a): Značajan dio županije (12 JLS-a) nije formalno pokriven sustavom TZ-a, što rezultira neujednačenim razvojem i nedostatkom stručnog upravljanja u tim područjima.	Potpuna destinacijska integracija: Poticanje udruživanja preostalih JLS-ova u TZ područja kako bi svaki dio Međimurja imao stručnu podršku i bio integriran u sustav održivosti.
2. Uloga lokalnih TZ-ova	Operativni pritisak manifestacija: LTZ-ovi su često previše fokusirani na organizaciju događaja, što limitira njihove kapacitete za strateški razvoj proizvoda, standardizaciju kvalitete i rad s dionicima na terenu.	Prijelaz s "Event" na "Experience" menadžment: Redefiniranje uloge LTZ-ova prema destinacijskom menadžmentu, gdje manifestacije služe kao alat, a ne kao jedini cilj djelovanja.
3. Upravljačka sinergija	Horizontalna nepovezanost: Potreban je čvršći operativni spoj između TZ-ova i resora poljoprivrede, zaštite prirode te obrazovanja radi zajedničkog djelovanja na složenim projektima (poput biodinamike).	Sustav "Destinacijske inteligencije": Formiranje integriranog vijeća koje osigurava da sve odluke – od manifestacija do infrastrukture – podupiru lokalni biodiverzitet i gospodarstvo.
4. Monitoring i podaci	Fragmentacija informacija: Zbog nepokrivenosti dijela JLS-a sustavom, podaci o posjetiteljima i učincima su nepotpuni, što otežava precizno strateško planiranje na razini županije.	Jedinstvena nadzorna ploča: Implementacija digitalnog sustava za praćenje GSTC indikatora na razini cijelog Međimurja, osiguravajući uvid u turističke tokove u svim općinama.
5. Javno-privatno partnerstvo	Nedostatak su-upravljanja: Suradnja s privatnim sektorom često je reaktivna; izazov je aktivno uključiti dionike u rano planiranje investicija i strateško donošenje odluka.	Platforma su-kreacije: Uspostava tematskih klastera (npr. za wellness ili OPG-ove) koji zajednički upravljaju kvalitetom i inovacijama, rasterećujući sustav TZ-ova čisto operativnih poslova.

Institucionalni okvir opterećen je nepokrivenošću 12 JLS-a i pretjeranom usmjerenošću lokalnih TZ-ova na organizaciju manifestacija. Ovakav model iscrpljuje ljudske potencijale i zapostavlja ključne funkcije destinacijskog menadžmenta poput razvoja proizvoda i održivosti. Regenerativni zaokret do 2030. zahtijeva institucionalnu integraciju svih općina i redefiniranje uloge LTZ-ova. Fokus se mora pomaknuti s "produkcije događaja" na strateško upravljanje doživljajem i podršku dionicima. Tek horizontalnim povezivanjem svih sektora i rasterećenjem operativnih zadataka, institucije postaju stvarni pokretači zelene tranzicije i jamci ujednačenog razvoja cijelog Međimurja.

3.17. Izvještaj o analizi stanja (Situation Analysis)

Sinteza analitičkog poglavlja 3 kroz vizuru **GSTC (Global Sustainable Tourism Council)** standarda pruža dubinski uvid u spremnost Međimurja za prelazak s održivog na regenerativni turizam. Ova analiza strukturirana je prema četiri ključna stupa GSTC-a, integrirajući sve prethodno obrađene segmente (od 3.1. do 3.16.).

1. Stup A: Održivo upravljanje (Governance)

Institucionalni okvir (3.15., 3.16.) pokazuje visoku razinu zrelosti, što potvrđuje status *Green Destinations* regije i nagradu za najbolju održivu destinaciju kontinentalne HR 2025.g Ministarstva turizma i sporta RH i UN Turizama.

Stanje: Sustav TZ-ova je stabilan, a digitalizacija (3.10.) i strateško planiranje su prioritet.

Izazovi: Ključna prepreka je **nepokrivenost 12 JLS-a** sustavom, što onemogućuje ujednačeno provođenje GSTC standarda. Također, LTZ-ovi su previše fokusirani na operativu manifestacija (3.16) umjesto na strateško upravljanje.

Regenerativni put: Potpuna institucionalna integracija svih općina i prelazak na sustav "Destinacijske inteligencije" (Dashboard) za praćenje indikatora u realnom vremenu.

2. Stup B: Socio-ekonomska održivost (Social & Economic)

Turizam u Međimurju adekvatno doprinosi lokalnoj ekonomiji, ali se suočava sa strukturnim problemima tržišta rada (3.13) i organizacije usluga (3.12).

Stanje: Sigurnost (9,1/10) i komunalna uređenost (3.9) su vrhunski. Postoji snažna osnova za razvoj inkluzivnog turizma.

Izazovi: Jaz u plaćama od 23% i manjak specijaliziranog kadra. Postoji rizik "ekonomskog curenja" zbog ovisnosti o globalnim booking platformama (3.14).

Regenerativni put: **Integracija ranjivih skupina (R)** u tržište rada i razvoj lokalnih digitalnih kanala prodaje. Transformacija radnika u "ambasadore baštine" povećava ekonomsko dostojanstvo sektora.

3. Stup C: Kulturna održivost (Cultural)

Resursno-atraktivna osnova (3.5) i turistički proizvodi (3.1) duboko su ukorijenjeni u lokalni identitet i UNESCO baštinu.

Stanje: Vrlo dobra interpretacija baštine kroz Ekomuzej i Centre za posjetitelje (3.8).

Izazovi: Opasnost od "komoditizacije" kulture kroz masovne manifestacije. Potreba za senzornom pristupačnošću (3.11) kako bi baština bila dostupna svima.

Regenerativni put: Korištenje storytellinga (3.14) za promociju biodinamike i Steinerove baštine kao jedinstvenog kulturnog koda koji Međimurje izdvaja od konkurencije.

4. Stup D: Okolišna održivost (Environmental)

Međimurje je lider u ekološkim standardima (otpad, voda), ali mora iskoračiti prema energetskej suverenosti (geotermalna energija).

Stanje: Visoka razina čistoće (3.12) i očuvanosti prirode u sklopu Rezervata biosfere.

Izazovi: Visoki troškovi energenata za wellness sektor i potreba za kružnim upravljanjem vodama (3.9).

Regenerativni put: Implementacija "energetskih plus" zona koje koriste geotermalne izvore (3.14) ne samo za turizam, već i za grijanje lokalne zajednice.

Tablica 23: Master matrica sistemskih izazova i regenerativnih imperativa

GSTC Stup	Trenutačno stanje (Izvršnost)	Ključni sistemski izazovi	Regenerativni imperativ
A: Održivo upravljanje	Visoka zrelost sustava, Green Destinations status, stabilan sustav TZ-ova.	Institucionalna fragmentacija: 12 JLS-a nije u sustavu TZ-a; fokus LTZ-ova na manifestacije umjesto na menadžment.	Potpuna integracija: Udruživanje svih općina i uvođenje "Digitalnog Dashboarda" za praćenje GSTC indikatora u realnom vremenu.
B: Socio-ekonomska održivost	Vrhunska sigurnost (9,1/10) i komunalna uređenost; snažna osnova za inkluzivni turizam.	Tržišne neravnoteže: Jaz u plaćama (23%), manjak kadra i odljev kapitala (ovisnost o globalnim platformama).	Ekonomska suverenost: Integracija ranjivih skupina (R) i razvoj izravnih lokalnih kanala prodaje (zadržavanje vrijednosti).
C: Kulturna održivost	Odlična interpretacija baštine (Ekomuzej, UNESCO); proizvodi duboko ukorijenjeni u identitet.	Komoditizacija: Rizik od gubitka autentičnosti kroz masovne evente; potreba za senzornom pristupačnošću.	Vrijednosni storytelling: Pozicioniranje biodinamike i Steinerove baštine kao globalnog diferencijatora i koda destinacije.
D: Okolišna održivost	Lider u ekološkim standardima (otpad, voda); očuvanost prirode (UNESCO biosfera).	Energetska ovisnost: Visoki troškovi energenata i potreba za kružnim sustavima upravljanja vodama.	Energetska suverenost: Razvoj "energetskih plus" zona korištenjem geotermalnih izvora za turizam i lokalnu zajednicu.

Analiza potvrđuje da Međimurje posjeduje vrhunsku infrastrukturu i visoku ekološku svijest, no za iskorak prema regenerativnom modelu do 2030. godine nužna je **sistemska transformacija**.

Ključni naglasci sinteze:

- **Od administracije do menadžmenta:** Institucionalni okvir mora obuhvatiti cijeli teritorij županije (uključujući 12 trenutačno „sivih“ JLS-ova).
- **Socijalna regeneracija:** Fokus se pomiče na smanjenje jaza u primanjima i aktivnu inkluziju ranjivih skupina, pretvarajući stanovnike u stvarne dionike turističkog uspjeha.
- **Resursna neovisnost:** Prelazak s "manje štetnog" na "aktivno obnavljajuće" – korištenje geotermije i biodinamike kao temelja za energetska i prehrambenu suverenost destinacije.

4. MEĐUNARODNI TRŽIŠNI TRENDovi I INOVACIJE

U dinamičnom okruženju obilježenom ubrzanom digitalizacijom i rastućom ekološkom sviješću, ovo poglavlje analizira ključne međunarodne tržišne trendove i inovacije koje redefinišu suvremeni turizam, pozicionirajući Međimurje kao destinaciju koja aktivno integrira globalne standarde održivosti s autentičnim lokalnim vrijednostima.

Ovo poglavlje detaljno analizira evoluciju turističke industrije, s posebnim naglaskom na prijelaz s pasivne održivosti na aktivnu regeneraciju, te istražuje kako tehnološke i društvene inovacije redefinišu budućnost destinacija poput Međimurja.

Turizam budućnosti: Od održivog suživota do regenerativnog procvata

Dugo vremena "održivost" je bila zlatni standard turističke industrije. Cilj je bio jasan: smanjiti štetu, neutralizirati ugljični otisak i očuvati resurse za buduće generacije. Međutim, u svijetu suočenom s ubrzanim klimatskim promjenama i gubitkom bioraznolikosti, "činiti manje štete" više nije dovoljno. Na scenu stupa **regenerativni turizam** – paradigma koja ne teži samo očuvanju, već aktivnoj obnovi, iscjeljenju i poboljšanju destinacija kroz turističku aktivnost.

1. Međunarodni tržišni trendovi: Od održivosti do regeneracije

Tržišna dinamika prolazi kroz tektonsku promjenu koju predvode "svjesni putnici". Danas generacija Z i milenijalci čine preko 50% globalnog turističkog tržišta, a njihove preferencije nisu samo trend, već novi imperativ poslovanja.

- **„Nature-Positive“ putovanja: Turist kao čuvar prirode**

Koncept *nature-positive* putovanja nadilazi promatranje pejzaža. Moderni gost želi ostaviti destinaciju boljom nego što ju je našao. To je dovelo do uspona projekata **rewildinga** (ponovnog ozelenjavanja) u kojima turisti izravno sudjeluju. Primjerice, gosti više ne žele samo šetati šumom; oni žele sudjelovati u sadnji autohtonih vrsta drveća ili u projektima zaštite pčela i oprašivača. Ovakve aktivnosti stvaraju duboku emocionalnu vezu s destinacijom, pretvarajući prolaznog posjetitelja u dugoročnog „ambasadora“ i čuvara lokalnog ekosustava.

- **„Slow Travel“ i duboka imerzija: Kvaliteta ispred kvantitete**

Nasuprot masovnom turizmu koji potiče brze posjete („deset gradova u pet dana“), *Slow Travel* potiče goste da ostanu duže na jednoj lokaciji. Ovaj trend izravno pogoduje destinacijama kao što je Međimurje, čiji je prosječni boravak trenutačno 2,26 dana. Produljenjem boravka na 4 ili 5 dana, ugljični otisak po gostu se dramatično smanjuje (manje putovanja za istu količinu odmora), dok se ekonomska potrošnja disperzira na lokalne obrtnike, vinare i OPG-ove. Duboka imerzija podrazumijeva učenje lokalnih zanata, sudjelovanje u berbi ili jednostavno „življenje kao lokalac“, što je srž autentičnosti koju današnji putnik traži.

- **Neto-pozitivan utjecaj (Impact over Volume): Novi pokazatelji uspjeha**

Vodeće svjetske destinacije, poput Flandrije u Belgiji ili Novog Zelanda, prestale su koristiti broj noćenja kao svoj primarni KPI (ključni pokazatelj uspjeha). Umjesto toga, uveli su modele poput „Putovanja prema sutra“, koji mjere **indeks sreće lokalne zajednice** i stopu regeneracije resursa. Ako lokalno stanovništvo osjeća pritisak, ili ako kvaliteta vode i tla

opada, turistički rast se ne smatra uspjehom, bez obzira na prihode. Ovo je bit regeneracije: turizam je uspješan samo ako zajednica i priroda cvjetaju s njim.

2. Inovacije u kontekstu regeneracije

Tehnologija u regenerativnom turizmu više nije samo alat za bržu rezervaciju, već postaje „štit“ i „vodič“ kroz resurse.

- **AI za dekompresiju (Heat-mapping) i digitalno upravljanje tokovima**

Jedan od najvećih neprijatelja održivosti je preopterećenost mikrolokacija. Umjetna inteligencija danas omogućuje stvaranje **toplinskih mapa (heat-maps)** u realnom vremenu. Sustavi mogu predvidjeti gužve na popularnim točkama, poput termalnih izvora ili vidikovaca, te putem mobilnih aplikacija gostima ponuditi alternativne, manje poznate, ali jednako privlačne lokacije (npr. skrivene vinske kleti ili pješačke staze). Time se postiže "digitalna dekompresija" – smanjuje se stres na prirodu i infrastrukturu glavnih atrakcija, dok se istovremeno ekonomski osnažuju marginalni dijelovi destinacije.

- **Carbon Handprinting: Mjerilo za "dobra djela"**

Dok ugljični otisak (*Carbon Footprint*) mjeri štetu koju nanosimo, **ugljični otisak ruke (Carbon Handprint)** mjeri pozitivan utjecaj koji stvaramo. Inovacija je u sustavima koji gostu na kraju boravka pokazuju: "Tvoj boravak je omogućio obnovu 10m² vlažnih staništa, podržao rad dva lokalna obrtnika i smanjio emisije za 15 kg CO₂ jer si koristio e-shuttle umjesto vlastitog automobila." Ovakva pozitivna povratna informacija motivira gosta na etičko ponašanje i stvara osjećaj ponosa i pripadnosti destinaciji.

- **Bio-arhitektura i Albergo Diffuso 2.0**

Inovacija u smještaju udaljava se od betonskih resorta prema **bio-arhitekturi**. Korištenje lokalnih, biorazgradivih materijala poput gline, slame, konoplje i drva osigurava da objekt diše i da se na kraju svog vijeka može vratiti zemlji bez ostavljanja traga. Model *Albergo Diffuso* (raštrkani hotel), koji je nastao u Italiji, evoluirao u verziju 2.0: napuštene kleti i ruralne hiže se ne samo obnavljaju, već se pretvaraju u "pametne", energetske suverene objekte koji proizvode vlastitu energiju i hranu. To je vrhunac regeneracije – pretvaranje zapuštene baštine u najvrijedniji turistički resurs koji ne troši prostor, već ga oživljava.

3. Regulatorni okvir i standardi: GSTC i EU direktive

Regeneracija više nije samo dobra volja, već postaje zakonska obveza. Europska unija putem svojih direktiva postavlja stroga pravila za suzbijanje **greenwashinga** (lažnog zelenog marketinga).

- **EU Green Claims Directive:** Zabranit će korištenje generičkih pojmova poput „eko“ ili „održivo“ ako nisu potkrijepljeni certifikatom treće strane. Za destinacije poput Međimurja, koje posjeduju *Green Destinations* certifikat, ovo je ogromna konkurentna prednost.
- **GSTC Standardi:** Globalno vijeće za održivi turizam (GSTC) kroz svoje kriterije (posebno sekcije B i D) inzistira na dokazima o uključivanju lokalne zajednice i mjerljivim uštedama resursa. Destinacija koja želi platinasti status mora dokazati da aktivno upravlja svojim utjecajem, a ne samo da ga promatra.
- **CSRD (Direktiva o nefinancijskom izvještavanju):** Veliki turistički subjekti (hoteli, agencije) uskoro će morati izvještavati o svom utjecaju na ljude i planet s istom

strogošću kao i o financijama. To će prisiliti cijeli opskrbeni lanac na regenerativno razmišljanje.

Tablica 24: Matrica izazova praćenja globalnih trendova i inovacija

Strateško područje	Ključni izazov implementacije	Strateško-regenerativni rizik
1. Regeneracija prirode (Nature-Positive)	Prijelaz s promatranja na akciju: Kako pasivni boravak u wellnesu pretvoriti u aktivno sudjelovanje gosta u rewilding projektima (npr. uklanjanje invazivnih vrsta).	Stagnacija brenda: Bez konkretnih projekata obnove, "zeleni" status ostaje samo marketinška kulisa, gubeći privlačnost za ekološki najsvjesnije (premium) goste.
2. Digitalna inovacija i AI	Integracija podataka za dekompresiju: Povezivanje sustava u realnom vremenu (DIS i PMS) kako bi AI mogao vršiti heat-mapping i preusmjeravati goste.	Sistemska zagušenost: Bez pametnog upravljanja tokovima, rast noćenja (6 %) nastaviti će stvarati pritisak na Terme, dok će ruralne atrakcije ostati tržišno nevidljive.
3. EU Green Claims & CSRD	Dokaziva održivost (Evidence-based): Usklađivanje s direktivom koja zabranjuje "zelene" tvrdnje bez certifikata treće strane i preciznih podataka o otisku.	Gubitak vjerodostojnosti: Rizik od optužbi za greenwashing ako infrastrukturni nedostaci (poput OSI pristupa) ne prate marketinšku priču o "idealnoj destinaciji".
4. Bio-arhitektura i prostor	Standardizacija „Hiže 2.0“: Implementacija bio-materijala i energetske suverenih rješenja u obnovi baštine umjesto generičke gradnje.	Erozija pejzažnog koda: Ako se dopusti apartmanizacija bez poštivanja bio-arhitektonskih principa, Međimurje gubi svoj Genius Loci koji je temelj turističke privlačnosti.
5. Metrika i KPI-jevi	Napuštanje „diktature noćenja“: Prelazak na mjerenje „indeksa sreće zajednice“ i „ugljičnog otiska ruke“ (Handprinting) umjesto pukog brojanja dolazaka.	Otpor dionika: Fokus na kvantitetu umjesto kvalitete može dovesti do preopterećenja resursa i pada podrške lokalnog stanovništva turističkom razvoju.

Ključni izazovi implementacije inovacija uključuju integraciju fragmentiranih podataka, nisku digitalnu pismenost dionika i usklađivanje globalnih trendova s lokalnom autentičnošću. Laboratorij mora AI analitikom omogućiti prediktivno upravljanje tokovima i znanstveno dokazivu održivost. Cilj je hi-tech alatima osnažiti hi-touch doživljaj, pretvarajući suhe podatke u mjerljivu regeneraciju prostora i zajednice, uz strogo izbjegavanje rizika od greenwashinga i trajno očuvanje identiteta „Hrvatskog cvjetnjaka“.

5. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

U ovom poglavlju donosimo pregled potencijala turističkih proizvoda Međimurske županije kroz prizmu strateškog zaokreta prema visokoplatežnim tržištima i specijalizaciji u zdravstvenom i sportskom turizmu. Analiziramo investicijski ciklus koji balansira privatna eco-luxury ulaganja i javnu infrastrukturu, uz ključni teritorijalni rebalans prema istoku županije. Primjenom GSTC standarda i načela regenerativnog turizma, definiramo put prema cjelogodišnjoj otpornosti, prostornoj pravednosti i stvaranju visoke dodane vrijednosti za lokalnu zajednicu i cjelokupnu destinaciju.

Međimurje u razdoblju 2026.-2030. godini napušta tradicionalne modele i postaje **prva hrvatska regenerativna destinacija**. Strategija se temelji na „Twin Transition“ pristupu — sustavnoj zelenoj i digitalnoj transformaciji sedam ključnih turističkih proizvoda. Zdravstveni turizam djeluje kao primarni pokretač, pozicionirajući županiju kao inkluzivnu oazu personalizirane nutritivne medicine i tehnološke naprednosti. Ostali segmenti, od aktivnog odmora s intermodalnom mobilnošću do eno-gastronomije vjerne Steinerovoj biodinamici, čine zaokružen ekosustav visoke dodane vrijednosti. Razvojni okvir predviđa realne, ekonomski utemeljene investicije: privatni sektor fokusiran je na specijalizaciju (Boutique Medical Spa, Pro-Sport kapaciteti), dok javni sektor, uz potporu EU fondova, gradi infrastrukturu poput intermodalnih hubova i digitalnih interpretacijskih centara.

Ključni pokazatelji uspjeha (KPI) više nisu samo broj noćenja, već **KPO**¹³ - mjerljiv doprinos zajednici, udio lokalnih namirnica (>70 %) i resursna efikasnost. Ovim smjelim pristupom, Međimurje ne samo da štiti svoj krajolik, već stvara otpornu i etičku ekonomiju. Turizam ovdje postaje alat za obnovu prirode i napredak stanovništva, osiguravajući županiji status najnaprednije zelene regije u ovom dijelu Europe. U tablicama u nastavku prikazani su razvojni potencijali po ključnim turističkim proizvodima destinacije:

1. Zdravstveni turizam (Healthness & Wellness)

Ovaj segment predstavlja kralježnicu međimurskog turizma. Fokus je na odmaku od klasičnog „spa“ modela prema holističkom zdravlju koje spaja prirodu, znanost i filozofiju. Korištenjem ljekovite termomineralne vode i lokalne biodinamike, stvara se autentičan *healthness* doživljaj koji potiče dubinsku regeneraciju duha i tijela, osiguravajući gostima dugoročnu vitalnost u skladu s ritmovima prirode.

Tablica 25: Strateška razrada i regenerativni potencijal zdravstvenog turizma

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP ¹⁴ (Vrijednost)	Međimurski biodinamički balans: Spoj ljekovite termalne vode i antropozofije za potpunu obnovu organizma.
Niše	Antropozofski wellness, medicinska rehabilitacija, antistres za nomade, „Digital Detox“.
Tržišta	DACH regija (AT, DE, CH), Slovenija, premium domaći gosti.
Preduvjeti uspjeha	Energetska neovisnost (geotermija), 100 % digitalna/fizička pristupačnost (OSI).
Investicije (PRIVATNE)	Terme Hortus Croatia-e Draškovec, "Wellness Hiže" (4*sa spa), geotermalno grijanje postojećih objekata.
Investicije (JAVNE)	Izgradnja „Novog Göetheanuma“ - kongresni centar R. Steiner D.Kraljevec
Kvalitativni "soft" projekti	* Steiner Akademija: Certifikacija osoblja za antropozofske tretmane. * „Mindful“ standard: Uvođenje eko i biodinamičkih menija u restorane. * Programi šumske terapije: Vođene rute za mentalno zdravlje.
Digitalni & Zeleno	IoT senzori za vodu/zrak, AI personalizirane rute, novčanik lojalnosti.
Nosioci i dionici	Terme Sveti Martin, AAT d.o.o., Općina D. Kraljevec, Centar R. Steiner
Ključni KPI	Doseći 3,5 dana boravka i 60% lokalnih namirnica u ponudi.
Regenerativni učinak	Obnova tla kroz biodinamiku i socijalna inkluzija lokalne OSI populacije.

2. Sportsko-rekreativni turizam (Aktivni odmor)

Ovaj segment transformira međimurski krajolik u „**teretanu bez zidova**“. Fokus je na odmaku od pukog fizičkog napora prema svjesnom kretanju (Slow Travel) koje koristi prirodne resurse poput rijeka Mure i Drave te brežuljkastog terena kao poligona za jačanje duha i tijela, uz strogo poštivanje ekološkog integriteta i minimalan ugljični otisak.

¹⁴ **USP** (Unique Success Message) je jedinstvena prodajna vrijednost – ključna prednost koja destinaciju izdvaja od konkurencije i gostu jasno dokazuje zašto je najbolji izbor.

Tablica 26: Strateška razrada i regenerativni potencijal sportsko-rekreativnog turizma

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP (Vrijednost)	Sinergija dviju rijeka: Najgušća mreža staza u zaštićenom krajoliku UNESCO-ve biosfere.
Niše	Gravel/E-bike turizam, Birdwatching, Camino hodočašća, packrafting, parasport
Tržišta	Austrija, Njemačka, Beneluks, sjeverna Italija, Francuska, Italija (eko-svjesni), aktivne obitelji.
Preduvjeti uspjeha	Integracija ruta s OPG-ovima i vinskom cestom; osigurana „zadnja milja“.
Investicije (PRIVATNE)	Premium renta-bike sustavi, servisne stanice, glamping uz rijeke.
Investicije (JAVNE)	Definirajte i uređivajte mikolokaliteta za promatranje prirode; nova signalizacija; edukacijski centri uz Muru/Dravu, otklanjanje barijera za OSI
Kvalitativni "soft" projekti	* Škola interpretacije rijeke: Obuka vodiča za pričanje priča o ekosustavu. * "Leave No Trace" kampanja: Edukacijski paketi za goste o očuvanju prirode. * Bike & Bed mentorstvo: Pomoć iznajmljivačima u prilagodbi potrebama biciklista.
Digitalni & Zeleno	Digitalne karte s info o bioraznolikosti; monitoring opterećenja staza (heat-mapping).
Nosioci i dionici	JU Međimurska priroda, lokalni vodiči, lokalne TZ, iznajmljivači.
Ključni KPI	Podići ocjenu doživljaja na 9/10 i izvanpansionsku potrošnju za 30% .
Regenerativni učinak	Turisti kao aktivni čuvari riječnih ekosustava kroz edukaciju i donacije.

3. Kulturni turizam (Participativna baština)

Ovaj proizvod predstavlja **emocionalni kod destinacije**. Fokus je na odmaku od pasivnog promatranja spomenika prema aktivnom sudjelovanju u "živoj povijesti" i legendama, gdje ekomuzeji i interpretacijski centri postaju mjesta susreta tradicije i suvremene kreativnosti, osnažujući lokalni identitet i ponos zajednice.

Tablica 27: Strateška razrada i regenerativni potencijal kulturnog turizma

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP (Vrijednost)	Živa riznica identiteta: Ekomuzej koji baštinu pretvara u participativni doživljaj (radionice, pjesma).
Niše	Baština Zrinskih, glazbena terapija (Popevka), antropozofija, zanati (zlatari).
Tržišta	Kulturni nomadi Zapadne Europe, edukativne grupe, škole, digitalni nomadi.
Preuvjeti uspjeha	Uspostava snažnog DMC-a; rješavanje digitalne vidljivosti (WCAG standardi).
Investicije (PRIVATNE)	Revitalizacija kleti u autentičan smještaj; suveniri visoke dodane vrijednosti.
Investicije (JAVNE)	Interpretacijski centri (Steiner, Zrinski, mlinovi, zlato); tematske rute.
Kvalitativni "soft" projekti	<ul style="list-style-type: none"> * Akademija Storytelling: Obuka lokalaca za oživljavanje legendi kroz priču. * Program „Mentor-zanatlija“: Radionice starih majstora za turiste. * Digitalni arhiv popevke: Interaktivna platforma za učenje međimurske pjesme.
Digitalni & Zeleno	AR (proširena stvarnost) u dvorcima, digitalne mape pristupačnosti za OSI.
Nosioci i dionici	Muzej Međimurja, Centar dr. Rudolfa Steinera, lokalni obrtnici, TZ-ovi.
Ključni KPI	Kultura kao primarni motiv dolaska za 25 % gostiju.
Regenerativni učinak	Društvena obnova: Jačanje lokalnog ponosa i revitalizacija zaboravljenih zanata.

4. Eno-gastro turizam (Vinska cesta i lokalni okusi)

Ovo je segment koji **hrani tijelo i čuva zavičaj**. Fokus je na evoluciji od tradicionalne kuhinje prema "Farm-to-Fork" modelu i organskim te biodinamičkim principima, gdje svaka čaša vina i svaki tanjur postaju izravna veza između zdravog tla, lokalnog proizvođača i gosta koji cijeni čistoću okusa.

Tablica 28: Strateška razrada i regenerativni potencijal eno-gastronomskog turizma

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP (Vrijednost)	Vinski identitet Pušipela: Ekskluzivna vinska regija koja spaja tradiciju laganih bijelih vina s vrhunskom slow food kuhinjom.
Niše	Vinski turizam (Wine-tasting), gastro-nomadi, „Farm-to-table” restorani, edukacijske ture berbe grožđa i bučinog ulja.
Tržišta	Hrvatska (Zagreb), Slovenija, Austrija, Poljska (rastuće tržište vinskih entuzijasta).
Preuvjeti uspjeha	Standardizacija kvalitete kroz lokalne oznake izvornosti; uvezivanje vinske ceste s digitalnim kartama.
Investicije (PRIVATNE)	Modernizacija vinskih podruma u kušaonice visoke estetike; ulaganja u pogone za preradu lokalnih namirnica (sirane, uljare).
Investicije (JAVNE)	Uređenje „Ceste međimurskih okusa” (povezivanje OPG-ova); centar za posjetitelje u Štrukovcu „Međimurski regal”.
Kvalitativni "soft" projekti	<ul style="list-style-type: none"> * Akademija sommeliera Međimurja: Edukacija osoblja o lokalnim sortama. * „Zero-waste” kuhinja certifikat: Program smanjenja otpada u restoranima. * Kulinarski Masterclass: Radionice za goste na temu zaboravljenih recepata.
Digitalni & Zeleno	Senzori vlage i tlaka u vinogradima (Smart Agriculture); QR kodovi na bocama s pričom o obitelji i tlu.
Nosioci i dionici	Udruga Hortus Croatiae, lokalni restorani, OPG-ovi, TZMŽ
Ključni KPI	Povećanje potrošnje po gostu za 25 %; uvođenje 10 novih „Certified Local” menija.
Regenerativni učinak	Očuvanje autohtonih sorti; smanjenje transportnog otiska hrane (Short Supply Chains).

5. MICE turizam (Poslovni sastanci i susreti)

Ovaj segment redefinira poslovne susrete kao **prostore za kreativnu regeneraciju**. Fokus je na zamjeni sterilnih dvorana inspirativnim, zelenim ambijentima koji potiču inovaciju i timski duh, integrirajući rad s wellnessom i lokalnom gastronomijom, čime poslovni boravak postaje alat za profesionalni i osobni rast.

Tablica 29: Strateška razrada i regenerativni potencijal MICE turizma

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP (Vrijednost)	Decompress & Create: Međimurje kao destinacija za mirne, zelene poslovne susrete koji potiču kreativnost izvan urbanog stresa.
Niše	Teambuilding programi, strateške radionice (Board meetings), male eko-konferencije, poticajna putovanja (Incentives).
Tržišta	Regionalne i globalne korporacije (IT sektor, farmacija), EU institucije, udruge civilnog društva.
Preduvjeti uspjeha	Visoka razina ICT infrastrukture (5G/brzi internet); certificirani „Green Meeting” prostori.
Investicije (PRIVATNE)	Konferencijske dvorane u sklopu kurija i hotela s bio-dizajnom; oprema za hibridne događaje.
Investicije (JAVNE)	Razvoj multifunkcionalnih prostora u baštinskim objektima (npr. palače/dvorci); poboljšanje prometne povezanosti.
Kvalitativni "soft" projekti	<ul style="list-style-type: none"> * Protokol za „Zelene događaje”: Vodič za organizatore (bez plastike, lokalni catering). * „Corporate Stewardship”: Teambuilding aktivnosti koje pomažu lokalnoj zajednici (npr. rad na OPG-u). * Wellness-business paketi: Integracija kratkih vježbi fokusa u poslovne agende.
Digitalni & Zeleno	Digitalne platforme za bespapirnu organizaciju; mjerenje CO2 otiska svakog događaja.
Nosioci i dionici	Hoteli, kurije, agencije za organizaciju događaja, Centar R. Steiner.
Ključni KPI	Rast broja poslovnih dolazaka u predsezoni za 15 % ; povećanje broja višednevnih skupova.
Regenerativni učinak	Ekonomski doprinos u neatraktivnim terminima; edukacija poslovnih lidera o održivosti.

6. Sportske pripreme (Pro-Performance)

Proizvodom se Međimurje pozicionira kao **elitni „trening-kamp” u srcu Europe**. Fokus je na sinergiji vrhunske sportske infrastrukture (dvorana, stadiona, bazena) i mirnog, stimulativnog

okruženja koji profesionalnim i amaterskim sportašima omogućuju maksimalnu koncentraciju. Integracijom zdrave, lokalno uzgojene hrane i naprednih wellness protokola, sportska priprema ovdje postaje cjelovit proces fizičke i mentalne regeneracije.

Tablica 30: Strateška razrada i regenerativni potencijal turizma sportskih priprema

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP (Vrijednost)	Performance & Recovery: Idealna mikroklima i tišina gornjeg Međimurja za maksimalan fokus i fizički oporavak sportaša.
Niše	Pripreme nogometnih, rukometnih i biciklističkih ekipa; kampovi za mlade sportaše; teniski kampovi, paraolimpijski sport
Tržišta	Europski klubovi (Srednja i Istočna Europa), nacionalne reprezentacije, sportski savezi, Hrvatski paraolimpijski savez
Preduvjeti uspjeha	Vrhunski održavani tereni i dvorane; specijalizirana prehrana prilagođena sportašima; blizina zdravstvenih ustanova.
Investicije (PRIVATNE)	Teretane visokih performansi; hladne kupke i regeneracijski centri u hotelima.
Investicije (JAVNE)	Atletski centri; javne sportske dvorane; obnova i izgradnja lokalnih igrališta prema FIFA/EHF i paraplinski standardima.
Kvalitativni "soft" projekti	<ul style="list-style-type: none"> * Akademija sportske prehrane: Povezivanje nutricionista s lokalnim OPG-ovima. * Sportska klinika Međimurje: Mreža fizioterapeuta i liječnika dostupna sportašima. * Edukacija trenera o psihologiji mira: Iskorištavanje tišine Međimurja za mentalni trening.
Digitalni & Zeleno	Analitički sustavi za praćenje performansi na terenima; pametno navodnjavanje igrališta.
Nosioci i dionici	Sportski klubovi, hoteli, Županijski savez sportova, fizioterapeuti.
Ključni KPI	Popunjenost kapaciteta u zimskim i ljetnim pauzama liga; 20 profesionalnih ekipa godišnje.
Regenerativni učinak	Promocija zdravog načina života; poticaj lokalnim mladima za bavljenje sportom.

7. Tranzitni turizam (Pametni Pit-stop)

Ovaj segment redefinira prolazak kroz županiju iz puke usputne stanice u **visokokvalitetan prvi susret s destinacijom**. Fokus je na pružanju vrhunske, brze, ali autentične usluge putnicima u tranzitu koja ih kroz "mikro-doživljaje" – poput kušanja lokalnih proizvoda na odmorima ili digitalnih priča o Međimurju – motivira na povratak i duži boravak, pretvarajući tranzit u održiv i ekonomski vrijedan kanal za lokalnu zajednicu.

Tablica 31: Strateška razrada i regenerativni potencijal tranzitnog turizma

Element	Strateška razrada i regenerativni potencijal
USP (Vrijednost)	Smart Oasis: Odmorište koje nudi više od goriva – prilika za siguran, zelen i sadržajan predah na pola puta.
Niše	Obitelji na putu prema Jadranu, vlasnici električnih vozila (EV), kamperi.
Tržišta	Njemačka, Poljska, Češka, Mađarska (koridor A4/E65).
Preduvjeti uspjeha	Brzi punjači (EV), sigurna dječja igrališta, vrhunska digitalna info-ponuda na ulazu u županiju.
Investicije (PRIVATNE)	Restorani brze, ali zdrave lokalne hrane na ključnim čvorovima; kamp odmorišta s kompletnom uslugom.
Investicije (JAVNE)	Uređenje „Međimurskog regala“ i Štrukovec „Vrata Međimurja“ GP Goričan (informativni portali na granici); parkirališta za bicikliste uz autocestu.
Kvalitativni "soft" projekti	<ul style="list-style-type: none"> * Kampanja "Stay One More Night": Ciljani vaučeri za tranzitne goste za lokalne muzeje. * Lokalni "Snack-box" paketi: Dostupnost međimurskih proizvoda na benzinskim crpkama. * Digitalni asistent za putnike: Mobilna aplikacija s prijedlogom rute od 4 sata kroz Međimurje.
Digitalni & Zeleno	Integrirani sustav rezervacije punjača; interaktivni ekrani s prikazom „Slobodnih hiža“ u blizini.
Nosioci i dionici	Benzinske postaje, TZ županije, policija (sigurnost), lokalni restorani.
Ključni KPI	Pretvoriti 5% tranzitnih putnika u goste koji ostaju minimalno 1 noćenje.
Regenerativni učinak	Smanjenje stresa putnika; smanjenje otpada uz autoceste kroz edukaciju; poticanje potrošnje lokalnih proizvoda.

6. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

Na temelju Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24), definirani su obvezni i specifični pokazatelji nužni za izradu Plana upravljanja destinacijom. Sam izračun održivosti destinacije oslanja se na spomenuti Pravilnik, kao i na Smjernice za istraživanje zadovoljstva cjelokupnim boravkom, Smjernice za istraživanje stavova lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na kvalitetu života te druge alate za upravljanje razvojem dostupne na stranicama Ministarstva turizma i sporta. Utvrđeni su sljedeći rezultati:

6.1. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA DRUŠTVENI ASPEKTI ODRŽIVOSTI

Tablica 32: ZL-1 Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone

Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika	Ukupan broj turističkih noćenja u destinaciji u vrhu turističke sezone	Broj dana u mjesecu s najviše noćenja 2024.g.	Broj stalnih stanovnika u destinaciji
1,12	36.700	31	105.250
Izvori:	eVisitor: kolovoz 2024.	kolovoz 2024.	DSZ popis 2021.

S vrijednošću od 1,12 Međimurje je daleko od „overtourisma“, čime izvrsno zadovoljava GSTC kriterije društvene održivosti (B1). Ovaj nizak intenzitet predstavlja stratešku prednost: ukazuje na ogroman prostor za daljnji rast turizma bez narušavanja kvalitete života lokalnog stanovništva i infrastrukture. Prema UN Turizam i ETIS vrijednost pokazatelja ispod 10 označava **zonu niskog intenziteta i „zelenog rasta“, u kojoj turizam funkcionira kao održiva, dopunska djelatnost koja ne narušava kvalitetu i način života lokalnog stanovništva.**

Tablica 33: ZL -2 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Udio lokalnog stanovništva zadovoljnog turizmom u destinaciji	Ostvaruju korist od turizma	Ne ostvaruju korist od turizma	Ukupan broj ispitanika	Pitanje (A1) Broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 (zadovoljni)			Pitanje (A2) Ukupan broj ispitanika s odgovorom a) ili b) (ostvaruju korist od turizma)	Pitanje (A2) Ukupan broj ispitanika s odgovorom c) (ne ostvaruju korist od turizma)
	Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji (%)	Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji (%)		Ukupno	U skupu (ostvaruju korist od turizma) Pitanje A2 = a) ili b)	U skupu (ne ostvaruju korist od turizma) Pitanje A2 = c)		
81,25 %	81,25	90,93	400	356	65	291	80	320
Izvor:	Online anketa – studeni 2025.							

S ostvarenih 81,25% zadovoljnih građana Međimurje se prema međunarodnoj praksi i ETIS metodologiji svrstava u 'zonu izvrsnosti' (rezultati iznad 80%). Ovako visoka razina prihvaćanja ukazuje na **snažnu 'društvenu dozvolu za rad'** (*Social License to Operate*), **potvrđujući da lokalna zajednica turizam ne doživljava kao smetnju, već kao ključnog partnera u održivom razvoju destinacije.**

Tablica 34: ZT-1 Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Indeks zadovoljstva	Ukupan broj ispitanika	Prosječna vrijednost odgovora na pitanje (A1) (aritmetička sredina)	Prosječna vrijednost odgovora na pitanje (A2) (aritmetička sredina)	Prosječna vrijednost odgovora na pitanje (A3) (aritmetička sredina)	Pitanje (B1) Broj ispitanika s ocjenom 9 ili 10 (promotori)	Pitanje (B1) Broj ispitanika s ocjenom ≤ 6 (odgovaratelji)
89,05 %	487	6,45	6,37	6,21	360	11
Neto spremnost na preporuku		71,66%				
Izvor:		Online anketa – studeni 2025.g.				

Visoka stopa **zadovoljstva boravkom (89%)** potvrđuje da destinacija uspješno isporučuje obećanu kvalitetu i autentičan doživljaj. Još značajniji je podatak o **neto spremnosti na preporuku (NPS) od 72%**, što u turističkoj industriji predstavlja **vrhunski rezultat** (sve iznad 50 smatra se zonom izvrsnosti). Ovako visoka lojalnost gostiju direktan je dokaz da strategija održivog razvoja ne rezultira samo zaštitom resursa, već stvara oduševljene 'ambasadore' destinacije, što je ključno za dugoročnu stabilnost i smanjenje marketinških troškova.

Tablica 35: PD-1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom

Udio atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom	(EA) Ukupni broj atrakcija u destinaciji	(EAP) Broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom
55%	203	112
Izvor:	Interna analiza resursno atrakcijske osnove	

S 55 % pristupačnih atrakcija, Međimurje konkretno operacionalizira UN Turizam inicijativu „Turizam za sve“ (*Tourism for All*), kojom se **pristupačnost** ne tretira kao niša, već kao **temeljni stup kvalitete destinacije**. U kontekstu GSTC standarda (Kriterij A8), ovaj rezultat potvrđuje visoku razinu društvene održivosti i jednakosti, dokazujući da **destinacija aktivno uklanja barijere i omogućuje ravnopravno uživanje u resursima svim posjetiteljima, uključujući rastući segment „silver“ ekonomije.**

SD-1 Broj organiziranih turističkih ambulanti = 0

Zbog izrazite **geografske kompaktnosti županije** (brza dostupnost Županijske bolnice Čakovec i mreže hitne pomoći s bilo koje točke u okviru 15 minuta) te niskog turističkog intenziteta, nema potrebe za stvaranjem dodatnog „turističkog“ zdravstvenog sustava kakav je nužan u masovnim obalnim destinacijama. **Postojeći javni sustav učinkovito pokriva potrebe gostiju**, čime se zadovoljavaju GSTC sigurnosni standardi.

6.2. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA OKOLIŠNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

Tablica 36: OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA OKOLIŠNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

UVR-1 Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) Omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika %	(F1) Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (m ³)	(F2) Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (m ³)	(T1) Broj ostvarenih turističkih noćenja u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja	(T2) Broj ostvarenih turističkih noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja	(N1) Broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja
	312.547	382.133	siječanj 2024. 13.635	siječanj 2024. 36.700	siječanj 2024. 31
	(N2) Broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja	Broj stanovnika u destinaciji	Potrošnja vode po noćenju turista (m ³)	Potrošnja vode po noćenju stanovnika (m ³)	
313,15 %	31	105.250	0,300	0,0958	
Izvori:	Međimurske vode d.o.o Čakovec, ETIS anketa smještajnih objekata, 11/2024.				

Zbog utvrđenih metodoloških ograničenja primarne metode (izračun putem diferencijalnog modela vršnog i baznog mjeseca F₂ i F₁), preliminarna analiza rezultirala je statističkom anomalijom od 3627%. Navedena devijacija identificirana je kao izravna posljedica nemogućnosti precizne izolacije turističke potrošnje od sustavnih tehničkih gubitaka u mreži te sezonalne poljoprivredne irigacije domicilnog stanovništva. Slijedom navedenog,

primijenjena je alternativna metoda utemeljena na kombiniranom pristupu izravnog anketiranja i validacije podataka isporučitelja.

U svrhu postizanja visoke analitičke egzaktnosti, metodologija se temeljila na dva ključna stupa:

- Izravna anketna validacija: Podaci o potrošnji u komercijalnom sektoru prikupljeni su prema NKD klasifikaciji (55.10, 55.20, 55.30 i 55.90), u potpunosti usklađeno s ETIS metodologijom (*European Tourism Indicator System*) koju TZMŽ provodi kontinuirano od 2017. godine.
- Sustavna integracija („Međimurske vode“): Potrošnja privatnih iznajmljivača obuhvaćena je unutar rezidencijalnog segmenta, sukladno fakturacijskoj praksi isporučitelja *Međimurske vode d.o.o.*, čime je osiguran realan uvid u bazu kućanstava.

Egzaktnim mjerenjima i obradom podataka za 2024. godinu utvrđeni su sljedeći parametri:

- Specifični intenzitet stanovništva (W_{stan}): \$95,8\$ litara (\$0,0958 m^3\$) po stanovniku/danu.
- Specifični intenzitet turista (W_{tur}): 300 litara (0,30 m³) po noćenju.

Utvrđeni koeficijent intenziteta od 313,15 % predstavlja visokovjerodostojan indikator koji korelira s realnim, ali kontroliranim antropogenim pritiskom na vodnu infrastrukturu. Dobivena vrijednost implicira da specifična potrošnja po turističkom noćenju premašuje domicilnu potrošnju za približno tri puta, što je u potpunosti usklađeno s *benchmark* vrijednostima razvijenih kontinentalnih i wellness destinacija.

Analiza volumetrijske distribucije resursa u razdoblju vršnog opterećenja (kolovoz 2024.) pokazuje da turistički sektor, unatoč intenzitetu, participira sa svega **1,2 %** u ukupnoj finalnoj potrošnji Međimurske županije (382.133 m³ prema F₂ bazi).

Održivost ovakvog modela verificirana je kroz sustave certificiranja vodećih dionika (npr. *Terme Sv. Martin*), koji implementacijom standarda ISO 21401 i EU Ecolabel dokazuju visoku razinu resursne efikasnosti u upravljanju bazenskim sustavima i smještajnim kapacitetima.

Primjena Alternativne metode osigurava maksimalnu analitičku egzaktnost jer izolira turistički otisak od vanjskih varijabli poput stanja komunalne mreže ili poljoprivrednih eksternalija. Dobiveni rezultati potvrđuju da vodoopskrbni sustav Međimurske županije posjeduje visok stupanj rezilijentnosti na sezonski pritisak, pri čemu turizam ne predstavlja primarni rizik za stabilnost resursa. Ovi podaci čine ključnu empirijsku podlogu za dugoročno strateško planiranje i zaštitu vodonosnika Međimurske županije u sklopu budućih klimatskih adaptacija.

Tablica 37: GO-1 Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji

Omjer količine otpada koji su proizveli turisti i lokalno stanovništvo	(F1) Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem	(F2) Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (t)	(T1) Broj ostvarenih turističkih noćenja u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja	(T2) Broj ostvarenih turističkih noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja	(S) Broj stanovnik u destinaciji (DSZ 2021.)	(N1) Broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja
---	---	--	--	---	--	---

	noćenja (t)		eVisitor – siječanj 2024.	eVisitor - kolovoz 2024.		
290,87%	1538	1681	13.635	36.700		31
	(Wtn) Količina otpada po turističkom noćenju (t)	(Wrn) Količina otpada po noćenju stanovnika (t)	(Wt) Količina komunalnog otpada nastalog zbog turističkog noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (t)	(Wr) Količina komunalnog otpada od lokalnog stanovništva u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (t)		(N2) Broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja
	0,00137	0,00047	227,53	1453,45	105.250	31
Izvori:	Izveštaji komunalnih poduzeća: Čakom Čakovec, Pre-kom Prelog, Murs-ekom M. Središće, eVisitor, Anketa smještajnih objekata					

Primarna metoda izračuna (diferencijalni model F₂ - F₁) inicijalno je rezultirala statistički predimenzioniranim vrijednostima od 6,2 kg otpada po turističkom noćenju. Navedena devijacija identificirana je kao izravna posljedica kumulativnog sezonskog opterećenja zajednice (periodičko čišćenje, hortikulture aktivnosti i neregistrirani tranzitni promet), što onemogućuje preciznu izolaciju isključivo turističkog otiska.

U svrhu postizanja visoke analitičke egzaktnosti implementirana je alternativna metoda temeljena na izravnim podacima iz istraživanja smještajnih subjekata (NKD 55.10, 55.20, 55.30 i 55.90). Navedeni pristup u potpunosti je usklađen s ETIS metodološkim okvirom (*European Tourism Indicator System*), koji Turistička zajednica Međimurske županije (TZMŽ) kontinuirano primjenjuje od 2017. godine.

Egzaktnim mjerenjima i obradom podataka iz komunalnih izvještaja (*Čakom, Pre-kom, Murs-ekom*) te sustava *eVisitor*, utvrđeni su sljedeći parametri specifičnog intenziteta:

- Specifični intenzitet stanovništva (Wrn): 0,47 kg po osobi/danu.
- Specifični intenzitet turista Wtn: 1,37 kg po noćenju.

Izračunati koeficijent intenziteta od 290,87 % ukazuje na to da prosječan turist generira približno **2,9** puta više otpada u odnosu na stalnog stanovnika. Navedeni rezultat klasificira Međimursku županiju kao visokoučinkovitu destinaciju, s vrijednostima značajno ispod mediteranskog prosjeka (koji često premašuje 400 %).

Ovi turistički indikatori neodvojivi su od činjenice da je Međimurska županija najuspješnija regija u Republici Hrvatskoj po pitanju održivog gospodarenja otpadom. Sa stopama odvojenog prikupljanja i selektiranja otpada koje u pojedinim dijelovima županije (poput donjeg Međimurja) premašuju 60 %, te razvijenom infrastrukturom za oporabu i recikliranje, MŽ postavlja nacionalni standard kružne ekonomije. Turistički dionici, nositelji certifikata EU Ecolabel i Good Travel Seal, izravno se integriraju u ovaj sustav, čime se osigurava da visoka razina selekcije na izvoru minimizira količinu otpada koji završava na odlagalištima.

Na temelju dostavljene tablice i izračuna za mjesec vršnog opterećenja (kolovoz 2024.), izvedeni su sljedeći zaključci:

- Minimalni sustavni utjecaj: Unatoč tome što turist po jedinici noćenja generira više otpada od stanovnika, turistički sektor u ukupnoj masi komunalnog otpada (1681 t u kolovozu) sudjeluje sa svega 227,53 t, odnosno 1,22 %.
- Apsorpcijski kapacitet: Razlika između ukupne količine u siječnju (F_1 = 1538t) i kolovozu (F_2 = 1681t) iznosi 143 tone, što je značajno manje od ukupno izračunatog turističkog doprinosa (227,53t). Ovo potvrđuje opravdanost korištenja Alternativne metode, jer bi primarna metoda pogrešno pripisala turizmu i one volumene koji su rezultat općeg sezonskog povećanja aktivnosti lokalne zajednice.
- Operativna održivost: Podatak od 1,37 kg po turistu (prema standardu ISO 21401) dokazuje da smještajni objekti u Međimurju uspješno provode mjere redukcije. Rezultat od 290,87 % potvrđuje da destinacija uspješno amortizira turistički pritisak bez ugrožavanja visoko postavljenih ciljeva županijske strategije o zaštiti okoliša.

Međimurska županija kroz sinergiju najnaprednijeg komunalnog sustava u RH i certificiranih turističkih dionika uspijeva zadržati turistički otisak unutar održivih granica.

Tablica 38: UEN-1 Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije

Omjer potrošnje električne energije po noćenju turista i stanovnika (%)	(F1) Ukupna finalna potrošnja električne energije u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih turističkih noćenja (KWh)	(F2) Ukupna finalna potrošnja električne energije u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih turističkih noćenja (KWh)	(T1) Broj ostvarenih turističkih noćenja u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih turističkih noćenja – eVisitor – siječanj 2024.	(T2) Broj ostvarenih turističkih noćenja u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih turističkih noćenja - eVisitor - kolovoz 2024.	(S) Broj stanovnika DZS popis 2021.g.
	-siječanj 2024.	-kolovoz 2024.			
	11.785.856	10.881.912	13.635	36.700	

	(N1) Broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja -siječanj 2024.	(N2) Broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja -kolovoz 2024.	Potrošnja električne energije po noćenju turista (KWh)	Potrošnja električne energije po noćenju stanovnika (KWh)	
367,59%	31	31	31,27	3,61	105.250
Izvori:	Izveštaj HEP Elektra Čakovec, Anкета smještajnih objekata				

Primjena primarne diferencijalne metode (razlika vršnog i baznog mjeseca F_2 i F_1) u analizi energetske potrošnje Međimurske županije pokazala se metodološki neadekvatnom. Zbog specifičnih klimatskih uvjeta kontinentalne Hrvatske, ukupna potrošnja električne energije u siječnju (33,9 mil. kWh) nadmašuje potrošnju u kolovozu (29,3 mil. kWh) uslijed termodinamičkog opterećenja sustava za grijanje u rezidencijalnom sektoru. Navedena inverzija rezultirala bi negativnim koeficijentom (-1.037,89), sugerirajući fiktivni izostanak turističkog utjecaja.

Slijedom navedenog, u svrhu postizanja visoke analitičke primijenjena je Alternativna metoda utemeljena na izravnim podacima isporučitelja (*HEP Elektra Čakovec*) za kategoriju „Smještaj“ subjekata (NKD 55.10, 55.20, 55.30 i 55.90). Ovaj pristup omogućuje preciznu izolaciju turističke potrošnje od sezonskih oscilacija u kućanstvima i poljoprivrednoj proizvodnji.

Egzaktnom obradom podataka za 2024. godinu utvrđeni su sljedeći parametri specifičnog intenziteta:

- Specifični intenzitet stanovništva (W_stan): 3,61 kWh po osobi/danu.
- Specifični intenzitet turista (W_tur): 31,27 kWh po noćenju.

Izračunati koeficijent intenziteta od 367,59 % indicira da prosječan turist generira približno **3,7** puta veći energetska otisak u odnosu na domicilno stanovništvo. Ovakav rezultat svrstava Međimursku županiju u kategoriju destinacija s povišenim energetska intenzitetom, što je izravna korelacija s dominantnim turističkim produktom regije — wellness i zdravstvenim turizmom. Održavanje kompleksnih bazenskih sustava, termalnih kupki, sauna te sustava klimatizacije (HVAC) u objektima visoke kategorije zahtijeva značajne energetske inpute, što je predviđeno i standardom ISO 21401.

Iako turistički sektor participira sa svega 1,66 % u ukupnoj volumetrijskoj potrošnji električne energije Međimurske županije tijekom kolovoza (487.023 kWh od ukupno 29.332.17 kWh), ključni izazov predstavlja prostorna polarizacija potrošnje. Povećanje turističke potrošnje od gotovo 50 % u ljetnim mjesecima (u odnosu na bazni siječanj) potvrđuje sezonalni pritisak koji je uspješno amortiziran implementacijom naprednih rješenja. Ključni gospodarski subjekti, (terme, hoteli) nositelji certifikata EU Ecolabel i Good Travel Seal, dokazuju usklađenost s najvišim standardima energetske efikasnosti. Alternativna metoda pruža realan uvid u energetska otisak turizma, eliminirajući pogrešne interpretacije uzrokovane kontinentalnom klimom. Dobiveni podaci služe kao empirijska podloga za planiranje nadogradnje energetske infrastrukture na kritičnim lokacijama visokog opterećenja, osiguravajući dugoročnu održivost turističkog razvoja Međimurske županije.

Tablica 39: BR-1 Udio zaštićenih prirodnih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)

Udio zaštićenih površina u destinaciji u odnosu na ukupnu površinu destinacije 23,34%	Regionalni park (%)	Spomenik prirode (%)	Značajni krajobraz (%)	Spomenik parkovne arhitekture (%T)
	23,30 %	0,02 %	19,81 %	0,02 %
Ukupna površina zaštićenih područja 17.007,32 ha	16.980,34 ha	13,11 ha	14.453,69 ha	13,87 ha
Ukupna površina destinacije MŽ 72.878,29 ha	Izvor: https://bioportal.hr			

Udio od **23,34 % zaštićene površine** je impresivan za regiju koja je najgušće naseljena županija u RH te istovremeno gospodarski i poljoprivredno vrlo aktivna. Prema GSTC standardima, destinacija mora dokazati sustavnu zaštitu osjetljivih ekosustava. Činjenica da je gotovo četvrtina Međimurja pod zaštitom (prvenstveno kroz **Regionalni park Mura-Drava**) postavlja ju u sam vrh održivih destinacija u Europskom kontekstu. Dominacija kategorije Regionalnog parka (23,30 %) ukazuje na to da Međimurje ne štiti samo izolirane „točke“, već cijele **ekološke koridore**. To je vitalno za otpornost na klimatske promjene i očuvanje autohtonih vrsta, što su temeljne stavke GSTC-ovih ekoloških stupova. Potrebno je napomenuti da podaci o ukupnoj površini i % udjela zaštićenih površina u ukupnoj površini destinacije iskazani u tablici 40 nisu u potpunosti iskazni skladu primarnom metodoloijom Pravilnika. Razlog je taj što se u MŽ **kategorije zaštite preklapaju** (Značajni krajobraz Mure nalazi se unutar područja Regionalnog parka Mura Drava). U metodologiji Pravilnika površine pojedinih kategorija zaštite se zbrajaju što u slučaju MŽ daje iskrivljeni podatak o ukupnoj površin (duplira ga). Stoga je površina Regionalnog parka uvećana za mala izolirana područja (spomenika prirode i spomenika parkovne arhitekture) te je iskazana stvarna površina i % udjela pod zaštitom.

Tablica 40: UPK-1 Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Dokumenti za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika na razini destinacije su doneseni	Udio mjera u provedbi i implementiranih mjera u ukupnom broju mjera (%)	Udio mjera implementiranih mjera u ukupnom broju mjera (%)	Ukupan broj mjera	Broj mjera u provedbi	Broj implementiranih mjera
DA	195,55%	95,55 %	135	135	129

Izvori:	Program zaštite okoliša MŽ 2022-2025, Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja MŽ, Procjena rizika od velikih nesreća MŽ
---------	--

Međimurska županija pokazuje iznimnu zrelost u upravljanju klimatskim rizicima, što je temelj regenerativnog turizma. **Implementacija 95,55 %** planiranih mjera dokazuje da destinacija ne ostaje samo na strateškom planiranju, već aktivno gradi otpornost. Ovako visoka stopa realizacije ključna je za zaštitu resursa biosfere. Sljedeći korak je transformacija tih mjera u konkretne turističke doživljaje koji goste aktivno uključuju u obnovu prirode.

6.3. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA EKONOMSKE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

Tablica 41: TP 1 | TP2 TP-2 Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	Ukupan broj dolazaka u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja	Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji	Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju
eVisitor –31.12.2024.	eVisitor – kolovoz 2024.	eVisitor –31.12.2024.	eVisitor –31.12.2024.
2,26	13.825	229.802	101.648

S GSTC aspekta, prosjek duljine boravka od **2,26** dana ukazuje na profil **destinacije za kratke odmore** (vikend turizam). Kraći boravci obično znače veći ugljični otisak po danu boravka (zbog emisija iz transporta koji se dijeli na mali broj dana) i manju mogućnost za duboku socio-ekonomsku integraciju turista s lokalnom zajednicom. GSTC potiče produljenje boravka (iznad 3 dana) kako bi se smanjio intenzitet prometa i povećala potrošnja u lokalnim OPG-ovima i zanatima. Podatak da je u najjačem mjesecu (kolovozu) ostvareno 13.825 dolazaka od ukupnih 101.648 na godišnjoj razini (što je otprilike 13,6%) je izvrsno. Ovo pokazuje **vrlo nisku sezonalnost** u usporedbi s jadranskim destinacijama. Međimurje uspješno upravlja tokovima posjetitelja tijekom cijele godine. GSTC visoko vrednuje ovakvu distribuciju (Kriterij A10) jer ona omogućuje stabilno zapošljavanje lokalnog stanovništva tijekom cijele godine, a ne samo sezonski rad.

Tablica 42: PGS-1 Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih	Mjesec 2024.	Broj zaposlenih prema mjestu rada – ukupno za MŽ	Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
3,15	I.	43473	1370
3,14	II.	43469	1366
3,16	III.	43624	1378
3,13	IV.	43727	1367
3,14	V.	43764	1373
3,17	VI.	43575	1382
3,24	VII.	43626	1413
3,25	VIII.	43529	1416
3,18	IX.	43980	1400
3,22	X.	44325	1426
3,30	XI.	44085	1457
3,24	XII.	44155	1429
3,19	Godišnji pros.	43.777,67	1.398,83
Izvor:	Izveštaj HZMO		
PGS 2 Poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom 2024. g Izvor: FINA , Porzena uprava studni 2025.		68.429.019,00 Eur	

Socijalna održivost (GSTC B2) dokazana je **stabilnom zaposlenošću s vrhom u studenom**, a ne ljeti, što ukazuje na **postojanje kvalitetnih cjelogodišnjih radnih mjesta umjesto nesigurnog sezonskog rada**, što je u skladu s ciljevima UN Turizam-a. Ekonomski, s **2% udjela** u gospodarstvu (68,4 mil. EUR), **turizam funkcionira kao snažna dopunska djelatnost, a ne ranjiva monokultura**. Ovakva struktura osigurava **znatno veću otpornost na krize** nego u obalnim destinacijama (GSTC B1). Međimurje time dokazuje da ne teži nekontroliranom rastu volumena, već **optimizaciji učinaka, uspješno balansirajući profitabilnost sa zaštitom resursa i lokalne zajednice**.

6.4. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA PROSTORNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI DESTINACIJE I ORGANIZACIJU TURIZMA

Tablica 43: TI-1 Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija

Zaštićena kulturna dobra		Kulturna dobra nacionalnog značaja	
Vrsta	Broj	Vrsta	Broj
Arheološka nalazišta i zone	10	Dvorci (kompleks Starog grada Čakovec)	1
Arhivski fondovi i zbirke	1	Crkva (sv. Jeronima Štrigova)	1
Crkve	27	Kapela (sv. Jelene Šenkovec)	1
Poklonci, pilovi, groblja i memorijalna obilježja	14	Nematerijalna kulturna baština (UNESCO)	3
Nematerijalna kulturna dobra	18		
Zgrade i majuri	6		
Dvorci	1		
Ukupno	80	Ukupno	6
Preventivno zaštićena dobra		Zaštićena prirodna područja	
Vrsta	Broj	Vrsta	Broj
Arheološko nalazište	1	Međunarodni rezervat biosfere (UNESCO)	1
Crkva	1	Regionalni park	1
Tradicijska kuća i okućnica	1	Zaštićeni krajobraz	1
Kurija	1	Spomenik prirode	1
		Spomenik parkovne arhitekture	7
Ukupno	4	Ukupno	11
Izvori: https://registar.kulturnadobra.hr/#/ https://bioportal.hr/gis/			

S 90 zaštićenih dobara od čega čak 18 nematerijalnih kulturnih dobara Međimurje posjeduje snažan "Genius Loci". Struktura od 101 jedinice baštine omogućuje izvrsnu prostornu disperziju, sprječavajući preopterećenje središta i potičući razvoj ruralnih područja. Tri stavke nematerijalne baštine pod UNESCO-om su "vodeći proizvodi" koji omogućuju visoku razinu interpretacije.

Tablica 44: OUD-1 Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom

Omjer implementiranih aktivnosti i ukupnog broja aktivnosti (%)	Plan upravljanja destinacijom je donesen	Ukupan broj aktivnosti	Broj implementiranih aktivnosti
N/P	DA	50	N/P

- Pokazatelj će se izračunati nakon 12 mjeseci od usvajanja i početka provedbe plana.

Tablica 45: OUP-1 Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS

Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima po hektaru izgrađenog građevinskog područja (noćenje/ha)	(Tn) Broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini	(Ps) Površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha)	(Pm) Površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene (pretežito stambene namjene) (ha)	(Pt) Površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti (ha)
16,23	229.802	7.300,00	6.813,00	43,73
Izvori:	Zavod za prostorno uređenje MŽ, siječanj 2026., e-Visitor			

S vrijednošću od svega **16,23 noćenja po hektaru izgrađenog područja**, Međimurje demonstrira **iznimno nisku prostornu opterećenost**. Ključ održivosti vidljiv je u omjeru površina: namjenske turističke zone zauzimaju tek 43,73 ha, što je zanemarivo u odnosu na prostrane stambene i mješovite zone (preko 14.000 ha). Prema GSTC standardima, ovo potvrđuje **model izvrsnog prostornog planiranja** gdje turizam ne uzurpira životni prostor lokalnog stanovništva niti stvara neodrživ pritisak na infrastrukturu. Umjesto "betonizacije", **turizam se organski integrira u postojeće naselja**. Ovakva disperzija izravno prati preporuke UN Turizam-a o očuvanju socijalnog nosivog kapaciteta, osiguravajući skladan suživot gostiju i domaćina bez rizika od prenapučenosti karakteristične za masovne destinacije.

Zaključak:

Međimurje se profilira kao lider i ogledni model niskouglijčnog, održivog turizma koji uspješno usklađuje visoku gustoću naseljenosti s vrhunskom zaštitom resursa. S izrazito niskim intenzitetom od 1,12 noćenja na 100 stanovnika i minimalnim prostornim opterećenjem od 16,23 noćenja po hektaru, destinacija uspješno prevenira „overtourism“ i čuva socijalni mir, što potvrđuje visoka stopa zadovoljstva građana od 81,25 % i NPS gostiju od 72. Okolišni integritet osiguran je kroz 23,34 % zaštićenog teritorija i impresivnu klimatsku otpornost s 95,55% provedenih mjera. Iako turisti troše tri puta više resursa: voda 313,15 % i energija 367,59 % u odnosu na lokalno stanovništvo – sustav ostaje besprijekorno stabilan zahvaljujući stopostotnoj opskrbi iz hidroelektrana i nacionalno najnaprednijem sustavu oporabe otpada. Ovaj energetska profil pretvara energetska intenzivnu wellness ponudu u model niskouglijčnog luksuza bez popratnog ekološkog tereta.

Sinergija čiste energije, operacionalizirane inkluzivnosti i vrhunske zaštite prirodnog „Genius Loci“ pozicionira Međimurje kao zonu međunarodne izvrsnosti. Budući strateški razvoj usmjeren na produljenje boravka i digitalnu transformaciju dodatno će ojačati regenerativni potencijal regije, dokazujući da turizam može biti snažan pokretač lokalnog prosperiteta uz nulti negativni utjecaj na okoliš.

7. RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

Ovo poglavlje definira razvojni smjer turizma Međimurja do 2030. godine. Temeljem SWOT analize i načela regenerativnog turizma, utvrđuju se strateški ciljevi i prioriteta za razdoblje 2026.–2030. Kroz konkretne mjere i Akcijski plan, uspostavlja se operativni okvir za transformaciju županije u održivu destinaciju visoke dodane vrijednosti, osiguravajući dugoročni ekološki i društveni boljitak.

7.1. SWOT ANALIZA

SWOT analiza provedena je na radionici koja je obuhvatila dionike iz svih sektora koji su direktno ili indirektno vezani uz turizam. U donjoj tabeli prikazani su sintetizirani (iz perspektive GSTC) inputi– faktori dobiveni od sudionika radionice

Tablica 46: Bottom up SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<p><u>1. Upravljanje i strateško usmjerenje</u> Sustavna održivost: status <i>Green Destination</i> i visoki nacionalni rejting potvrđuju stratešku opredijeljenost turizmu. Institucionalna snaga: racionalna uprava, stručni TZ kadar, izvrsno korištenje EU fondova i uspješna prekogranična suradnja (HU/SI). Infrastruktura: visoka prometna dostupnost, razvijena komunalna i sportska infrastruktura te inovativni interpretacijski centri.</p> <p><u>2. Socio-ekonomski utjecaji i lokalna zajednica</u> Poduzetnička klima: stabilan rast gospodarstva temeljen na snažnom malom i srednjem poduzetništvu te aktivnom civilnom društvu. Ljudski kapital: kvalitetan obrazovni sustav (MEV, strukovne škole) osigurava kontinuiran razvoj vještina u sektoru.</p> <p><u>3. Kulturna i prirodna baština</u> UNESCO valorizacija: zaštićeni riječni krajolik i <i>Međimurska popevka</i> čine temelj autentične ponude. Identitet i tradicija: očuvana tradicijska gastronomija i vinarstvo, nasljeđe Rudolfa Steinera i tradicijski zanati (ispiranje zlata) osiguravaju diferencijaciju na tržištu.</p> <p><u>4. Okoliš i resursi</u> Očuvanje ekosustava: visoka krajobraza i poticaji za ekološku i biodinamičku poljoprivredu, razvijena infrastruktura za očuvanje okoliša Aktivni turizam: razvijena mreža biciklističkih i pješačkih staza integrirana u međunarodne rute, što smanjuje ugljični otisak posjetitelja.</p>	<p><u>1. Upravljanje i destinacijski menadžment</u> Financijska i kadrovska ograničenja: nedovoljni budžeti lokalnih TZ-a, slaba podrška javnog sektora privatnicima i nedostatak stručnih osoba za zaštitu resursa. Strateški i operativni nedostaci: neprovođenje intermodalnog prometa, nedovoljna komunikacija JLS-a s poduzetnicima, nepostojanje snažne incoming agencije (DMC). Nedostatak sustava praćenja: manjkav monitoring zagađenja (voda, zrak, buka, svjetlo) Slaba povezanost obrazovnih institucija s privredom.</p> <p><u>2. Socio-ekonomski izazovi i ljudski resursi</u> Kriza radne snage: nepovoljna demografija, niske plaće u turizmu, nedostatak domaće snage te nekontrolirano zapošljavanje stranih radnika uz pojavu rada na crno. Poljoprivredni jaz: smanjenje proizvodnje, niska razina edukacije poljoprivrednika te nedostatak distributivnih kanala i kapaciteta za finalizaciju eko-proizvoda.</p> <p><u>3. Kulturna baština i turistički proizvod</u> Neiskorišteni potencijali: nedostatak globalno prepoznatljivih atrakcija, neiskorištenost vodenih resursa (jezera) i manjka smještaja visoke kategorije (4/5*, glamping). Degradacija identiteta: propadanje ruralne graditeljske baštine, gubitak krajobrazne prepoznatljivosti zbog neadekvatne gradnje i "umrtvljivanje" baštine u arheološkim lokalitetima bez aktivne interpretacije</p> <p><u>4. Ekološki rizici i pristupačnost</u></p>

	<p>Zagađenje resursa: izostanak tradicionalnih djelatnosti koja uzrokuje smanjene bioraznolikosti, kontaminacija tla intenzivnom poljoprivredom i nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda iz privatnih bazena.</p> <p>Infrastrukturna ograničenja: loš unutarnji javni prijevoz i željeznička povezanost, nedostatak javnih česmi te nedostatna inkluzivnost.</p>
PRILIKE	PRIJETNJE
<p><u>1. Održivo upravljanje</u> Maksimalno korištenje EU fondova za zelenu infrastrukturu i digitalnu transformaciju omogućuje sustavno i pametno upravljanje destinacijom.</p> <p>Povezivanje s razvijenim susjednim regijama poput Štajerske i Balatona kroz prekogranične klastere jača institucionalnu stabilnost, potiče razmjenu najboljih praksi i osigurava duboku regionalnu integraciju.</p> <p><u>2. Socio-ekonomski utjecaji</u> Poticanje gospodarske razvijenosti sjeverne Hrvatske i korištenje visoke digitalne pismenosti mladih za razvoj Smart Tourism rješenja osigurava dugoročnu ekonomsku otpornost i inovativnost.</p> <p>Snažan rast potražnje za ekološkim proizvodima izravno povezuje lokalne OPG-ove s turističkom potrošnjom, čime se maksimizira lokalna ekonomska korist i zadržava kapital u zajednici.</p> <p><u>3. Kulturna baština i autentičnost</u> Kapitalizacija statusa „skrivene“ destinacije i mistike neistraženog privlači visokoplatežne segmente gostiju koji prioritet daju lokalnoj autentičnosti.</p> <p>Fokus na suvremene trendove zdravlja, dobrobiti i baštine nudi prijeko potrebnu ekskluzivnost, pozicionirajući destinaciju kao kvalitetnu alternativu masovnom turizmu.</p> <p><u>4. Okoliš i resursna učinkovitost</u> Implementacija obnovljivih izvora energije u turističke objekte značajno smanjuje operativne troškove i izravno odgovara na rastuću ekološku svijest modernih putnika.</p> <p>Visoka potražnja za ekološkim i biodinamičkim proizvodima dodatno potiče regenerativne poljoprivredne prakse, čime se štiti bioraznolikost i osigurava zdravlje ekosustava destinacije.</p>	<p><u>1. Održivo upravljanje</u> Komplikirana zakonska regulativa i nepoticajan institucionalni okvir za velike privatne investicije značajno otežavaju strateški razvoj kontinentalnog turizma u regiji. Administrativne barijere usporavaju implementaciju održivih rješenja, dok predviđeno smanjenje priljeva EU sredstava ugrožava kontinuitet kapitalnih projekata.</p> <p><u>2. Socio-ekonomski utjecaji</u> Daljnji odljev radne snage u makroregiju zbog znatno boljih plaća izravno ugrožava stabilnost sektora i kvalitetu pružene usluge.</p> <p>Slaba kupovna moć te povijesno niži interes domaćih gostiju za kontinentalne sadržaje, u kombinaciji s agresivnom i visoko razvijenom konkurencijom u neposrednom okruženju, ozbiljno otežavaju dugoročnu tržišnu održivost i profitabilnost lokalnih poduzetnika.</p> <p><u>3. Kulturna baština i zajednica</u> Nekontrolirana globalizacija putem društvenih mreža te rastuća nezainteresiranost mladih generacija za preuzimanje tradicionalnih znanja, zanata i vještina vode ka ubrzanom gubitku autentičnog kulturnog identiteta zajednice.</p> <p>Dominantna percepcija Hrvatske u svijetu isključivo kao ljetne destinacije "sunca i mora" dodatno marginalizira kontinentalnu baštinu, čineći je teže prepoznatljivom na globalnom turističkom tržištu.</p> <p><u>4. Okoliš i sigurnost</u> Sve učestaliji klimatski ekstremi, poput suša i poplava, uz pojavu invazivnih stranih vrsta, izravno ugrožavaju prirodne resurse i bioraznolikost destinacije.</p> <p>Sigurnosni izazovi, uključujući nelegalne migracije u osjetljivom graničnom području, stvaraju percepciju nesigurnosti i dodatnu nestabilnost koja može negativno utjecati na odluku posjetitelja o dolasku u destinaciju.</p>

7.2. Opća načela turizma Međimurja do 2030.

Put prema Regenerativnom Međimurju: Zašto je potreban novi smjer?

U Međimurju se dugo vjerovalo da je održivost vrhunac odgovornosti. Trudilo se „ne štetiti“, održavati ravnotežu i trošiti resurse tako da nešto ostane i generacijama iza. No, u svijetu koji se ubrzano mijenja, samo „održavanje stanja“ više nije dovoljno. Biti održiv znači tapkati u mjestu, dok priroda i lokalna zajednica tiho gube svoju vitalnost pod pritiskom globalnih trendova. Međimurje, kao prva hrvatska regija s certifikatom zelene destinacije, spremno je za iskorak. Do 2030. godine se ne želi samo neutralan utjecaj – **želi se pozitivan trag.**

Zašto se mijenjaju temelji?

- **Od očuvanja do obnove:** Održivost je bila obrambeni mehanizam; regeneracija je ofenziva dobrote u Međimurju. Ne želi se samo sačuvati rijeke i bregove kakvi jesu, već im aktivno pomoći da procvjetaju, povećavajući njihovu biološku raznolikost i otpornost.
- **Ljudi iznad statistike:** Dosadašnji modeli često su mjerili uspjeh brojkama koje ne hrane dušu. Nova načela stavljaju sreću Međimurca u središte. Ako turizam ne čini život našeg susjeda boljim, on za nas nema smisla.
- **Od gosta do partnera:** Vrijeme pasivnog konzumiranja prostora je prošlo. Međimurje postaje prostor transformacije gdje gost prestaje biti promatrač i postaje sudionik u obnovi našeg zavičaja.
- **Ekonomija koja kruži, a ne odlazi:** Regenerativni pristup osigurava da svaki euro uloženi u turizam ostane u rukama naših poljoprivrednika, vinara i obrtnika, jačajući otpornost našeg gospodarstva na vanjske šokove.

Ova nova opća načela nisu samo administrativni dokument – ona su **etički putokaz** i obećanje. Njima pretvaramo turizam iz industrije koja uzima u energiju koja daje. To je naša obveza prema zavičaju: stvoriti destinaciju koja nije samo destinacija za posjetiti, već živi primjer suživota prirode, tradicije i modernog čovjeka.

MANIFEST ZA REGENERATIVNO MEĐIMURJE

Turizam kao snaga za procvat međimurskog zavičaja!

Turizam više ne smije biti industrija koja troši resurse, već energija koja ih obnavlja. Bira se put **regeneracije** – put na kojem svako putovanje ostavlja Međimurje bogatijim, zelenijim i sretnijim.

Ovim Manifestom se Međimurje obvezuje se na pet temeljnih načela:

1. Ljudi su srce našeg uspjeha

Turizam postoji da bi služio Međimurcima. Naš uspjeh ne mjerimo brojem dolazaka, već **indeksom sreće i kvalitetom života** našeg lokalnog stanovništva. Svaki projekt mora doprinijeti boljitku zajednice, čuvajući mir i dostojanstvo svakog našeg susjeda.

2. Priroda je naš živi partner, a ne kulisa

Obvezujemo se na aktivnu obnovu. Naše rijeke Mura i Drava, naši šumarci i bregovi nisu samo pejzaž za fotografiranje, već ekosustavi kojima dugujemo brigu. Svaka turistička aktivnost mora pridonijeti većoj biološkoj raznolikosti i čistoći našeg prostora. **Ostavljamo prirodu u boljem stanju nego što smo je zatekli.**

3. Autentičnost je naša najvrjednija valuta

Odbijamo generički turizam. **Slavimo „Duh mjesta“** – našu međimursku popevku, naše stare zanate, našu jedinstvenu arhitekturu i običaje. **Turizam u Međimurju mora biti ogledalo našeg istinskog identiteta.** Štitimo ono što nas čini drugačijima jer u tome leži naša najveća snaga.

4. Gost je naš privremeni stanovnik i čuvar

U Međimurje ne **zovemo** turiste-konzumente, već **svjesne putnike**. Naš gost je onaj koji poštuje naš dom, uči o našoj tradiciji i aktivno sudjeluje u našem razvoju. Cilj nam je transformacijsko iskustvo: **želimo da svaki posjetitelj iz našeg kraja ode kao plemenitija verzija sebe, noseći sa sobom komadić međimurske mudrosti.**

5. Snaga je u lokalnom krugu

Gradimo ekonomsku otpornost kroz neraskidivu vezu turizma, poljoprivrede i obrta. Naš cilj je potpuna sinergija: na stolu gosta je hrana s naših polja, u čaši vino iz naših vinograda, a u rukama proizvod naših majstora. **Novac koji stvorimo u turizmu mora ostati i kružiti u našim obiteljima i poduzećima.**

7.3. Strateški okvir i prioriteti

U cilju ostvarenja dugoročnog procvata našeg zavičaja i jačanja otpornosti lokalne zajednice, u nastavku predstavljamo viziju, misiju i strateške prioritete koji čine temeljni okvir za razvoj Međimurja kao vodeće regenerativne destinacije do 2030. godine.

VIZIJA RAZVOJA TURIZMA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE DO 2030. GODINE

Međimurje – predvodnica hrvatskog regenerativnog turizma i regija najviše kvalitete življenja u trajnoj sinergiji s prirodom.

Naša je vizija razvoj destinacije u kojoj turizam nije isključiva gospodarska svrha, već strateški instrument sustavne obnove i društvenog napretka. Međimurje je prostor u kojem turističko djelovanje izravno pridonosi obnovi prirode i očuvanju tradicijskih aktivnosti, osnažuje procvat lokalnog kulturnog identiteta te svakom stanovniku osigurava ekonomsko blagostanje, društveni ponos i izravnu korist kroz svaku interakciju s posjetiteljima.

MISIJA RAZVOJA TURIZMA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE DO 2030. GODINE

Upravlјati turizmom kao zajedničkim dobrom koje hrani duh mjesta i jača lokalnu otpornost.

Naša je misija kroz inovativno i odgovorno upravljanje povezati poljoprivredu, kulturu i zaštitu prirode u jedinstven kružni sustav. Posvećeni smo stvaranju autentičnih, transformacijskih iskustava koja educiraju posjetitelje, dok istovremeno osiguravamo da kapital, energija i resursi ostaju i trajno cirkuliraju unutar međimurske zajednice, jamčeći blagostanje za generacije koje dolaze.

Realizacija regenerativnog modela u Međimurju zahtijeva odmak od tradicionalnog upravljanja turizmom prema „**sustavnom vođenju destinacije**“. Strateška područja koji će osigurati da vizija Međimurja 2030. postane realnost su

1. Prioritetno područje: Participativno upravljanje (Zajedničko odlučivanje)

Ostvarenje vizije započinje uključivanjem onih koji u Međimurju žive. Umjesto odluka donesenih isključivo u uredima, uvodimo model „**laboratorija destinacije**“. To su redoviti susreti lokalnih stanovnika, poduzetnika i stručnjaka iz različitih sektora (poljoprivreda, kultura, zaštita prirode) na kojima se zajednički evaluiraju turistički projekti.

- **Kako:** Kroz uspostavu stalnog vijeća dionika koje nadzire utjecaj turizma na kvalitetu života i osigurava da razvoj ostane u granicama društvene prihvatljivosti.

2. Prioritetno područje: Integracija sektora i kružna ekonomija (Kružni tokovi vrijednosti)

Regeneracija se događa kada turizam postane „pogonsko gorivo“ za druge grane. Naš cilj je stvoriti nevidljive, ali čvrste veze između turističke potrošnje i lokalne proizvodnje.

- **Kako:** Razvojem pametnih platformi za "kratke lance opskrbe" koje izravno spajaju restorane i hotele s međimurskim OPG-ovima. Time osiguravamo da kapital ne odlazi iz regije, već se reinvestira u lokalna poljoprivredna gospodarstva i obrtništvo, jačajući ekonomsku otpornost županije.

3. Sustavi praćenja i mjerenja (Praćenje „procvata“)

Da bismo znali ostvarujemo li misiju, tradicionalna statistika više nije dovoljna. Uvodimo **holistički sustav mjerenja** koji prati vitalnost destinacije.

- **Kako:** Razvijajući set indikatora koji prate:
 - *Zdravlje ekosustava:* Mjerljiva obnova prirode u suradnji s JU Međimurska priroda.
 - *Društveni otisak:* Godišnji indeks zadovoljstva stanovnika životom u turističkoj regiji.
 - *Ekonomsku retenciju:* Postotak lokalno proizvedene hrane i usluga u ukupnoj turističkoj ponudi.

4. Prioritetno područje: Transformacija ponude (Od atrakcije do interakcije)

Viziju „svjesnog gosta“ ostvarit ćemo kroz radikalni zaokret u dizajnu turističkih proizvoda. Umjesto pasivnog promatranja, potičemo goste na sudjelovanje u regeneraciji Međimurja.

- **Kako:** Poticanjem razvoja doživljaja koji uključuju elemente „učenja i davanja“ – od radionica održivog vrtlarenja i kuhanja s lokalnim namirnicama, do aktivnog sudjelovanja u očuvanju baštine. Gost prestaje biti promatrač i postaje partner u očuvanju identiteta.

5. Prioritetno područje: Zelena infrastruktura i dekarbonizacija (Put prema nultom otisku)

Regenerativni turizam podrazumijeva da naša infrastruktura "diše" s prirodom. Svaki novi zahvat u prostoru mora pridonijeti ekološkoj ravnoteži.

- **Kako:** Kroz prihvaćanje kriterija održive gradnje i poticanje energetske neovisnosti turističkih objekata. Fokus je na razvoju mreže e-mobilnosti i pješačko-biciklističkih koridora koji povezuju gornje i donje Međimurje, čime smanjujemo pritisak na okoliš i potičemo ravnomjernu distribuciju gostiju.

Zaključno: Ovi pristupi čine operativni okvir za provedbu ciljeva. Oni su most koji spaja Manifest s konkretnim mjerama koje slijede u nastavku. Realizacija vizije 2030. nije posao jedne institucije, već **koordinirani napor svih dionika** koji prepoznaju da je jedini put naprijed onaj koji vodi računa o cjelovitosti Međimurja.

7.4. Strateški ciljevi turizma Međimurske županije 2026.-2030.

Na temelju prethodno definiranih načela i vizije, a u kontekstu strateškog razdoblja 2026. – 2030., definiramo pet ključnih strateških ciljeva regenerativnog turizma Međimurja. Ovi ciljevi služe kao operativni putokaz za postizanje stvarnog "procvata" destinacije:

1. Strateški cilj: Maksimizacija društvenog blagostanja i podrške lokalne zajednice

Turizam u Međimurju mora postati „katalizator“ lokalnog blagostanja za one koji ovdje žive. Cilj je osigurati da razvoj turizma izravno korelira s porastom kvalitete života stanovnika, a ne s njezinim narušavanjem.

- **Fokus:** Razvoj zajedničke infrastrukture (parkovi, šetnice, biciklističke staze...) koju podjednako koriste turisti i lokalci, te osnaživanje lokalnih udruga kroz turističke projekte.
- **Ključni ishod (KO):** Visok indeks zadovoljstva stanovnika (90 i > %) i niska stopa depopulacije turistički aktivnih područja.

2. Strateški cilj: Obnova i revitalizacija prirodnog kapitala

Ovaj cilj nadilazi zaštitu prirode i fokusira se na njezino aktivno liječenje. Turizam preuzima ulogu čuvara i obnovitelja najvrjednijih resursa županije.

- **Fokus:** Financiranje i provedba projekata revitalizacije livadnih staništa, sveobuhvatne urbane i periurbane obnove prirode te očuvanja autohtonih sorti, osiguranih kroz namjenska sredstva i ciljanu alokaciju prihoda iz turističke potrošnje u regeneraciju lokalnih ekosustava.
- **Ključni ishod (KO):** Mjerljivo povećanje bioraznolikosti i postizanje klimatske neutralnosti turističkog sektora do 2030.

3. Strateški cilj: Jačanje kulturnog integriteta i zaštita nematerijalne baštine

Međimurje se mora oduprijeti trendu generičkog turizma. Cilj je pretvoriti lokalni identitet u živu i održivu turističku ponudu koja ne iskorištava baštinu, već je hrani.

- **Fokus:** Suвременa interpretacija međimurske popevke, zaštita tradicijske arhitekture kroz poticaje za obnovu te integracija starih zanata u suвременi dizajn suvenira i usluga.
- **Ključni ishod (KO):** Povećana vidljivost međimorskog identiteta i visok stupanj očuvanja autentičnosti u svim turističkim zonama.

4. Strateški cilj: Uspostava kružnog turističkog gospodarstva „nula kilometara“

Cilj je stvoriti neovisan i otporan ekonomski sustav u kojem turizam djeluje kao glavni kupac lokalnih proizvoda, smanjujući ovisnost o vanjskim lancima opskrbe.

- **Fokus:** Potpuna integracija OPG-ova, vinara i obrtnika u ugostiteljsku ponudu, poticanje energetske samodostatnosti turističkih objekata te sustavno smanjenje otpada.
- **Ključni ishod (KO):** Minimalno „curenje“ kapitala iz županije i visok udio domaće hrane i energije u turističkom lancu vrijednosti.

5. Strateški cilj: Pozicioniranje Međimurja kao destinacije za transformacijske doživljaje

Umjesto masovnosti, Međimurje cilja na "svjesnog putnika" koji traži smisao i učenje. Cilj je razviti ponudu koja mijenja perspektivu posjetitelja i potiče ga na odgovornije ponašanje.

- **Fokus:** Razvoj edukativnih i "sporih" (slow tourism) iskustava – od *wellnessa* u prirodi do radionica regenerativne poljoprivrede, koji privlače goste veće platežne moći i dužeg boravka.
- **Ključni ishod (KO):** Visoka vrijednost po gostu (160 Eur i >) uz nizak ekološki otisak i cjelogodišnju popunjenost kapaciteta (55 i > %).

7.5. Mjere za regenerativni turizam Međimurja 2026.-2030.

U ovom poglavlju se strateški ciljevi pretaču u konkretne mjere koje služe kao operativni zamašnjak razvoja, uspostavljajući neraskidivu vezu između vizionarskog planiranja i realnih potreba dionika na terenu. Svaka mjera pažljivo je dizajnirana kako bi apstraktni koncept regenerativnog turizma pretvorila u opipljivu korist za lokalnu zajednicu, okoliš i gospodarstvo do 2030. godine, osiguravajući pritom mjerljiv napredak i trajnu otpornost cijele destinacije.

Tablica 47: Strateški ciljevi kao konkretne mjere

Cilj/Mjera	Regenerativni ishod (Učinak na destinaciju)
1. STRATEŠKI CILJ: MAKSIMIZACIJA DRUŠTVENOG BLAGOSTANJA (ČOVJEK)	
1.1. POVEĆANJE KVALITETE UPRAVLJANJA I INOVACIJA	Demokratizacija i skrbništvo: TZ postaje aktivni zaštitnik resursa koji sprječava preopterećenje i osigurava da lokalni glas vodi razvoj.

Cilj/Mjera	Regenerativni ishod (Učinak na destinaciju)
1.2. RAZVOJ INKLUZIVNE JAVNE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE	Socijalna kohezija: Turistički prostori prestaju biti izolirani i postaju javna dobra koja primarno podižu kvalitetu života mještana.
1.3. JAČANJE Ljudskog KAPITALA I AUTENTIČNOSTI	Obnova dostojanstva rada: Transformacija zaposlenika iz „radne snage“ u cijenjene „čuvare doživljaja“, čime se zaustavlja odljev kadrova.
2. STRATEŠKI CILJ: OBNOVA PRIRODNOG KAPITALA (PRIRODA)	
2.1. JAČANJE OTPORNOSTI I PAMETNOG NADZORA	Tehnološki štit: Uspostava „imunološkog sustava“ destinacije koji u realnom vremenu štiti resurse od klimatskih ugroza i preopterećenja.
2.2. USPOSTAVA SUSTAVA ZA REGENERACIJU STANIŠTA	Neto-pozitivan otisak: Osiguravanje da svaki posjetitelj izravno financira i sudjeluje u fizičkoj obnovi ekosustava (šuma, rijeka, tla).
2.3. RAZVOJ BIOKLIMATSKE I OKOLIŠNO-OBNOVLJIVE INFRASTRUKTURE	Kružni tokovi tvari: Implementacija rješenja koja ne crpe resurse, već kroz gradnju i rad aktivno obnavljaju lokalnu bioraznolikost.
3. STRATEŠKI CILJ: JAČANJE KULTURNOG INTEGRITETA (IDENTITET)	
3.1. OBNOVA TRADICIJSKIH VJEŠTINA	Kulturna otpornost: Revitalizacija zanata kroz moderni dizajn, čime se nematerijalna baština pretvara u živ i ekonomski održiv identitet.
3.2. OČUVANJE KULTURNOG KRAJOLIKA	Obrana prostornog koda: Spas autohtone arhitekture i pejzaža od generičke gradnje, čuvajući „duh mjesta“ kao ključni kapital regije.
3.3. SUVREMENA INTERPRETACIJA I GLOBALNA PROMOCIJA UNESCO BAŠTINE	Globalni prestiž: Pozicioniranje Međimurja kao predvodnika u etičkom turizmu kroz živu i reinterpretiranu tradiciju.
4. STRATEŠKI CILJ: TURISTIČKO KRUŽNO GOSPODARSTVO (SUSTAV)	
4.1. USPOSTAVA SUSTAV LOKALNE OPSKRBE I PREHRAMBENE SUVERENOSTI	Prehrambena suverenost: Maksimalno zadržavanje kapitala unutar regije pretvaranjem restorana u izravne partnere međimurskih polja.
4.2. POTICANJE NISKOUGLIČNOG RASTA I E MOBILNOSTI	Energetska autonomija: Prelazak na vlastite izvore energije (geotermalni, solarni), čime turizam prestaje biti teret, a postaje generator održivosti.

Cilj/Mjera	Regenerativni ishod (Učinak na destinaciju)
4.3. POVEĆANJE KVALITETE PROIZVODA I PRODAJE	Vrijednost iznad volumena: Optimizacija profita kroz vrhunske standarde, čime se eliminira potreba za masovnim turizmom i štetnim kvantitativnim rastom.
5. STRATEŠKI CILJ: POZICIONIRANJE ZA TRANSFORMACIJU (ISKUSTVO)	
5.1. ETIČKO OBEĆANJE I TRANSFORMACIJA GOSTA	Transformacija gosta: Promjena paradigme u kojoj gost prestaje biti konzument i postaje privremeni stanovnik koji su-kreira bolju budućnost.
5.2. UVOĐENJE SUSTAVA VJERNOSTI I DIVERZIFIKACIJA NIŠA	Mentalno iscjeljenje: Fokus na usporavanje (<i>slow travel</i>) i oporavak od digitalnog stresa, što produljuje boravak i produbljuje vezu s regijom.
5.3. ETIČKI MARKETING I PERSUAZIVNA KOMUNIKACIJA	Integritet poruke: Persuazija utemeljena na poštenju i poštovanju autonomije kupca, koja gradi neraskidivu vezu povjerenja i dugoročne lojalnosti..

7.6. Akcijski plan regenerativnog turizma MŽ 2026.–2030.

Akcijski plan predstavlja operativni okvir koji definira precizne rokove, nositelje i resurse potrebne za sustavnu provedbu mjera regenerativnog turizma do 2030. godine. On služi kao ključni putokaz koji osigurava da se strateška vizija oživljavanja prostora i zajednice pretvori u mjerljive projekte s izravnim i pozitivnim utjecajem na terenu. Time osiguravamo da svaka planirana aktivnost postane stvarni katalizator dugoročne otpornosti i prosperiteta Međimurja.

Tablica 48: Strateški cilj: Maksimizacija društvenog blagostanja (Čovjek)

Svrha: Turizam koji primarno služi lokalnoj zajednici.

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
MJERA 1.1. POVEĆANJE KVALITETE UPRAVLJANJA I INOVACIJA				
1.1.1. Regenerativni forum: Osnivanje savjetodavnog tijela za dijalog dionika iz svih sektora radi osiguravanja da turizam izravno služi lokalnim potrebama.	Min. 2 sjednice godišnje	TZMŽ	2026–2030	Proračun TZMŽ
1.1.2. „Laboratorij regeneracije“: Kreiranje	200 educiranih	TZMŽ	2027–2030	Horizon EU, EFRR,

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
inovativnog koncepta uz primjenu AI/AR tehnologija za ESG edukaciju i centralnog sustava za praćenje utjecaja na zajednicu u realnom vremenu (Dashboard)	dionika; 1 dashboard aktivan			Hamag Birco, Interreg
1.1.3. Restrukturiranje LTZ-a: Transformacija LTZ-a kojom se pozicioniraju kao aktivni skrbnici destinacijskih resursa prema modelu Stewardship ¹⁵ .	Funkcionalna nova organizacija	TZMŽ	2027–2028	Proračun TZMŽ
1.1.4. „Međimurski mozaik“: Ravnomojno širenja turističkih koristi na cijelu županiju pogotovo Donje Međimurje i uključivanje 12 općina u sustava TZ područja.	90% pokrivenost županije	TZMŽ	2026–2028	Proračun TZMŽ i JLS
MJERA 1.2. RAZVOJ INKLUZIVNE JAVNE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE				
1.2.1. "Međimurje jednako tvoje": Provedba sustavnog uklanjanja barijera i organizacija tehničke prilagodbe turističkih točaka potrebama osoba s invaliditetom (OSI).	80% lokacija dostupno za OSI	TZMŽ + JLSi-i	2026–2030	JLS, PKK, ESF+, ITU
1.2.2. „Trag u zajednici“: Kreiranje i provedba regulatornog okvira koji potiče nove turističke investicije (iznad određene vrijednosti) na osiguravanje sadržaja za lokalno stanovništvo.	100% novih projekata s javnom koristi	MŽ	2027	Privatni i javni investitori
1.2.3. „Kormilari promjena“ Potpora, koordinacija, i nadzor realizacije 12 investicijskih projekata iz PUD-a	10 novih funkcionalnih objekata	MŽ + REDEA	2026–2030	Proračun MŽ
MJERA 1.3. JAČANJE LJUDSKOG KAPITALA I AUTENTIČNOSTI				

¹⁵ U modelu Stewardship (Skrbnika) TZ iz uloge promotora postaje aktivni skrbnik koji zastupa interese lokalne zajednice, štiti resurse od preopterećenja i razvija ponudu koja obnavlja prostor. Cilj je ravnoteža između zadovoljstva stanovnika, očuvanja prirode i autentičnog turističkog iskustva.

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
1.3.1. „Međimurski mentor“: Uspostavljanje namjenskog fonda za stipendiranje učenika i organizaciju mentorstva za deficitarna turistička zanimanja uz vodstvo lidera iz „zelenih“ praksi.	10 stipendija godišnje	MŽ	2027–2030	Proračun MŽ, ESF+
1.3.2. „Novi korijeni“: Kreiranje i provedba sustavnog programa neformalne edukacije za male turističke poduzetnike u svrhu razvoja autentičnih i regenerativnih iskustava.	20 certificiranih poduzetnika	LAG-ovi	2027–2030	ESF+, EFRR, Interreg
1.3.3. „Lica Međimurja“: Program sustavnih nefinancijskih pogodnosti za zaposlene u turizmu MŽ (npr. besplatan pristup atrakcijama, popusti u objektima, javno priznanje za doprinos kvaliteti inovativnosti destinacije...)	10% povećanje zadržavanja ključnih lokalnih zaposlenika	TZMŽ + Udruga ugostitelja, + komercijalni dionici	2026-2030.	LTZ, JLS-i komercijalni dionici

Tablica 49: Strateški cilj: Obnova i revitalizacija prirodnog kapitala (Priroda)

Svrha: Aktivno ozdravljenje ekosustava uz strogo praćenje opterećenja.

Mjere/Aktivnost /	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
MJERA 2.1. JAČANJE OTPORNOSTI I PAMETNOG NADZORA				
2.1.1. Plan prilagodbe na klimatske promjene: Izrada studije ranjivosti i mjera za zaštitu turističkih resursa od ekstremnih uvjeta i poremećaja (npr. bolest v. loze „žutica“ isl.)	Usvojena studija i mjere	TZMŽ + REDEA	2027.	EU LIFE program, TZMŽ
2.1.2. „Pametna straža“: Instalacija mreže IoT senzora u zaštićenim područjima za rano otkrivanje suša, promjena razine vode i rizika od	20 instaliranih senzorskih točaka	Metalska Jezgra	2027-2030	Interreg, HORIZON, FZOEU

Mjere/Aktivnost /	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
požara radi zaštite posjetitelja i resursa				
2.2. USPOSTAVA SUSTAVA ZA REGENERACIJU STANIŠTA				
2.2.1. „Zeleni doprinos“: Sustav mikro-donacija po noćenju ili kilometru, usmjeren izravno u fond za obnovu međimurske prirode.	Min. €25.000 prikupljeno godišnje	TZMŽ + JU Međimurska priroda	2027–2030.	Turistička pristožba, Privatne donacije
2.2.2. „Šuma sjećanja“: Sadnja "turističke" šume hrasta lužnjaka uz sudjelovanje turista.	400 novih stabala, 1 regenerirani rukavac	JU + Međimurska priroda	2027–2030.	Fond Zeleni doprinos, EU LIFE, EFRR, HTZ
2.2.3. „Eko patrola“: Program u kojem posjetitelji i volonteri sudjeluju u prikupljanju podataka o stanju flore i faune (citizen science)	4 godišnja izvještaja o stanju	NVO + TZMŽ + Škole	2027–2030.	MŽ, EU LIFE, ESF+
2.3. RAZVOJ BIOKLIMATSKE I OKOLIŠNO-OBNOVLJIVE INFRASTRUKTURE				
2.3.1. Eko glamping: Poticanje izgradnje niskouglijčnih kampova/glampova.	2 nova eko-certificirana kampa	JLS + Privatni sektor	2026–2030.	Privatni kapital, EAFRD
2.3.2. Program „Žaba u bazenu“: Poticaji za zamjenu klasičnih kloriranih bazena biološkim sustavima za pročišćavanje (Bio-bazeni).	10 certificiranih bio-bazena	MŽ + Privatni sektor	2027–2030.	Proračun MŽ, FZOEU
2.3.3. Recikliranje „sive vode“ i kompostiranje: Poticanje ugradnje kružnih sustava za vodu i organski otpad u većim smještajnim objektima.	5 hotela s ugrađenim sustavima	Privatni sektor	2026–2030.	FZOEU, Privatni kapital

Mjere/Aktivnost /	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
2.3.4. Biodiverzitetne barijere (zeleni zidovi) uz A4: Sadnja pojaseva autohtone vegetacije uz autocestu (smanjenje buke i zagađenja).	2 km zelenih koridora uz A4	HAC + JLS-i	2027–2030.	ERDF, HAC, Proračun JLS-a

Tablica 50: Strateški cilj: Jačanje kulturnog integriteta i zaštita baštine (Identitet)

Svrha: Očuvanje autentičnosti kroz revitalizaciju tradicije i krajolika.

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
3.1. OBNOVA TRADICIJSKIH VJEŠTINA				
3.1.1. „Stara znanja – novi dizajn“: Spajanje starih zanata s modernim dizajnerima za visokovrijedne suvenira.	20 novih Suvenira	TZMŽ	2027–2030.	Min. kulture, Interreg
3.1.2. Institut „Živa riznica“: Program odavanja počasti top majstorima i prijenosa znanja na mlade.	6 nositelja; 20 škola	TZMŽ + MMČ	2027–2030.	Proračun MŽ, Erasmus+
3.1.3. Koncept „Pop-up muzeji“: Organizacija rotirajućih izložbi međimurske kult. baštine u hotelima.	5 rotirajućih izložbi	MMČ	2026–2030.	Sponzorstva, TZMŽ
3.2. OČUVANJE KULTURNOG KRAJOLIKA				
3.2.1. Inicijativa za Kulturni krajolik Gornje Međimurje: Pokretanje postupka zaštite brežuljkastog dijela Međimurja kao kulturnog krajolika.	Upis u Registar	MŽ + Konzervatori	2026–2030.	Min. kulture, MŽ
3.2.2. Program „Regenerativna gradnja“: Edukacija i poticanje novogradnje tradicionalnim materijalima i stilom.	8 realiziranih projekata	MŽ + JLS-i	2027–2030.	Proračun JLS, FZOEU
3.2.3. Fond „Hiža“: Osnivanje fonda za spašavanje i obnovu tradicijskih međimurskih kuća.	5 obnovljenih hiža	MŽ + JLS-i	2027–2030.	EAFRD, MŽ/JLS-i

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
3.3. SUVREMENA INTERPRETACIJA I GLOBALNA PROMOCIJA BAŠTINE				
3.3.1. Smart-ruta „Digitalna popevka“: Imerzivno iskustvo slušanja popevke na lokacijama putem QR kodova.	50 interakt. Točaka	IC Palača M. popevke	2026–2027.	Kreativna Europa, TZMŽ
3.3.2. Globalna pozornica „UNESCO Popevka“: Program međunarodne kulturne razmjene i centralna godišnja manifestacija „Mjesec međimurske popevke“.	5 međunarodnih koncerata, 5 događanja u MŽ	IC Palača M. popevke	2026–2030.	Min. kulture, MŽ
3.3.3. Art-rezidencija “Masterclass popevke“: Program za reinterpretaciju popevke kroz moderne žanrove i umjetnički Masterclass.	1 rezidencija; 20 pol.	IC Palača M. popevke	2027-2030.	Erasmus+, Min. kulture
3.3.4. Pokretanje Kulturnih ruta Vijeća Europe: Osnivanje kulturnih ruta VE na teme dr. R. Steinera, sv. Jeronima i uključivanje na k.r. VE željeznog doba Podunavlja	uključenost MŽ u 3 kulturne rute VE	TZMŽ + Centar R. Steiner+MMČ	2028-2030.	Min. kulture, Interreg
3.3.5. IC dr. R. Steiner „Novi Goetheanum“: Izgradnja edukongresnog centra u D. Kraljevcu kao globalnog središta štajnerovaca.	1 funk. Centar	Općina D. Kraljevec	2026–2030.	PKK, Interreg, Općina
3.3.6. Program „Nasljeđe Zrinskih“: Revitalizacija i interpretacija palače Starog grada i kapele sv. Jelene	2 funk. Lokaliteta	MMČ	2027–2030.	PKK, Interreg, MŽ

Tablica 51: Strateški cilj: Turističko kružno gospodarstvo (Sustav)

Svrha: Zadržavanje kapitala kroz sustav "nula kilometara" i energetska održivost.

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
4.1. USPOSTAVA SUSTAV LOKALNE OPSKRBE I PREHRAMBENE SUVERENOSTI				
4.1.1. DMC „Ekomuzej Međimurja“: Osnivanje profesionalnog destinacijskog	Funkcionalna org. s 4 zaposlena	MŽ	2026.	Proračun MŽ, EAFRD, Fond

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
menadžment centra za upravljanje lokalnim lancima vrijednosti.				za turizam Mints.
4.1.2. Digitalna burza „Polje na stol“: B2B platforma koja u realnom vremenu spaja lokalnu eko proizvodnju s potrebama restorana i školskih kuhinja.	100 povezanih OPG-ova	DMC EMM	2026–2027.	Fond za turizam Mints, ERDF, Interreg
4.1.3. „Međimurski regal“: Izgradnja i opremanje reprezentativnog centra Majuru Štrukovec za prodaju lokalnih proizvoda i rukotvorina.	1 otvoren centar	TZMŽ	2028–2029.	PKK, Fond za turizam Mints.
4.2. POTICANJE NISKOUGLIČNOG RASTA I E MOBILNOSTI				
4.2.1. „CO2 neutralne Terme“: Poticanje investicija izgradnje termi i smještaja uz punu integraciju geotermalne energije.	Izgrađeni CO2 neutralni termalni resort	MŽ / Investitori	2026–2030.	EFRR, Privatni kapital
4.2.2. Energetski klaster REPATEH: Udruživanje turističkih subjekata u zadruge za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.	1 osnovani klaster	MENEA	2026–2029.	NPOO, Mod. fond
4.2.3. Transportni hub „E-mobilnost rent-a za OSI“: Uspostava mreže e-bicshering, linija e hop on/off bus te rent-a huba opreme za aktivnosti OSI	1 e-bus linija; 50 e-bicikala, 5 bicikli i kolica za OSI	TZMŽ + JLS +MENEA	2028–2030.	PKK, ITU, Interreg
4.2.4. Kružni dizajn „Nova nit“: Program recikliranja rabljenog hotelskog/smještajnog tekstila u nove dizajnerske proizvode i suvenire.	1 tona prerađenog tekstila god.	Humana Nova	2026–2030.	Proračun TZMŽ, ESF+
4.3. POVEĆANJE KVALITETE PROIZVODA I PRODAJE				
4.3.1. Program kvalitete „Premium Rural“: Podrška OPG-ovima i Local Host domaćinima za postizanje najviših EU standarda.	20 certificiranih subjekata	TZMŽ	2026–2030.	Fond za nerazvijene TZ

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
4.3.2. Certifikacija hotela za EU Ecolabel : Potpora hotelima za dobivanje certifikata održivosti	5 certificiranih hotela	TZMŽ	2026-2028.	Fond za nerazvijene TZ
4.3.3. Gastronomski standard „Slow Food Međimurje“ : Edukacija i certifikacija ugostitelja za prelazak na sustav lokalne i sezonske pripreme hrane.	10 novih certifikata	TZMŽ + Udruga ugostitelja	2026–2030.	TZMŽ, Interreg
4.3.4. Mreže “Cyclist Welocome” II Cipelcugom : Postizanje najvišeg njemačkog <i>ADFC Radreiseregion</i> standarda (4★) za cikloturističku regiju I širenje mreže pješačkih staza.	Dobiven certifikat	TZMŽ	2027-2028.	Proračun TZMŽ
4.3.5. AI Asistent „Direct-to-Međimurje“ : Digitalni alat za izravno povezivanje gosta i ponuđača bez provizija trećih strana.	30% više izravnih bukinga	TZMŽ	2028.	Fond za tur. nerazvijene

Tablica 52: Strateški cilj: Pozicioniranje za transformacijske doživljaje (Iskustvo)

Svrha: Tržišna diferencijacija kroz etiku i visoku kvalitetu.

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
5.1. ETIČKO OBEĆANJE I TRANSFORMACIJA GOSTA				
5.1.1. Digitalni kodeks „Međimursko obećanje“ : Interaktivni protokol (inspiriran <i>Tiaki</i> modelom) kojim gosti prije dolaska preuzimaju moralnu obvezu čuvanja prirode i tradicije.	50% gostiju s potpisom “obećanja”	TZMŽ	2026–2030.	Proračun TZMŽ
5.1.2. Program „Međimurski čuvar“ : Razvoj paketa volonterskog turizma kojom se gosti motiviraju na regenerativne akcije (npr. vlak, volontiranje) kroz bodove I	20% gostiju u akciji	TZMŽ	2027–2030.	Fond za nerazvijene TZ, TZMŽ

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
pogodnosti kod lokalnih partnera.				
5.2. UVOĐENJE SUSTAVA VJERNOSTI I DIVERZIFIKACIJA NIŠA				
5.2.1. Program vjernosti „Međimurje daje više“: Digitalni sustav pogodnosti koji nudi ekskluzivna iskustva gostima koji produžuju boravak, potičući „sporo putovanje“.	Prosječan boravak > 3,5 dana	TZMŽ	2027-2030	Fond za turizam
5.2.2. Koncept zona „Zeleni odmak“: Razvoj infrastrukture za male poslovne skupine i zona bez tehnologije (<i>digital detox</i>) namijenjenih mentalnom oporavku te pozicioniranje Međimurje kao destinacije za inkluzivno letenje balonima na topli zrak.	2 certificirane zone	TZMŽ	2028-2029.	Fond za nerazvijene TZ + komercijalni sektor
5.2.3. „Međimurski poligon zdravlja“: Razvoj integriranih paketa i klastera ponuđača za profesionalne sportske pripreme i aktivni odmor koji koriste infrastrukturu i prirodne poligone uz naglasak na holističku rekuperaciju, eko/ biodinamičku prehranu i sportsku medicinu.	5 strateških partnerstva sa sportskim savezima i Hrv. paraolimpijskim odborom, 1 funkcionalni klaster aktivnog odmora	TZMŽ+ komercijalni sektor	2026-2029.	Fond za nerazvijene TZ + komercijalni sektor
5.3. ETIČKI MARKETING I PERSUAZIVNA KOMUNIKACIJA				
5.3.1. Kampanje „Vrati se bolji“: Oglašavanje i PR koji komunicira da odmor u Međimurju nudi priliku za osobni rast i pozitivan doprinos planetu.	Doseg 4 mil. eko-putnika god.	TZMŽ	2026–2030.	Fond za nerazvijene TZ
5.3.2. PR kampanje „Učinak zajednice“: Kampanje koje umjesto	20 kampanja s podacima	TZMŽ	2027–2030.	Proračun TZMŽ

Aktivnost / Projekt	KPI	Nositelj	Rok	Izvori financiranja
klasičnih slika koriste stvarne podatke o tome kako turizam izravno pomaže obnovi lokalne zajednice.				
5.3.3. Ambasadori zelenog Međimurja: Suradnja s utjecajnim osobama iz područja održivosti koji kroz autentične priče promiču međimurski model.	2 aktivna ambasadora god.	TZMŽ	2026–2030.	Proračun TZMŽ

8. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE TURISTIČKOG RAZVOJA

Uspješna provedba Plana temelji se na aktivnoj sinergiji i zajedničkom identitetu dionika. U modelu regenerativnog turizma, uloga svakog sudionika nadilazi puko održavanje sustava; traži se svjesno djelovanje koje prirodi i zajednici vraća više nego što od njih uzima.

1. Javni sektor: Međimurska županija i JLS-ov

Fokus: Infrastruktura, okoliš i resursna suverenost

- **Prostorno planiranje:** Donijeti studiju krajobrazne osnove, implementirati stroge kriterije pejzažne arhitekture za sve nove turističke investicije, uz obvezu sadnje autohtonih vrsta i očuvanja "vizualnog mira" krajolika.
- **Energetska tranzicija:** Poticati i sufinancirati projekte koji koriste geotermalni potencijal ne samo za turističke komplekse, već i za sustave grijanja lokalne zajednice.
- **Zelena javna nabava:** U svim županijskim i općinskim institucijama (škole, bolnice, uredi) prioritet dati lokalnim OPG-ovima i ekološkim proizvodima.
- **Institucionalno udruživanje:** Aktivno poticati 12 JLS-ova koji trenutačno nisu u sustavu TZ-a na formiranje zajedničkih TZ područja kako bi se osigurao ravnomjeran razvoj.

2. Turističke zajednice (TZMŽ i LTZ)

Fokus: Upravljanje destinacijom, podaci i storytelling

- **Od manifestacija do menadžmenta:** Redefinirati radne procese u LTZ-ovima; smanjiti fokus na čistu organizaciju evenata, a povećati vrijeme posvećeno razvoju proizvoda i edukaciji dionika.

- **Digitalni Dashboard:** Uspostaviti sustav praćenja GSTC indikatora (potrošnja vode, energije, zadovoljstvo lokalaca) za donošenje odluka temeljenih na stvarnim podacima.
- **Vrijednosni storytelling:** Kampanje usmjeriti na "svjesne putnike", komunicirajući mir, biodinamiku i UNESCO biosferu kao vrhunski luksuz.
- **Digitalna suverenost:** Razvijati vlastite kanale izravne prodaje kako bi se smanjila ovisnost o globalnim posrednicima (OTA).

3. Obrazovne institucije i Razvojna agencija (REDEA)

Fokus: Ljudski kapital, inovacije i inkluzija

- **Inkluzivno tržište rada:** Razviti programe integracije ranjivih skupina (R) – umirovljenika kao mentora baštine i osoba s invalidnošću u digitalnim uslugama.
- **Ekološki i biodinamički kurikulum:** Uvesti specijalizirane – fakultativne module o ekološkoj/biodinamičkoj poljoprivredi i turizmu u POU i strukovne škole.
- **Podrška dionicima:** Formirati odjel pri razvojnoj agenciji koji će pružati tehničku pomoć malim iznajmljivačima pri prijavi za EU fondove.

4. Nevladine organizacije (NVO) i udruge

Fokus: Čuvanje baštine i aktivizam

- **Interpretacija "u hodu":** Razvijati projekte u kojima udruge postaju vodiči i čuvari specifičnih lokalnih mikro-atrakcija (npr. ispiraći zlata, čuvari popevke).
- **Monitoring utjecaja posjećivanja:** Uključiti ekološke udruge u sustav praćenja utjecaja turizma na prirodu (kroz model Građanske znanosti), čime civilni sektor postaje kontrolni mehanizam održivosti.

5. Komerrijalni sektor (Hoteli, restorani, OPG, agencije)

Fokus: Kvaliteta usluge i ekonomski krug

- **Sustav "0 kilometara":** Ugostitelji trebaju težiti da najmanje 80% namirnica dolazi od lokalnih proizvođača kroz izravne ugovore.
- **Premiumizacija smještaja:** Izlazak iz modela masovnog privatnog smještaja prema baštinskim i eko-certificiranim objektima visoke kategorije (4/5*).
- **Regenerativni paketi:** Turističke agencije (DMC) trebaju kreirati aranžmane koji uključuju "vraćanje destinaciji" (npr. turisti sudjeluju u sadnji drveća ili obnovi suhozida).
- **Kružno poslovanje:** Investirati u sustave recikliranja sive vode i energetske učinkovitosti radi smanjenja operativnih troškova i ekološkog otiska.

Ključna preporuka za sve dionike je horizontalna suradnja. Međimurje ne može postati regenerativna destinacija ako turizam ostane izoliran sektor. Uspjeh ovisi o tome hoće li

poljoprivreda, kultura i energetika prepoznati turizam kao kanal za plasman svojih vrijednosti, a ne samo kao opterećenje za resurse.

9. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠTAVANJE

Svrha ovog poglavlja je uspostavljanje jasnog mehanizma nadzora nad provedbom strateških ciljeva. Sustavno praćenje omogućuje pravovremenu identifikaciju odstupanja, korekciju aktivnosti te transparentno informiranje dionika o napretku Međimurja prema statusu regenerativne destinacije.

1. Institucionalni okvir za praćenje

Za koordinaciju i prikupljanje podataka zadužena je Turistička zajednica Međimurske županije (TZMŽ) u suradnji s Upravnim odjelom za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam.

- Koordinator za održivost (unutar TZMŽ): Operativno prikuplja podatke od nositelja mjera.
- Vijeće za upravljanje destinacijom: Analizira polugodišnje rezultate i predlaže prilagodbe.
- Turističko vijeće TZMŽ: Usvaja godišnje izvješće.

2. Dinamika i kanali izvještavanja

- Godišnje izvješće: Priprema se do 31. ožujka za prethodnu godinu. Podnosi se Turističkom vijeću i Skupštini Međimurske županije.
- Transparentnost (Barometar održivosti): Sažetak izvješća objavljuje se javno na mrežnim stranicama TZMŽ kako bi dionici i građani imali uvid u napredak.
- Srednjoročna revizija (2028.): Dubinska evaluacija učinaka radi eventualne revizije Plana.

3. Metodologija mjerenja (KPI sustav)

Napredak se prati kroz tri razine indikatora:

- Indikatori ostvarenja (Output): Fizički napredak (npr. broj educiranih dionika, km uređenih staza...).
- Indikatori rezultata (Result): Izravni učinci (npr. povećanje potrošnje lokalnih proizvoda, smanjenje vršnog opterećenja u srpnju).
- Indikatori utjecaja (Impact): Dugoročne promjene (npr. razina zadovoljstva lokalnog stanovništva, indeks obnove prirodnog kapitala).

4. Alat: "Laboratorij regenerativnog turizma"

Kao specifičan alat, Međimurje koristi digitalnu platformu koja integrira:

- Podatke sustava eVisitor.
- Godišnje ankete s lokalnim stanovništvom i posjetiteljima.
- Ekološke podatke komunalnih poduzeća (otpad, voda, energija).
- Senzorska mjerenja opterećenja na ključnim točkama (npr. Mađerkin breg).

5. Mehanizam korekcije ("Crveni alarm")

Ako se utvrdi da više od 30% planiranih mjera nije pokrenuto ili su pokazatelji održivosti u značajnom padu, Turističko vijeće je dužno u roku od 60 dana predložiti Akcijski plan korektivnih mjera.

10. PROJEKTI

Sukladno Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom od ključnih javnih dionika (TZMŽ, županijskih ustanova, javnih poduzeća) te jedinica lokalne samouprave koje nisu pokrivene sustavom turističkih zajednica — prikupljeni su podaci o razvojnim turističkim projektima do 2030. godine. Napominjemo da nisu obuhvaćeni projekti JLS-a koji su obuhvaćeni sustavom turističkih zajednica s obzirom na to da se je za njih izrađen poseban PUD u sklopu kojeg su iskazani planirani projekti za njihovo područje.

A) STRATEŠKI ŽUPANIJSKI PROJEKTI

Projekt od posebnog značaja ključna je razvojna poluga koja mora ispuniti pet osnovnih kriterija:

- strateška usklađenost: izravno pridonosi ciljevima definiranim aktima strateškog planiranja turizma.
- financijski učinak: predviđa značajan i mjerljiv pozitivan utjecaj na turistički i povezane sektore.
- vremenski okvir: provedba započinje unutar razdoblja važenja plana upravljanja destinacijom (pud).
- pripremljenost: **posjeduje svu potrebnu studijsku i projektnu dokumentaciju sukladno propisima za proračunske korisnike.**
- investicijski prag: **minimalna vrijednost projekta iznosi 1.000.000,00 eura.**

Ovi projekti čine stratešku okosnicu transformacije Međimurja, osiguravajući mu visoku dodanu vrijednost, infrastrukturnu izvrsnost i dugoročnu ekonomsku održivost.

Tablica 53: Strateški županijski projekti

NAZIV PROJEKTA 1.	ZELENA OAZA
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Međimurska županija
LOKACIJA PROJEKTA	Čakovec, prostor bivšeg vojnog poligona
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt "Zelena oaza" predstavlja najznačajniju ekološku transformaciju u urbanom tkivu Međimurja. Na 15 hektara degradiranog prostora bivšeg vojnog poligona formira se suvremeni regenerativni park koji služi kao prirodni mehanizam za aktivnu neutralizaciju CO ₂ otiska turističkih kretanja kroz sustavnu

	<p>sadnju autohtonih šumskih zajednica. Svrha projekta je stvaranje hibridnog ekosustava koji nadilazi klasičnu parkovnu arhitekturu; on integrira rekreacijsko jezero s naprednim sustavom pročišćavanja, kilometarske biciklističke i pješačke staze koje spajaju strateške povijesne točke te edukativne paviljone. Transformacijom "smeđeg" u "zeleno" polje, Zelena oaza postaje središnje mjesto društvene kohezije i atraktivna točka za turiste koji traže aktivni odmor. Projekt briše granicu između turističke destinacije i visokokvalitetnog prostora za život lokalne zajednice, osiguravajući dugoročnu klimatsku otpornost županijskog središta.</p>
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	STRATEŠKI ZNAČAJ , PUD Mjera 2.3. Razvoj bioklimatske i okolišno-obnovljive turističke infrastrukture
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), PD 1 (dostupnost OSI), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	<p>Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Operativni cilj 2.1. Smanjenje utjecaja turizma na okoliš i klimu kroz dekarbonizaciju. - Operativni cilj 2.2. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i prostora. - Promicanje zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva u turizmu.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2022. – 2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Izrađena dokumentacija (2024.); Pravomoćna građevinska dozvola (2025.); Provedba javne nabave i početak radova (2026.); Završetak radova i opremanje (2029.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	13.016.250 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	1.952.000 EUR (15%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Mehanizam za oporavak i otpornost, Program Konkurentnost i kohezija, Fond za turizam, Program LIFE, Proračun MŽ.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izdana građevinska dozvola s oznakom pravomoćnosti (srpanj 2025.).

NAZIV PROJEKTA 2.	CENTAR ZNANOSTI
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Međimurska županija
LOKACIJA PROJEKTA	Čakovec, B. J. Jelačića 22
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Centar znanosti predstavlja kapitalni projekt transformacije bivše vojne infrastrukture u suvremeni znanstveni hub koji kroz interaktivni postav i atrakcije poput zračnog tunela nudi jedinstveno iskustvo učenja. Projekt je osmišljen kao inkluzivni prostor koji briše granice između turizma i obrazovanja, pružajući direktnu potporu lokalnom školstvu kroz specijalizirane laboratorije, radionice i programe cjeloživotnog učenja. Ovime se potiče ostanak mladih talenata u regiji, jača društvena kohezija i stvara nova turistička vrijednost koja nije sezonski uvjetovana. Centar će služiti kao regionalno središte za popularizaciju STEM područja, privlačeći školske ekurzije iz cijele srednje Europe, čime se generira stalni turistički promet i potiče lokalna ekonomija znanja, istovremeno promičući znanost kao ključni alat za regeneraciju društva.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Strateški značaj– PUD Mjera 1.2. Razvoj integrirane infrastrukture po načelu primarne dobrobiti zajednice
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), PD 1 (dostupnost OSI), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija) OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Operativni cilj 3.1. Razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti kroz inovacije. - Operativni cilj 3.2. Unaprjeđenje ljudskih potencijala u turizmu kroz edukaciju. - Diverzifikacija ponude i razvoj oblika turizma s manjim otiskom
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2024. – 2030.

KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Izrađena dokumentacija (2027.); Provedena javna nabava (2028.); Izvođenje radova i opremanje (2030.); Početak rada (kraj 2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	16.500.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	2.475.000 EUR (15 %)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Urbani razvojni fond, Fond za turizam, Proračun Međimurske županije.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMEN.	U tijeku je izrada tehničkog projekta i troškovnika (rok 2027.)

NAZIV PROJEKTA 2.	DMC „EKOMUZEJ MEĐIMURJE“¹⁶
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Međimurska županija
LOKACIJA PROJEKTA	Pribislavec, Kaštel Feštetić
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt obuhvaća osnivanje i operativno pokretanje Destinacijske menadžment kompanije (DMC) koja će postati strateški turistički motor gospodarske i društvene regeneracije županije. Svrha projekta je profesionalizacija djelovanja „Eko-regije Međimurje“ – sustava koji fizički i digitalno povezuje lokalne OPG-ove s turističkim sektorom, osiguravajući prehrambenu suverenost kroz model „nula kilometara“. U okviru DMC-a djelovat će „Međimurska kulinarska akademija“ za profesionalizaciju kadrova te „Kreativni inkubator baštine“ koji koristi digitalne inovacije za reinterpretaciju nematerijalne kulture i umrežavanje baštinskih lokalitete u integralnu turističku ponudu. Revitalizacijom Kaštela Feštetić, projekt transformira povijesni prostor u upravno-edukacijsko čvorište koje direktno potiče gospodarsku obnovu ruralnog prostora. Projekt osigurava da turistički rast izravno financira opstanak malih proizvođača te trajno štiti autentični međimurski identitet, stvarajući institucionalni okvir za upravljanje destinacijom prema najvišim GSTC standardima.

¹⁶ DMC Ekomuzej Međimurja – upotrebljeni naziv institucije je radni naziv

ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	STRATEŠKI, PUD Mjera 4.1. Sustav integrirane lokalne opskrbe i prehrambene suverenosti
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (broj noćenja), ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TI 1 (broj atrakcija), TP 2 (prosječna dužina boravka), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Operativni cilj 3.1. Razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti kroz autentičnost. - Operativni cilj 3.2. Unaprjeđenje ljudskih potencijala u turizmu kroz edukaciju. - Digitalna transformacija i institucionalna inovacija u upravljanju destinacijama.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2024. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Osnivanje inicijative (2024.); Formalno osnivanje Eko regije (2025.); Osnivanje institucije DMC EMM (lipanj 2026.); Rad Akademije i Inkubatora (2027.–2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	1.744.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	348.000 EUR (20%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP Interreg, EU PKK, Fond za turizam, Proračun Međimurske županije.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađeni osnivački akti, izrađen operativni plan djelovanja

NAZIV PROJEKTA 3.	„MEĐIMURSKI REGAL“
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Turistička zajednica Međimurske županije
LOKACIJA PROJEKTA	Štrukovec, objekt Majur
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt obuhvaća temeljitu revitalizaciju i prenamjenu zaštićenog povijesnog majura grofa Feštetića u moderni logističko-interpretacijski centar "Međimurski regal". Smješten na

	najfrekventnijem tranzitnom koridoru, ovaj objekt služi kao strateški „izlog regije“. Svrha mu je agresivna konverzija tranzitnih putnika u aktivne posjetitelje destinacije kroz prodaju selektiranih poljoprivrednih proizvoda, vina i suvenira OPG-ova uključenih u Eko regiju. Kroz inovativni TIC i multimedijalni postav, projekt motivira putnike na prekid tranzita i istraživanje destinacije, izravno podržavajući strategiju "Stay +1". Revitalizacijom zapuštenog povijesnog "hardvera" stvara se autentična dodana vrijednost koja potiče lokalno gospodarstvo, pretvarajući prolaznu gužvu u održivi izvor prihoda, spajajući feudalnu baštinu s potrebama lokalne poljoprivrede kroz kratke lance vrijednosti i jačanje tržišne prepoznatljivosti regije.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	STRATEŠKI, PUD Mjera 4.1. Sustav integrirane lokalne opskrbe i prehrambene suverenosti
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (broj noćenja), ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija), OUD 1 (implementacija PUD)..
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 4. Otporan turizam: - Operativni cilj 4.1. Jačanje sustava upravljanja destinacijom kroz povezivanje sektora. - Povećanje socioekonomske otpornosti lokalne zajednice. - Zadržavanje ekonomske vrijednosti turizma u destinaciji kroz lokalne lance opskrbe.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2027. – 2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Apliciranje na izvore financiranja (2026.–2027.); Izvođenje građevinskih radova (2027.–2028.); Opremanje i početak rada (2029.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	2.157.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	Min. 15 %
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP KK, Fond za turizam, Vlastita sredstva proračuna TZ Međimurske županije.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađena sva tehnička projektna dokumentacija za aktiviranje građevinske dozvole.

NAZIV PROJEKTA 4.	INTERPRETACIJSKI CENTAR „DRAVSKI ZLATARI“
--------------------------	--

NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Općina Donji Vidovec
LOKACIJA PROJEKTA	Donji Vidovec, postojeći objekt interpretacijskog centra
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt obuhvaća završetak građevinskih radova i opremanje multimedijalnog interpretacijskog centra posvećenog zaštićenoj nematerijalnoj baštini – vještini ispiranja zlata na rijekama Muri i Dravi. Svrha projekta je revitalizacija "starih znanja" i njihova transformacija u globalno konkurentan turistički proizvod koji koristi "immersive" tehnologiju za vrhunski doživljaj tradicije. Centar djeluje kao kreativni inkubator koji digitalno transformira kulturnu baštinu, čineći je dostupnom i atraktivnom suvremenim posjetiteljima. Projekt priča priču o vezi čovjeka i rijeke, promičući očuvanje vodenih ekosustava kao preduvjet opstanka tradicije. Centar postaje USP Donjeg Međimurja, generira nove motive dolaska, potiče razvoj lokalnih suvenira te osigurava ekonomsku održivost nositeljima vještine kroz turističku interpretaciju, čime se nematerijalno blago pretvara u stvarni generator lokalnog prosperiteta.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	PUD Mjera 3.1. Jačanje sustava za revitalizaciju tradicijskih vještina i interpretaciju baštine
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (broj noćenja), ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Operativni cilj 3.1. Poticanje autentičnosti turističke ponude temeljene na baštini. - Digitalizacija interpretacije nematerijalne kulturne baštine. - Diverzifikacija turističkog proizvoda u kontinentalnim regijama.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Završetak druge faze izgradnje (2025.); Opremanje multimedijalnog postava (2026.–2027.); Početak rada centra (2028.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	1.235.440 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	668.845 EUR (54%)

PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP PKK, OP Interreg, Fond za turizam, Proračun Općine Vidovec i MŽ.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Aktivna građevinska dozvola; projekt opremanja spreman za realizaciju.

NAZIV PROJEKTA 5.	CENTAR DR. RUDOLFA STEINERA („Novi Goetheanum“)
--------------------------	--

NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Općina Donji Kraljevec
---------------------------------	------------------------

LOKACIJA PROJEKTA	Donji Kraljevec, postojeći objekt doma kulture
--------------------------	--

PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
------------------------------------	----

KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Dogradnja i opremanje „Novog Goetheanuma“ predstavlja vrhunac regenerativnog turizma, koncipiran kao globalno edukacijsko sidro za preko 30 milijuna ljudi koji su završili Waldorfsko obrazovanje ili su uključeni u biodinamičku poljoprivrednu proizvodnju ili neki drugi vid djelovanja vezanog za dijelo dr. Rudlofa Steinera. Projekt uključuje uređenje interpretacijskog centra s polivalentnom kongresnom dvoranom do 300 mjesta te uspostavu Kulturne rute Vijeća Europe dr. R. Steiner, čime se Međimurje pozicionira kao drugo svjetsko središte za sljedbenike dr. Steinera. Svrha projekta je privlačenje etički svjesnih gostiju visoke platežne moći koji svojim boravkom direktno podupiru obnovu lokalnih resursa. Centar spaja kulturnu baštinu regije s modernim ekološkim inovacijama, nudeći transformacijske doživljaje koji mijenjaju perspektivu posjetitelja. Ovaj projekt osigurava cjelogodišnju otpornost destinacije kroz sezonalizaciju, jača društvenu koheziju i globalni ugled županije, pretvarajući Donji Kraljevec u „hodočasničko“ mjesto održivog življenja koje sustavno regenerira lokalnu zajednicu i njezin prostor.
--	---

ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	STRATEŠKI, PUD Mjera 3.2. Očuvanje kulturnog krajobraznog identiteta
---	--

NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (broj noćenja), ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija), OUD 1 (implementacija PUD).
---	---

NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam: - Operativni cilj 1.1. Smanjenje sezonalnosti i razvoj turizma u unutrašnjosti. - Operativni cilj 1.2. Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva kroz turizam. - Razvoj tematskih turističkih ruta i edukacijskog turizma.
--	--

ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2027. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Građevinski radovi na dogradnji (2027.–2028.); Uspostava Kulturne rute VE (2028.); Opremanje postava i otvorenje (2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	6.900.670 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	2.760.268 EUR (40%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP KK, OP Interreg, Fond za turizam, Proračuni Općine i MŽ.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađena sva tehnička projektna dokumentacija.

NAZIV PROJEKTA 6.	IZLETNIČKI CENTAR „STARA DRAVA“ (faza 2)
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Općina Sveta Marija
LOKACIJA PROJEKTA	Obala rijeke Drave kod HE Dubrava
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Druga faza projekta usmjerena je na zaokruživanje izletničko-rekreacijske zone koja unaprjeđuje ponudu nautičkog turizma MŽ i kvalitetu slobodnog vremena zajednice. Projekt obuhvaća izgradnju ugostiteljskog i logističkog objekta od drvene građe, projektiranog uz minimalan utjecaj na okoliš. Svrha centra je pružanje kvalitete usluge kroz integrirani TIC, jednostavne ugostiteljske usluge i prostore za okupljanje, uz promicanje aktivnog odmora na vodi. Nabava električnih čamaca i bicikala te razvoj nautičke infrastrukture osiguravaju razvoj "slow" turizma koji ne uznemirava riječni ekosustav. Projekt integrira pametno upravljanje resursima, postajući model zelene infrastrukture koja spaja rekreaciju lokalnog stanovništva s turističkom ponudom. Ovime se pretvara prostor u regenerativnu zonu koja trajno čuva vizuru i mir dravskog pejzaža, osiguravajući društvenu korist i dugoročnu održivost javne infrastrukture u skladu s prirodom.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	STRATEŠKI, PUD Mjera 1.2. Razvoj integrirane infrastrukture po načelu primarne dobrobiti zajednice

NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), PD 1 (dostupnost OSI), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija), OUD 1 (implementacija PUD). .
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu: - Operativni cilj 2.1. Promicanje održive mobilnosti i rekreacije u prirodi. - Operativni cilj 2.2. Očuvanje prostora kroz održivo prostorno planiranje. - Razvoj javne turističke infrastrukture niskog utjecaja.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2019. – 2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Uređenje okoliša i opreme (2025.–2026.); Izgradnja ugostiteljskog objekta i TIC-a (2027.–2028.); Početak nautičkog programa (2028.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	1.060.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	212.000 EUR (20%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Interreg HU/HR, Fond za turizam, Proračun Općine Sveta Marija.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađena sva projektno tehnička dokumentacija; aktivirana je građevinska dozvola.

NAZIV PROJEKTA 7.	MEĐIMURJE – JEDNAKO TVOJE
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Turistička zajednica Međimurske županije
LOKACIJA PROJEKTA	Prostor cijele Međimurske županije
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt sustavne uspostave inkluzivnog turizma kroz uklanjanje fizičkih i komunikacijskih barijera u turističkoj ponudi. Obuhvaća uvođenje taktilnih mapa, zvučnih vodiča, digitalnih asistivnih rješenja i edukaciju djelatnika za rad s osobama s invaliditetom (OSI) i trećom dobi. Svrha je implementacija načela univerzalnog dizajna kako bi prirodna

	i kulturna baština postali dostupni apsolutno svakom posjetitelju. Projektom se Međimurje pozicionira kao najnaprednija društveno odgovorna destinacija u RH, otvarajući nove tržišne segmente i podižući ukupnu kvalitetu usluge. Kroz inkluzivne pakete i certifikate izvrsnosti u pristupačnosti, županija izravno utječe na kvalitetu života OSI populacije i promiče etički standard turizma koji ne isključuje nikoga, pretvarajući dostupnost u ključnu konkurentsku prednost destinacije.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 1.2. Razvoj integrirane infrastrukture po načelu primarne dobrobiti zajednice
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (boravak), PD 1 (dostupnost OSI), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 4. Otporan turizam: - Operativni cilj 4.2. Povećanje socijalne održivosti i uključivosti u turizmu. - Implementacija univerzalnog dizajna i asistivnih tehnologija. - Jačanje ugleda destinacije kroz društvenu odgovornost.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Identifikacija barijera i edukacija dionika (2024.–2026.); Organizacija inkluzivnih evenata (2026.); Kreiranje i promocija inkluzivnih turističkih doživljaja (2024.–2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	1.125.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	170.000 EUR (15%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Fond za turizam, Fond za turistički nerazvijene TZ, OP Interreg, Erasmus+.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađeni troškovnici i priprema za apliciranje na izvore financiranja.

Izvor: Izrada autora

B) PROJEKTI KOJI PRIDONOSE PROVEDBI MJERA I OSTVARENJU POKAZATELJA

Popis projekata sadrži projekte koji pridonose provedbi mjera potrebnih za ostvarenje razvojnog smjera i pokazatelja održivosti na razini destinacije, a odnose se na investicije i razvoj turističkih usluga koje provode županijske institucije i JLS-i za koje nisu osnovane turističke zajednice.

Tablica 54: Projekti koji pridonose provedbi mjera i ostvarenju pokazatelja

NAZIV PROJEKTA 9.	STALNI POSTAVA U PALAČI STAROG GRADA ZRINSKI
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Muzej Međimurja Čakovec
LOKACIJA PROJEKTA	Čakovec, Palača Starog grada
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	DA
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Sveobuhvatno uređenje stalnog arheološkog, etnografskog i kulturno-povijesnog postava kompletne zavičajne povijesti Međimurja u palači Starog grada. Projekt obuhvaća vrhunsko opremanje izložbenih dvorana suvremenim interpretacijskim alatima i multimedijom, fokusirajući se na inovativnu prezentaciju baštine svih povijesnih obitelji. Svrha je pretvaranje palače u interaktivno edukacijsko središte koje privlači goste visoke dodane vrijednosti. Ovim zahvatom osigurava se visoka konkurentnost destinacije i regeneracija kulturnog identiteta u skladu s GSTC standardima. Palača postaje ogledni primjer „Ekonomije doživljaja“, pružajući cjelogodišnju atraktivnost kroz „Smart Tourism“ rješenja koja čuvaju duh mjesta i osiguravaju dugoročnu održivost najznačajnijeg spomenika kulture u MŽ.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.1. Kreativni inkubator baštine
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (boravak), TP 2 (duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Diferencijacija kroz „Ekonomiju doživljaja“ visoke kvalitete.

STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	- Digitalna transformacija interpretacije kulturne baštine. - Cjelogodišnja konkurentnost i otpornost destinacije.
ROKVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2027. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Projekt izložbenog postava (2027.); Obrtnički radovi u interijeru palače (2028.); Multimedijalno opremanje postava (2029.–2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	6.000.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	1.000.000 EUR (15%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP KK, OP Interreg, Fond za turizam, Proračuni MMČ i Županije.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Potrebno izraditi kompletnu dokumentaciju postava.
NAZIV PROJEKTA 10.	ARHEOLOŠKI PARK SVETA JELENA – MAUZOLEJ ZRINSKIH
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Muzej Međimurja Čakovec
LOKACIJA PROJEKTA	Šenkovec
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt obuhvaća sustavno uređenje kapele sv. Jelene u Šenkovcu, mauzoleja obitelji Zrinski i registriranog nacionalnog kulturnog dobra. Uz konzervatorske radove na objektu, projekt uključuje uređenje eksterijera i uspostavu vrhunskog interpretacijskog postava koji lokalitet pretvara u europsku povijesnu atrakciju. Svrha je izgradnja jedinstvenog brenda temeljenog na nacionalnoj baštini koji privlači goste visoke platne moći zainteresirane za povijest i sakralnu umjetnost. Projektom se revitalizira "kulturna" točka hrvatske povijesti, koristeći Smart Tourism rješenja za digitalnu interpretaciju, čime se osigurava regeneracija kulturnog identiteta i cjelogodišnja atraktivnost kompleksa. Sveta Jelena postaje ključna postaja na kulturnim rutama

	županije, doprinoseći dugoročnoj održivosti resursa kroz etično upravljanje baštinom najviše kategorije.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.1. Kreativni inkubator baštine
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (boravak), TI 1 (atrakcije).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Revitalizacija nacionalne kulturno-povijesne baštine visoke vrijednosti. - Inovacija kroz digitalnu interpretaciju (Smart Tourism). - Privlačenje gostiju visoke platne moći i sezonalizacija.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2027. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Revizijska iskapanja (2027.); Projekt uređenja i interpretacije (2028.); Radovi i opremanje arheo parka i postava (2029.–2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	4.000.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	600.000 EUR (15%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP KK, OP Interreg, Fond za turizam, Proračuni MMČ i Županije.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Potrebno izraditi konzervatorsku studiju i projekt interpretacije.

NAZIV PROJEKTA 11.	LABORATORIJ REGENERATIVNOG TURIZMA
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Turistička zajednica Međimurske županije
LOKACIJA PROJEKTA	Bana J. Jelačića 22 e, Čakovec

PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Uspostava virtualnog socijalnog istraživačkog centra koji koristi AI i AR simulaciju za vizualizaciju utjecaja turističkih odluka na regeneraciju regije. Laboratorij funkcionira kao "digitalni blizanac" destinacije gdje dionici kroz gamifikaciju testiraju scenarije rasta i balansiraju resurse u realnom vremenu. Svrha je sustavna edukacija dionika o ESG standardima te uspostava javnog dashboarda koji u realnom vremenu komunicira podatke o realizaciji PUD-a lokalnom stanovništvu. Projekt pretvara kompleksnu analitiku u intuitivno iskustvo, osiguravajući radikalnu transparentnost i participativno upravljanje. Ovaj skalabilni alat pozicionira Međimurje kao predvodnika u digitalnom skrbništvu nad resursima, pružajući tehnološku bazu za etično i na podacima utemeljeno odlučivanje koje osigurava dugoročnu otpornost destinacije.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 1.1. Centar za participativno upravljanje i inovacije
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Digitalna transformacija upravljanja turizmom na svim razinama. - Operativni cilj 3.1. Poticanje inovacija u turizmu kroz tehnološka rješenja. - Jačanje transparentnosti i suradnje dionika kroz digitalne platforme.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Koncept aplikacije (2026.); Programiranje (2027.–2028.); Diseminacija rezultata i javni dashboard (2028.–2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	200.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	40.000 EUR (15%)

PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	OP Interreg, Fond za turistički nerazvijene TZ.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Spreman koncept za apliciranje na EU i nacionalne fondove.

NAZIV PROJEKTA 12.	MEĐIMURSKA POPEVKA 2.0
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Turistička zajednica Međimurske županije/Općina Donja Dubrava
LOKACIJA PROJEKTA	Donja Dubrava, cijelo Međimurje
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt je vizionarski model očuvanja UNESCO nematerijalne baštine koji spaja digitalnu tehnologiju s autentičnim izričajem međimurske popevke. Obuhvaća razvoj interaktivne glazbene rute s QR kodovima na izvornim lokacijama nastanka napjeva, digitalni arhiv i platformu za globalnu promociju. Ključni dio je uspostava Art-rezidencije s Masterclass akademijom za mlade pjevače u Palači međimurske popevke u Donjoj Dubravi, čime se osigurava prijenos znanja i regeneracija kulturnog identiteta. Popevka 2.0 transformira povijesni zapis u živu, međunarodno relevantnu vrijednost kroz prestižne koncerte i županijski „Mjesec popevke“. Svrha je produženje sezone kroz kulturne doživljaje visoke vrijednosti, osiguravajući da baština postane aktivni generator turističkog prometa koji poštuje lokalne korijene i educira posjetitelje o duhovnoj dubini Međimurja.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.3. Digitalna transformacija i interpretacija UNESCO baštine
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (zadovoljstvo stanovništva), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Operativni cilj 3.1. Poticanje autentičnosti turističke ponude temeljene na baštini. - Digitalna transformacija u interpretaciji kulture.

	- Razvoj ljudskih potencijala kroz prijenos znanja na mlade generacije.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Digitalni depo građe (2026.–2030.); Organizacija koncerata u EU centrima (2026.–2030.); Uređenje glazbene rute (2027.); Rad Art rezidencije (2027.–2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	450.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	90.000 EUR (20%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Vlastita sredstva TZMŽ i Općine D. Dubrava , OP Interreg, ERASMUS+, Fond za nerazvijene TZ.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađena je dokumentacija za potrebe apliciranja na EU fondove.

NAZIV PROJEKTA 13.	ETNOGRAFSKI POSTAV SVETOMARSKE ČIPKE
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Općina Sveta Marija
LOKACIJA PROJEKTA	Sveta Marija
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Fokusiran na revitalizaciju i inovativnu prezentaciju zaštićene nematerijalne kulturne baštine čipkarstva. Projekt obuhvaća uređenje Doma kulture namjenskim dizajnerskim namještajem koji estetski interpretira motive čipke i nabavu multimedijalne opreme za interaktivni prikaz tehnike izrade čipke na batiće. Svrha je pretvaranje tradicionalnog obrta u konkurentan turistički proizvod koji privlači nove generacije posjetitelja zainteresirane za dizajn i baštinu. Projektom se Sveta Marija pozicionira kao butik točka kulturnog turizma, čime se osigurava ekonomska održivost nositeljima tradicije i regeneracija lokalne zajednice kroz doživljajnu ekonomiju. Kroz suvremenu interpretaciju, čipka prestaje biti samo

	izložak i postaje živi simbol kreativnosti regije, generirajući novi motiv dolaska u donje Međimurje.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.1. Revitalizacija tradicijskih vještina i interpretacija baštine
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TI 1 (broj atrakcija).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Inovativna interpretacija baštine kroz dizajn i estetiku. - Digitalna transformacija nematerijalne baštine. - Diferencijacija destinacije putem Unique Selling Proposition
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2028. – 2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Izrada projekta interpretacije (2028.); Izrada namještaja, nabava opreme i početak rada (2029.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	750.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	100.000 EUR (10%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Interreg HU/HR, Fond za turizam, Proračun Općine Sveta Marija.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Idejni projekt je u izradi.

NAZIV PROJEKTA 14.	CENTAR JOŽA HORVAT
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Općina Kotoriba
LOKACIJA PROJEKTA	Kotoriba
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE

KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	<p>Interpretacijsko-kulturni centar u Kotoribi predstavlja jedinstven spoj književne ostavštine moreplovca Jože Horvata i zaštićenog umijeća pletenja košara od vrbove šibe. Projekt uključuje multimedijalni postav, edukativne radionice te izgradnju suvremenog hostela za projekte škole u prirodi, čime se osigurava cjelogodišnja popunjenost i edukacija mladih o suživotu s rijekom Murom. U sklopu projekta planirano je i uređenje jezera (šudergraba) za rekreacijski ribolov i ljubitelje prirode. Svrha je pozicioniranje Kotoribe kao središta regenerativnog i avanturističkog turizma koje koristi lokalnu baštinu za privlačenje novih tržišnih niša. Projekt transformira pasivnu baštinu u aktivan prostor za učenje i sport, generirajući ekonomsku korist za pogranično područje i osiguravajući prijenos tradicijskih vještina na mlađe generacije kroz inovativni model školskog turizma.</p>
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	<p>Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.1. i Mjera 4.3. Standardizacija i premiumizacija smještaja</p>
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	<p>Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka), TI 1 (broj atrakcija).</p>
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	<p>Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracija književne baštine i zanata u turistički proizvod - Diverzifikacija smještajnih kapaciteta kroz specijalizirani hostel. - Revitalizacija pograničnog područja kroz razvoj specifičnih turističkih niša.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	<p>2026. – 2029.</p>
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	<p>Idejni projekt (2026.); Tehnički projekt i građevinska dozvola (2027.); Radovi na preuređenju (2028.); Opremanje i početak rada (2029.).</p>
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	<p>2.500.000 EUR</p>
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	<p>1.350.000 EUR (54%)</p>
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	<p>Interreg HU/HR, Fond za turizam, Proračun Općine Kotoriba.</p>

STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	U tijeku je izrada projektne tehničke dokumentacije, predmetna nekretnina je u vlasništvu Općine Kotoriba.
--	--

NAZIV PROJEKTA 15.	ETNO KUĆA GARDINOVEC
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Općina Belica
LOKACIJA PROJEKTA	Gardinovec
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt uključuje revitalizaciju tradicijskog objekta za smještaj visoke kategorije (4 sunca) i uspostavu biodinamičkog vrta koji služi kao edukacijski poligon i izvor hrane za goste. Svrha je stvaranje autentičnog „Slow Travel“ iskustva s minimalnim ekološkim otiskom, privlačeći svjesne putnike koji traže zdravlje i izravan dodir s prirodom. Projektom se tradicionalno imanje transformira u oazu regeneracije, osiguravajući očuvanje etnografske građe i primjenu održivih poljoprivrednih praksi. Ovim modelom „Od vrta do stola“ Gardinovec postaje ogledni primjer premium ruralnog turizma koji istovremeno hrani tijelo gosta i revitalizira duh lokalne zajednice.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.1. i Mjera 4.3. Standardizacija i premiumizacija smještaja
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu: - Regenerativni model „Od polja do stola“ kroz biodinamiku. - Očuvanje prostornih resursa kroz revitalizaciju tradicijske gradnje. - Razvoj oblika turizma niskog ugljičnog otiska (Slow travel).
ROKVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2024. – 2026.

KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Građevinsko uređenje imanja (2024.); Uređenje biodinamičkog vrta i opremanje (2026.); Stavljanje na tržište (2027.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	75.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	25.000 EUR (33%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Fond za turizam, Proračun Općine Belica.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađeni troškovnici, druga dokumentacija nije potrebna.

NAZIV PROJEKTA 16.	BOOS-ME – infrastruktura pametnog mjerenja i održivo ponašanje
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Međimurska energetska agencija d.o.o. (MENEA)
LOKACIJA PROJEKTA	Međimurska županija (Palača turizma, Centar znanja)
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Projekt fokusiran na zelenu i digitalnu tranziciju javne turističke infrastrukture kroz energetske obnovu i uvođenje naprednih tehnologija upravljanja resursima. Aktivnosti uključuju ugradnju fotonaponske elektrane (FNE) na Palači turizma za postizanje energetske neovisnosti te implementaciju sustava za pametno mjerenje i praćenje kvalitete zraka. Svrha je pretvaranje javnih turističkih objekata u „žive laboratorije“ zelene gradnje koji izravno podižu ekološki standard destinacije i smanjuju ugljični otisak. Projektom se potiče održivo ponašanje dionika kroz edukacije utemeljene na stvarnim podacima mjerenja, osiguravajući bazu za dugoročnu energetske otpornost i konkurentnost Međimurja kao „Smart Destination“. Ovim zahvatom turistička infrastruktura postaje predvodnik zelene tranzicije, izravno pridonoseći ekološkom ugledu regije.

ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 4.2. Program niskouglične tranzicije i digitalne transformacije
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu: - Smanjenje ugljičnog otiska i poticanje zelene tranzicije sektora. - Inovativna primjena obnovljivih izvora energije (OIE) u turizmu. - Digitalna transformacija upravljanja javnom turističkom infrastrukturom.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Metodološki rad i karta ponašanja (M1-M8); Nabava i instalacija senzora i FNE (M7-M16); Tehnička dokumentacija i edukacije (M16-M24).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	213.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	32.000 EUR (15%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	MRRFEU, FZOEU, Proračun MENEА.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Projekt kandidiran prema EU fondovima; dio godišnjeg plana MENEА i TZMŽ.

NAZIV PROJEKTA 17.	REPATH – zajednice obnovljivih izvora energije u turizmu
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Međimurska energetska agencija d.o.o. (MENEА)
LOKACIJA PROJEKTA	Međimurska županija (Čakovec i turistička područja)
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE

KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	<p>Projekt REPATH uvodi inovativni model Zajednica obnovljivih izvora energije (ZOIE) u turistički sektor Međimurja, transformirajući subjekte iz potrošača u aktivne proizvođače energije. Kroz pilot-akcije, projekt potiče udruživanje malih iznajmljivača, OPG-ova i javnih subjekata u zajedničke energetske sustave, čime se drastično smanjuju operativni troškovi i emisije CO₂. Svrha je razvoj digitalnih alata i transnacionalnog plana za energetske otpornost destinacije, koristeći turizam kao „ulaznu točku“ za širu zelenu tranziciju ruralnih prostora. Projekt osnažuje lokalne dionike za ulogu predvodnika održivog razvoja, integrirajući Međimurje u mrežu naprednih jadransko-jonskih regija. Ovim modelom turizam postaje katalizator energetske neovisnosti regije, osiguravajući dugoročnu stabilnost troškova i radikalno smanjenje utjecaja sektora na klimu.</p>
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	<p>Pridonosi provedbi PUD Mjera 4.2. Program niskouglične tranzicije i digitalne transformacije</p>
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	<p>ZL 2 (stanovništvo), ZT 1 (zadovoljstvo boravkom), TP 2 (prosječna duljina boravka), OUD 1 (implementacija PUD).</p>
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	<p>Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Operativni cilj 2.1. Smanjenje utjecaja turizma na okoliš kroz energetske učinkovitost. - Operativni cilj 2.2. Poticanje primjene kružnog gospodarstva i OIE. - Jačanje energetske otpornosti turističkih područja.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	<p>2026. – 2028.</p>
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	<p>Transnacionalni razvojni plan ZOIE; Akcijski planovi za usvajanje ZOIE u turizmu; Operativni vodiči i metodologija uključivanja zajednice; Pilot provedba.</p>
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	<p>1.295.000 EUR</p>
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	<p>140.000 EUR (11%)</p>
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	<p>MRRFEU, FZOEU, Fond za turizam Mints.</p>

STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Projektna aplikacija je izrađena i kandidirana prema EU fondovima.
--	--

NAZIV PROJEKTA 18.	MEĐIMURJE DAJE VIŠE
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Turistička zajednica Međimurske županije
LOKACIJA PROJEKTA	Prostor cijele Međimurske županije
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Strateški projekt za pozicioniranje županije u nišama vrhunskog cikloturizma (ADFC certifikat), butik Green MICE i Digital Detox turizma. Obuhvaća infrastrukturu i standardizaciju 888 km ruta, strategiju „Boravak +1“ kroz loyalty aplikaciju te razvoj programa prevencije burnouta u zonama tišine. Svrha je transformacija destinacije prema nišama visoke platežne moći i svjesnih putnika, osiguravajući desezonalizaciju i produljenje boravka. Projekt izravno smanjuje ugljični otisak transporta po danu boravka i potiče lokalnu potrošnju u OPG-ovima. Kroz strogu međunarodnu certifikaciju (Radreise Region), cikloturizam postaje vrhunski upravljani proizvod, dok Green MICE i Digital Detox osiguravaju popunjenost u „praznijim“ mjesecima, pozicionirajući Međimurje kao oazu za mentalnu i fizičku regeneraciju suvremenog putnika.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 5.3. Program strateške premiumizacije i razvoj niša
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Porast: ZL 1 (noćenja), ZT 1 (boravak), TP 2 (duljina boravka), OUD 1 (implementacija PUD).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOG STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam: - Operativni cilj 1.1. Smanjenje sezonalnosti kroz specijalizaciju ponude. - Standardizacija kvalitete prema europskim normama. - Prodor na visokovrijedna emitivna tržišta (ADFC certifikat).

ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Uređenje bike infrastrukture (2026.); Certifikacija ADFC RadReise Region (2027.); Lansiranje programa Digital Detox i Green MICE (2027.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	500.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	100.000 EUR (20%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Fond za turizam, Fond za nerazvijene TZ, Vlastita sredstva TZMŽ, OP Interreg.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađeni troškovnici i sadržaj za apliciranje na izvore financiranja.

NAZIV PROJEKTA 19.	ZELENA NIT MEĐIMURJA – MREŽA REGENERATIVNIH MOBILITY HUBA
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	TZMŽ i MENE A
LOKACIJA PROJEKTA	Strateška čvorišta (GP Goričan, Čakovec, Prelog, M. Središće, Štrigova, D. Dubrava)
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Uspostava pametne mreže regenerativnih mobility huba koji rješavaju problem tranzita i "zadnjeg kilometra" u kretanju destinacijom. Svako čvorište integrira solarne elektrane i e-car i e-bike punionice, digitalne info-kioske i sustave za prikupljanje kišnice za navodnjavanje mikro-vrtova s autohtonim biljem. Svrha je drastično smanjenje ugljičnog otiska kroz poticanje čiste mobilnosti, dok se tranzitne mikro-lokacije transformiraju u male oaze bioraznolikosti. Hubovi služe kao mjesta za odmor mještana i turista, jačajući integraciju zelene infrastrukture u svakodnevno tkivo regije. Projektom se promiče ekološka odgovornost svakog posjetitelja, smanjuje buka i zagađenje te osigurava fluidno iskustvo kretanja županijom bez potrebe za automobilima,

	pretvarajući prometnu infrastrukturu u alat za regeneraciju prostora i poboljšanje kvalitete zraka.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 4.2. Program niskouglične tranzicije i digitalne transformacije
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Smanjenje CO2 otiska; povećanje udjela održivog prometa; rast zadovoljstva stanovnika (ZL 2).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu: - Operativni cilj 2.1. Smanjenje utjecaja turizma na okoliš kroz održivu mobilnost. - Promicanje zelene infrastrukture i dekarbonizacije transporta. - Digitalizacija turističke usluge s ciljem zaštite okoliša.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2027. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Razvoj prototipa huba (2027.); Pilot instalacija u GP Goričan (2028.); Puna funkcionalnost mreže u županiji (2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	1.800.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	270.000 EUR (15%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	MRRFEU, FZOEU, Fond za turizam, Proračuni MŽ i JLS.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	U fazi idejnog koncepta i odabira strateških lokacija.

NAZIV PROJEKTA 20.	„TURISTIČKA ŠUMA“
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	TZMŽ i Javna ustanova Međimurska priroda
LOKACIJA PROJEKTA	Međimurska županija

PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Participativni projekt obnove degradiranih livada kroz model građanske znanosti (Citizen Science). Gradi se lagana drvena infrastruktura za promatranje opremljena alatima za praćenje bioraznolikosti. Turisti i školske skupine aktivno sudjeluju u vođenim akcijama mjerenja parametara i održavanja livada. Svrha je transformacija turističkog posjeta u direktni čin iscjeljenja ekosustava; posjetitelj prestaje biti potrošač i postaje "iscjelitelj" prirode. Time se osigurava ubrzani oporavak kritičnih staništa unutar regionalnog parka, podiže ekološka pismenost posjetitelja i stvara jedinstveni turistički proizvod koji nudi etičku vrijednost. Projekt izravno pridonosi zaštiti bioraznolikosti i regeneraciji prirodnog kapitala destinacije kroz aktivno uključivanje javnosti u procese restauracije prirode.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 2.2. Uspostava namjenskog fonda za bio-restauraciju i iscjeljenje staništa
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Povećanje bioraznolikosti; broj obnovljenih staništa; rast ekološke svijesti gostiju.
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu: - Operativni cilj 2.2. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i bioraznolikosti. - Razvoj participativnih oblika ekoturizma koji doprinose zaštiti prirode. - Uključivanje posjetitelja u direktnu zaštitu okoliša.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Mapiranje kritičnih točaka (2026.); Izgradnja istraživačkih postaja (2027.); Pokretanje Impact aplikacije (2028.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	500.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	75.000 EUR (15%)

PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Zeleni fondovi EU (Program LIFE), Fond za bio-restauraciju TZMŽ.
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađena studija pred-izvedivosti s mapiranim lokalitetima.

NAZIV PROJEKTA 21.	REGENERATIVNO SELO SUTRAŠNJICE – REVITALIZACIJA TRADICIJSKE RURALNE ARHITEKTURE
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Međimurska županija i JLS-i
LOKACIJA PROJEKTA	Međimurska županija
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Integralna obnova napuštene skupine tradicijskih hiža korištenjem isključivo bioklimatskih načela i prirodnih materijala (trska, slama, glina, pleter). Selo služi kao edukacijski centar za arhitekta i turistički smještaj najviše kategorije. Svrha projekta je zaštita krajobraznog integriteta kroz demonstraciju kako suvremeni luksuz može biti u potpunom skladu s tradicijom i prirodom. Ovim zahvatom napuštene „hiže“ postaju generator prihoda (difuzni hotel) uz očuvanje vizualnog identiteta međimorskog bregovitog kraja, promičući standarde gradnje koji su ekološki neto-positivni. Selo revitalizira stare vještine gradnje, osigurava prijenos znanja na obrtnike i pruža autentično, transformacijsko iskustvo odmora u potpunom miru.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 3.2. Očuvanje krajobraznog integriteta i implementacija bioklimatske gradnje
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Očuvanje baštine; upotreba prirodnih materijala; zaštita vizura krajolika.
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOG STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu: - Očuvanje prostora kroz održivu obnovu graditeljske baštine. - Primjena bioklimatskih rješenja i prirodnih materijala u turizmu.

	- Smanjenje sezonalnosti kroz razvoj specifičnih smještajnih proizvoda.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2027. – 2030.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Otkup i konsolidacija parcela (2027.); Pilot obnova prve hiže (2028.); Puna certifikacija sela i otvorenje (2030.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	2.500.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	500.000 EUR (20%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Fond za ruralni razvoj, Interreg, Fond za turizam, Privatni investitori,
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Potrebna izrada idejnih arhitektonskih smjernica i odabir pilot lokalitet.

NAZIV PROJEKTA 22.	IMPACT PASSPORT MEĐIMURJE – BLOCKCHAIN PLATFORMA ZA PRAĆENJE REGENERATIVNOG DOPRINOSA
NAZIV NOSITELJA PROJEKTA	Turistička zajednica Međimurske županije
LOKACIJA PROJEKTA	Cijela Županija (Digitalna platforma)
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA	NE
KRATKI OPIS PREDMETA I SVRHE PROJEKTA	Razvoj blockchain platforme i mobilne aplikacije koja prati individualni doprinos svakog gosta regeneraciji Međimurja. Putem aplikacije posjetitelji bilježe svoje etičko obećanje, konzumaciju lokalne hrane, sudjelovanje u akcijama obnove prirode i korištenje e-bicikala. Za svaki pozitivan učinak dobivaju "Regen-tokene" koji im omogućuju pristup "skrivenim" doživljajima ili popuste u certificiranom smještaju. Svrha projekta je radikalna transparentnost utjecaja turizma i aktivna transformacija gosta iz pasivnog potrošača u skrbnika destinacije. Projekt osigurava mjerljivost održivosti kroz Data Lake sustav, potičući etičko

	ponašanje i dugoročnu lojalnost. Digitalni "Impact Passport" postaje osobni certifikat gosta o njegovoj ulozi u očuvanju destinacije, čime se Međimurje pozicionira kao globalni lider u primjeni blockchain tehnologije u službi regeneracije okoliša.
ZNAČAJ ZA RAZVOJ DESTINACIJE / MJERA	Pridonosi provedbi PUD Mjera 5.2. Međimursko etičko obećanje i program transformacije posjetitelja
NAČIN DOPRINOSA POKAZATELJIMA ODRŽIVOSTI	Mjerljivost ekološkog otiska; rast svjesnog ponašanja; radikalna transparentnost podataka (Data Lake).
NAČIN DOPRINOSA POSEBNOM STRATEŠKOM CILJU (RH 2030)	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam: - Digitalna transformacija doživljaja gosta i upravljanja destinacijom. - Operativni cilj 3.1. Razvoj inovativnih digitalnih rješenja u turizmu. - Poticanje etičkog ponašanja i transparentnosti utjecaja turizma.
ROKOVI POČETKA I ZAVRŠETKA PROVEDBE	2026. – 2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA PROJEKTA	Softverska arhitektura i blockchain protokol (2026.); Povezivanje s partnerima (2027.); Globalna kampanja lansiranja (2028.).
PROCIJENJENA VRIJEDNOST PROJEKTA	150.000 EUR
IZNOS VLASTITOG FINANCIRANJA	30.000 EUR (20%)
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	Fond za turizam, Fond za turistički nerazvijene, Interreg
STATUS IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	Izrađen projektni zadatak za razvoj IT rješenja.

Investicijski ciklus obuhvaća **22 projekta** ukupne vrijednosti **64,7 milijuna eura**. Među kapitalnim zahvatima ističu se **Centar znanosti** (16,5 mil. €), ekološka transformacija „**Zelena oaza**“ (13 mil. €) te sustavna revitalizacija **Starog grada Zrinski** i kapele sv. Jelene (10 mil. €). Plan integrira napredna

rješenja: AI prediktivnu analitiku kroz *Laboratorij regenerativnog turizma* i Blockchain platformu „*Impact Passport*“ za praćenje ekološkog doprinosa gostiju.

Horizontalna povezanost ostvarena je kroz **Eko-regiju i Kulinarsku akademiju**, čime se zatvaraju lokalni lanci opskrbe „nula kilometara“. Poseban fokus stavljen je na „community-first“ pristup, osiguravajući da infrastruktura primarno služi lokalnom stanovništvu i osobama s invaliditetom (**Međimurje – Jednako tvoje**). Ovakvim holističkim pristupom, Međimurje provodi dekarbonizaciju i digitalnu transformaciju, postavljajući globalni standard za etično i na podacima utemeljeno upravljanje destinacijom.

11. PREGLED TABLICA, GRAFIKONA, KARTOGRAMA I KRATICA

a) Tablice

Tablica 1: Matrica sistemskih izazova turističkih proizvoda.....	7
Tablica 2: Broj kreveta prema kategoriji i vrsti smještajnih jedinica 31.12.2024.....	9
Tablica 3: Matrica strukturnih izazova smještaja	10
Tablica 4: Struktura ugostiteljskih objekata prema skupinama 31.12.2024.	11
Tablica 5: Matrica strukturnih izazova eno gastronomske ponude	13
Tablica 6: Matrica strukturnih izazova posrednika	14
Tablica 7: Sažeti prikaz resursno-atraksijske osnove turizma MŽ 31.12.2025.....	15
Tablica 8: Matrica strukturnih izazova resursno-atraksijske osnove	16
Tablica 9: Broj noćenja 2019-2025. prema TZ-ima.....	18
Tablica 10: Matrica strukturnih izazova turističkog prometa.....	21
Tablica 11: Matrica strukturnih izazova strukture i zadovoljstva gostiju	22
Tablica 12: Pregled javne turističke infrastrukture 31.12.2024.	23
Tablica 13: Matrica strukturnih izazova javne turističke infrastrukture	24
Tablica 14: Matrica strukturnih izazova javne komunalne infrastrukture	28
Tablica 15: Pokazatelji komunalne infrastrukture.....	29
Tablica 16: Matrica strukturnih izazova digitalne transformacije.....	30
Tablica 17: Matrica strukturnih izazova pristupačnosti i inkluzivni turizam	32
Tablica 18: Matrica strukturnih izazova javnih usluga	34
Tablica 19: Matrica strukturnih izazova ljudskih resursa u turizmu.....	36
Tablica 20: Matrica strukturnih izazova komunikacijskih aktivnosti.....	38
Tablica 21: Matrica sistemskih izazova konkurentnosti i benchmarkinga	41
Tablica 22: Matrica sistemskih izazova institucionalnog i organizacijskog okvira	43
Tablica 23: Master matrica sistemskih izazova i regenerativnih imperativa	45
Tablica 24: Matrica izazova praćenja globalnih trendova i inovacija	48
Tablica 25: Strateška razrada i regenerativni potencijal zdravstvenog turizma	50
Tablica 26: Strateška razrada i regenerativni potencijal sportsko-rekreativnog turizma	51
Tablica 27: Strateška razrada i regenerativni potencijal kulturnog turizma	52
Tablica 28: Strateška razrada i regenerativni potencijal eno-gastronomskog turizma.....	53
Tablica 29: Strateška razrada i regenerativni potencijal MICE turizma	54
Tablica 30: Strateška razrada i regenerativni potencijal turizma sportskih priprema	55
Tablica 31: Strateška razrada i regenerativni potencijal tranzitnog turizma	56
Tablica 32: ZL-1 Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone.....	57
Tablica 33: ZL -2 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom.....	57
Tablica 34: ZT-1 Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji.....	58

Tablica 35: PD-1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	58
Tablica 36: obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti .	59
Tablica 37: GO-1 Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji.....	60
Tablica 38: UEN-1 Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije	62
Tablica 39: Izračun alternativnom metodom za siječanj i kolovoz.....	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.
Tablica 40: BR-1 Udio zaštićenih prirodnih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite).....	64
Tablica 41: UPK-1 Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	64
Tablica 42: TP 1 I TP2 TP-2 Prosječna duljina boravka turista u destinaciji.....	65
Tablica 43: PGS-1 Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	66
Tablica 44: TI-1 Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	67
Tablica 45: OUD-1 Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	67
Tablica 46: OUP-1 Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS.....	68
Tablica 47: Buttom up SWOT analiza	69
Tablica 48: Strateški ciljevi kao konkretne mjere.....	75
Tablica 49: Strateški cilj: Maksimizacija društvenog blagostanja (Čovjek).....	77
Tablica 50: Strateški cilj: Obnova i revitalizacija prirodnog kapitala (Priroda).....	79
Tablica 51: Strateški cilj: Jačanje kulturnog integriteta i zaštita baštine (Identitet)	81
Tablica 52: Strateški cilj: Turističko kružno gospodarstvo (Sustav).....	82
Tablica 53: Strateški cilj: Pozicioniranje za transformacijske doživljaje (Iskustvo)	84
Tablica 54: Strateški županijski projekti	89
Tablica 55: Projekti koji pridonose provedbi mjera i ostvarenju pokazatelja	100

b) Grafikoni

Figure 1: Struktura ležajeva prema kategorizaciji 31.12.2024.	10
Figure 2: Trend broja noćenja prema TZ -ima 2019.-2025.....	19
Figure 3: Struktura noćenja gostiju prema zemlji porijekla 31.12.2024.	19
Figure 4: Postotak popunjenosti smještajnih kapaciteta I-XII 2024.	20

c) Kartogrami

Kartogram 1: Reljef i položaj Međimurske županije	4
Kartogram 2: Pokrivenost JLS lokalnim turističkim zajednicama 31.12.2025.....	44

POPIS KRATICA

ADFC – Allgemeiner Deutscher Fahrrad-Club (Njemački biciklistički savez)

AI – Artificial Intelligence (umjetna inteligencija)

AR – Augmented Reality (proširena stvarnost)

DMC – Destination Management Company (destinacijska menadžment kompanija)
DIS – Destinacijski informacijski sustav
EAFRD – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EFRR (ERDF) – Europski fond za regionalni razvoj
ESF+ – Europski socijalni fond Plus
ESG – Environmental, Social, Governance (okolišni, društveni i upravljački kriteriji)
EU – Europska unija
FZOEU – Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
GSTC – Global Sustainable Tourism Council (Globalno vijeće za održivi turizam)
HU/HR – Mađarska / Hrvatska (Interreg program prekogranične suradnje)
IoT – Internet of Things (Internet stvari)
ITU – Integrirana teritorijalna ulaganja
JLS – Jedinica lokalne samouprave
KPI – Key Performance Indicator (ključni pokazatelj uspješnosti)
LAG – Lokalna akcijska grupa
LTZ – Lokalna turistička zajednica
MENEA – Međimurska energetska agencija
MMČ – Muzej Međimurja Čakovec
MŽ – Međimurska županija
NPOO – Nacionalni plan oporavka i otpornosti
OPG – Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OSI – Osobe s invaliditetom
PKK – Program konkurentnost i kohezija
PRŠI – Projekt razvoja širokopojasne infrastrukture
PUD – Plan upravljanja destinacijom
REDEA – Regionalna razvojna agencija Međimurje
RH – Republika Hrvatska
TI – Turistički indikator
TP – Turistička potrošnja / trajanje posjeta (u kontekstu pokazatelja)
TZ – Turistička zajednica
TZMŽ – Turistička zajednica Međimurske županije
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
USP – Unique Selling Proposition (jedinствена prodajna vrijednost)
ZL, ZT, PD, OUD – Oznake pokazatelja održivosti u okviru sustava praćenja PUD-a

12. PRILOZI

Prilog 1.

Razvojni scenariji investicija u smještajne kapacitete

U svrhu definiranja optimalnog smjera razvoja koji usklađuje gospodarski rast s očuvanjem lokalnih resursa i autentičnosti, u nastavku je prikazana usporedna matrica četiriju razvojnih scenarija investicija u smještajne kapacitete do 2030. godine, utemeljenih na PUD smjernicama i principima regenerativnog turizma.

1. Scenarij A: Regeneracija zajednice

Ovaj scenarij je **najkonzervativniji u smislu fizičkog rasta**, ali najambiciozniji u smislu društvene kohezije.

- Strategija: Fokus je na "sporom turizmu" (*Slow Tourism*) i maksimalnom uključivanju lokalnog stanovništva u lanac vrijednosti. Smještajni kapaciteti se razvijaju primarno kroz difuzne hotele i visokokvalitetnu obnovu postojećih objekata.
- Utjecaj: Minimalan pritisak na infrastrukturu, ali visok prinos po gostu kroz autentična iskustva (gastronomija, zanati).
- Glavni cilj: Spriječiti gentrifikaciju i osigurati da turizam služi stanovništvu, a ne obrnuto.

2. Scenarij B: Ekosistemska obnova

- Scenarij u kojem se arhitektura podređuje krajoliku. Svaki novi ležaj mora doprinijeti povećanju bioraznolikosti lokacije.
- Strategija: Umjeren rast kapaciteta uz primjenu stroge "zelene" gradnje. Smještajni objekti (npr. glamping, eko kampovi) dizajnirani su tako da funkcioniraju kao produžetak ekosustava.
- Utjecaj: Fokus na edukativni turizam i posjetitelje visoke ekološke svijesti. Korištenje PUD smjernica za stvaranje koridora za divlje životinje i sadnju isključivo autohtonih sorti.
- Glavni cilj: Postati destinacija koja nakon svakog turističkog ciklusa ostavlja prirodu u boljem stanju nego što ju je zatekla.

3. Scenarij C: Net-Positive Geothermal

Ovo je **najambiciozniji scenarij** koji koristi jedinstvenu prednost lokacije u Draškovcu – izgradnja geotermalne elektrane i termi Hortus Croatiae.

- Strategija: Intenzivan razvoj visokotehnoloških smještajnih jedinica povezanih na geotermalni sustav. Visoki rast noćenja opravdava se potpunom energetsom neovisnošću.
- Utjecaj: Turistički kompleks funkcionira kao "geotermalna elektrana" za lokalnu zajednicu. Višak topline iz geotermalnih izvora koristi se za grijanje javnih prostora ili staklenika, čime se direktno subvencioniraju troškovi života lokalnog stanovništva.
- Glavni cilj: Pozicioniranje MŽ kao europskog lidera u energetske pozitivnom turizmu.

Tablica: **Usporedna matrica razvojnih scenarija 2026.-2030.g.**

Scenarij rasta	Projekcija ležajeva (2030.)	Prosje. god. rast ležajeva	Projekcija noćenja (2030.)	Prosje. god. rast noćenja	% Popunjeno st (2030.)	Ključni regenerativni indikator (KPI)
A) Regeneracija zajednice	~2.900	1,5 %	~310.000	3,5 %	~29,3 %	+20% Indeks zadovoljstva stanovnika
B) Ekosistemska obnova	~3.300	3 %	~420.000	6,0 %	~34,9 %	100% više obnove autohtonih staništa
C) Net-Positive Geothermal	~3.500	4 %	~460.000	7,5 %	~36,0 %	+30% viška energije zajednici

Prilog 2.

Pregled institucionalnih suradnika

- Turistička zajednica Međimurske županije, Čakovec - nositelj izrade
- Veleučilište VIMAL, Sisak - stručni konzultant
- Međimurska županija, Čakovec- Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam
- Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, Čakovec
- Javna ustanova Međimurska priroda, Križovec
- Javna ustanova Centar dr. Rudolf Steiner, Donji Kraljevec
- Međimurska energetska agencija MENE, Čakovec
- Muzej Međimurja, Čakovec
- Općine: Belica, Donja Dubrava, Donji Kraljevec, Donji Vidovec, Kotoriba, Sveta Marija
- Lokalne turističke zajednice: Čakovec, Prelog, Mura i gorice, Srce Međimurja, Sveti Martin na Muri, Štrigova
- Lokalne akcijske grupe LAG: Međimurski doli i bregi, Nedelišće; LAG Mura Drava Donji Vidovec
- Društvo osoba s tjelesnim invaliditetom Međimurske županije DOSTI, Čakovec
- Udruga vinara i vinogradara Međimurja Hortus Croatiae, Štrigova
- Toplice Sveti Martin d.o.o. ,Toplice Sveti Martin
- OPG Mohokos, Lopatinec